

STRUČNÁ ŘEHOLE SVATÉHO BAZILA

PŘELOŽENO Z POLŠTINY

CISTERCIÁCKÉ OPATSTVÍ VYŠŠÍ BROD 2008, A.D.

POUZE PRO VNITŘNÍ POTŘEBU

ÚVODNÍ SLOVO SVATÉHO BAZILA VELIKÉHO K TÉTO STRUČNÉ ŘEHOLI

Bůh, milovník lidí, který vyučuje národy, který učí lidi poznání (srov. Ž 94,10), nařizuje prostřednictvím Apoštola, aby ti, kdo dostali dar vyučování, povzbuzovali a vyučovali (srov. 1 Tim 4,13), a těm pak, kdo se potřebují posílit v Boží nauce, nařizuje ústy Mojžíše se učit od druhých: „Zeptej se svého otce a on ti to odhalí, zeptej se svých starších a povědí ti“ (Dt 32,7). Protože jsem pověřen službou slova, musím být vždy připraven povzbuzovat duše, hlásat poučení všem společně i každému zvlášť, umožnit se dotazovat na to, co se týká zdravé víry a opravdového života podle Evangelia Pána Ježíše Krista. Tyto dvě věci vedou totiž k dokonalosti.

Vaší povinností je však nic nezanedbávat, snažit se mít ze všeho užitek; a mimo společných vyučování, se musíte ještě i jednotlivě ptát na to všechno, co je potřeba vědět, a každý volný okamžik využívat k získávání užitečných vědomostí.

Když nás tedy k tomuto Bůh shromáždil a máme tu takový pokoj od vnějších starostí, nevěnujme se už ničemu jinému, nedejme se přemoci spánkem, ale zbytek noci věnujme rozjímání a probírání potřebných a duším užitečných záležitostí. Učiňme to, co praví blahoslavený David: „V zákoně Páně má zalíbení a o jeho zákoně rozjímá dnem i nocí“ (Ž 1,2).

OTÁZKA 1.

Zda je dovolené a správné rozhodnout se něco učinit nebo o něčem mluvit bez svědectví Písma vnuknutého Bohem, a to podle toho, jak to kdo pokládá za dobré?

ODPOVĚĎ:

Náš Pán Ježíš Kristus říká o Duchu svatém: „Nebude promlouvat sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší“ (Jn 16,13); a o sobě říká: „Syn nemůže nic konat sám od sebe“ (Jn 5,19); a na jiném místě: „Neboť já jsem nemluvil sám ze sebe, ale Otec, který mě poslal, ten mi přikázal, co mám říkat a co mám mluvit. A vím, že jeho příkazem je věčný život. To, co tedy říkám, říkám tak, jak mi to pověděl Otec“ (Jn 12,49-50).

Bylo by tedy pošetilostí, kdyby se někdo opovážil něco sám od sebe i jen v myšlenkách pomýšlet, poněvadž potřebuje vedení Ducha svatého, který jediný přivádí myšlenky, slova a skutky na cestu pravdy. Sami od sebe jsme jakoby slepí a žijeme ve tmě, dokud nás neosvítí paprsky svých svatých přikázání slunce spravedlnosti (srov. Mal 3,20) - náš Pán Ježíš Kristus. Neboť Písmo svaté praví: „Přikázání Páně jsou jasné, osvěcují oči“ (Ž 19, 9).

O některých skutcích a slovech, které se vyskytují v našem životě, Boží přikázání v Písmu svatém mluví, a o jiných mlčí. V záležitostech určených Písmem není nikomu dovoleno konat to, co je zakázáno, nebo zanedbat to, co je přikázáno. Vždyť Pán neodvolatelně rozkázal toto: „Co vám přikazuji, to zachovávejte a činite; nic k tomu nepřidáš a nic nevynecháš“ (Dt 13,1).

Pro člověka, který se opováží něčeho podobného, zbývá „jen hrozné očekávání soudu a žáru ohně, který stráví nepřátele“ (Žid 10,27).

A o těch skutcích a slovech, o kterých Písmo svaté nic neříká, ustanovil svatý Pavel toto pravidlo: „Všechno je dovolené. Ale ne všechno prospívá. Všechno je dovolené. Ale ne všechno bude. Nikdo ať nehledá vlastní prospěch, ale spíše prospěch druhého“ (1 Kor 10,23-24). Proto je nevyhnutelné se podrobit buď Bohu podle přikázání, nebo lidem kvůli Jeho přikázání, neboť je psáno: „Podřizujte se jedni druhým v bázni před Kristem“ (Ef 5,21). I Pán řekl: „Kdo chce být první, ať je posledním ze všech a služebníkem všech“ (Mk 9,35). Ten ať se zřekne své vlastní vůle podle příkazu Krista, který o sobě řekl: „neboť jsem nesestoupil z nebe, abych plnil svou vůli, ale vůli toho, který mě poslal“ (Jn 6,38).

OTÁZKA 2.

Jaké závazky mají od sebe vyžadovat ti, kdo chtějí žít společně tak, jak to chce Bůh?

ODPOVĚĎ:

Tytéž, jaké žádal Pán od každého, kdo k němu přicházel: „Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mě“ (Mt 16,24).

A co znamenají tyto slova, to jsme si už řekli v odpovědi na tuto otázku.

OTÁZKA 3.

Jak máme obracet hříšníka a co máme dělat, když se nechce obrátit?

ODPOVĚĎ:

Tak, jak nám to nařídil Pán: „Když se tvůj bratr prohřeší proti tobě, jdi a napomeň ho mezi čtyřma očima. Jestliže tě poslechne, získal jsi svého bratra. Jestliže tě neposlechne, přiber si ještě

jednoho nebo dva, aby byla každá výpověď potvrzena ústy dvou nebo tří svědků. Kdyby ani je neposlechl, pověz to církevní obci. A kdyby ani církevní obec nechtěl poslechnout, ať je pro tebe jako pohan a celník“ (Mt 18,15-17). A když se to vykoná, pak: „Takovému stačí pokárání, kterého se mu dostalo od mnohých“ (2 Kor 2,6).

Na jiném místě Apoštol dále říká: „Naléhej vhod i nevhod, usvědčuj, kárej a povzbuzuj se vši trpělivostí a moudrostí“ (2 Tim 4,2), a jinde opět: „Jestliže někdo neposlechne naše slova v dopise, toho si poznačte a nestýkejte se s ním, ať se zastydí“ (2 Sol 3,14).

OTÁZKA 4.

Zda je nemilosrdný a zda se proviňuje proti lásce k bližnímu ten řeholník, který i kvůli malých prohřeškům napomíná bratry a stále jim opakuje: „Musíte se polepšit“?

ODPOVĚĎ:

Pán s důrazem řekl: „Vpravdě pravím vám: ‚Dokud nepomine nebe a země, nepomine ani jediné písmeno, ani jediná čárka ze Zákona, dokud se to všechno nesplní‘“ (Mt 5,18), a prohlásil, že: „Lidé se budou v den soudu zodpovídat z každého zbytečného slova“ (Mt 12,36).

Proto nesmíme nic pokládat za maličkost. „Kdo dobrým slovem pohrdá, škodí sám sobě“ (Přís 13,13). A konečně, zda se někdo opováží pokládat hřích za maličkost, když Apoštol učí, že přestupováním Zákona se znevažuje Bůh (srov. Řím 2,23)? Učí, že „ostnem smrti je hřích“ (1 Kor 15,56). Neříká, že ten či onen, ale všeobecně každý hřích! Proto je nemilosrdný ten, kdo mlčí, a nikoli ten, kdo napomíná. Mlčení nechává po kousnutí jedovatým

hadem otravu v ráně. Kdo mlčí, proviňuje se proti lásce k bližnímu, neboť se praví: „Kdo šetří svou hůl, ten nemá rád svého syna, kdo jej však miluje, ten jej připravuje na trestání včas“ (Přís 13,24).

OTÁZKA 5.

Jak se třeba se kát za každý hřích a jaké je třeba ukázat ovoce hodné pokání?

ODPOVĚĎ:

Je třeba mít takové rozpoložení ducha, jaké měl ten, kdo řekl: „Nenávidím lež, protiví se mi; ale tvůj zákon miluji“ (Ž 119,163), a je třeba konat to, co se praví v 6. žalmu a v mnohých dalších.

Je třeba následovat smutek Boží těch, o kterých říká Apoštol, že prožívali bolest, když viděli cizí hříchy: „Pohleďte, co znamená zarmoutit se podle Boží vůle: jakou starost to ve vás vyvolalo, jakou obranu, jaké rozhořčení, jaký strach, jakou touhu, jakou horlivost, jaké potrestání! Tím vším jste ukázali, že jste čistí v té věci“ (2 Kor 7,11).

Je třeba také následovat příkladu Zachea stálým opakováním těch skutků ctnosti, které jsou v protikladu ke spáchaným hříchům.

OTÁZKA 6.

Jaký je ten, kdo jen slovy slibuje, že se polepší a nepřestává hřešit?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že o něm je psáno: „Nevěř mu, ani kdyby se ti ve mlouval příjemným hlasem, neboť v jeho srdci vězí sedm ohavností“ (Přís 26,25).

A na jiném místě: „Jako pes, který se vrací k tomu, co vyzval, je pošetilec, jenž opakuje své pošetilství“ (Přís 26,11).

OTÁZKA 7.

Jakého hříchu se dopouštějí ti, kdo omlouvají hříšníky?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že ještě těžšího než ten, o kterém se praví: „Tomu by bylo lépe, kdyby mu zavěsili na krk mlýnský kámen a hodili jej do moře, než aby pohoršil jednoho z těchto maličkých“ (Lk 17,2). Neboť takový člověk nejen že nenapomíná hříšníka, aby se zlepšil, ale ještě k tomu jej omlouvá a utvrzuje v hříchu a druhé uvádí do podobných hříchů.

Když se takový obhájce hříchu nepolepší, pak se na něj jako na prvního vztahují Kristova slova: „Jestliže tě svádí k hříchu tvoje pravé oko, vyloupni jej a odhoď od sebe, neboť je pro tebe lepší, když zahyne jeden z tvých údů, než kdyby se mělo celé tvoje tělo dostat do pekla“ (Mt 5,29).

OTÁZKA 8.

Jak je třeba přijmout toho, kdo koná upřímné pokání?

ODPOVĚĎ:

Tak, jak nás to sám Pán naučil slovy: „Svolá přátele a sousedy a řekne jim: ‚Radujte se se mnou, protože jsem našel ovci, jež se mi ztratila‘“ (Lk 15,6).

OTÁZKA 9.

Jak jednat s nepolepšitelným?

ODPOVĚĎ:

Tak, jak to nařídil Pán: „A kdyby ani církevní obec nechtěl polechnout, ať je pro tebe jako pohan a celník“ (Mt 18,17).

A stejně tak nás učí Apoštol: „Bratři, přikazujeme vám ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, aby jste se stranili každého bratra, který žije neřádě, ne podle nauky, kterou od nás přijal“ (2 Sol 3,6).

OTÁZKA 10.

Jak sa má duše, která byla obtížena mnohými hříchy, od nich se strachem a slzami odvracet a s jakou nadějí a postojem se má obracet k Bohu?

ODPOVĚĎ:

V první řadě má povinnost odsoudit a mít v nenávisti předchozí hříšný život a s odporem se odvracet i jen od myšlenky na něj. Neboť je psáno: „Nenávidím lež, protiví se mně; ale tvůj zákon miluji“ (Ž 119,163). Potom si má vzít za učitele strach - hrozbu věčného odsouzení a věčného trestu a uvědomit si, že doba pokání je dobou slz, jak nás to učí David v 6. žalmu.

Ať pevně věří, že získá očištění od hříchů Krví Kristovou (srov. Ef 1,7; 1 Jn 1,7; Žid 9,14) díky jeho velkému milosrdenství a kvůli nekonečné dobrotivosti Boha (srov. Ž 51,3), který řekl: „Jestliže budou vaše hříchy i jako šarlat, budou vyběleny jako sníh, jestliže budou rudé i jako purpur, budou jako vlna bílé“ (Iz 1,18).

Pak duše dostává způsobilost, schopnost a sílu se líbit Bohu a říká: „V podvečer je nám hostem pláč a radost k ránu“ (Ž 30,6). „Můj nárek jsi obrátil v tanec, roztrhl jsi mé kající roucho a radostí jsi mě opásal, aby ti má duše zpívala a neutichla už nikdy“ (Ž 30,12-13).

Když se takto přibližuje k Bohu, velebí ho slovy: „Budu tě, Pane, oslavovat, protože jsi mě vysvobodil a protože jsi nedovolil, aby se mí nepřátelé radovali nade mnou“ (Ž 30,2).

OTÁZKA 11.

Jak může někdo nenávidět hřích?

ODPOVĚĎ:

Vzpomínka na příčiny nemilých a smutných událostí v nás vyvolává nenávisť k nim. Proto tedy, když někdo dobře pochopí a vidí, že hříchy jsou příčinou mnohých a velkých neštěstí, je celkem samozřejmé, že vůči nim cítí v hloubce duše nenávisť, a to takovou, jakou měl David, když řekl: „Nenávidím lež, protiví se mně; ale tvůj zákon miluji“ (Ž 119,163).

OTÁZKA 12.

Jak si duše může být jistá, že jí Bůh odpustil hříchy?

ODPOVĚĎ:

Když zpozoruje ve svém nitru takové rozpoložení, jaké měl ten, kdo pravil: „Nenávidím lež, protiví se mně“ (Ž 119,163). Vždyť Bůh, když poslal svého Jednorozeného Syna na odpuštění našich hříchů, už nám je předem odpustil.

Když prorok David opěvuje milosrdenství a spravedlnost (srov. Ž 101,1) a dosvědčuje, že Bůh je „milostivý a spravedlivý“ (Ž 116,3), je nutné, aby se na nás splnilo všechno, co pravili proroci a apoštolové o pokání. Takto se zjeví výroky Boží spravedlnosti a uskuteční se jeho milosrdenství v odpuštění hříchů.

OTÁZKA 13.

Zda musí zoufat nad svou spásou ten, kdo po křtu spáchal mnoho hříchů, a do jakého množství hříchů je možno doufat v Boží milosrdenství skrze pokání?

ODPOVĚĎ:

Kdyby bylo možné spočítat množství Božích darů, změřit velikost Božího milosrdenství v porovnání s množstvím a velikostí

hříchů, pak bychom si mohli zoufat. Ale je jisté, že i největší hřích je možné změřit a spočítat, ale je nemožné změřit Boží milosrdenství a spočítat jeho dary. Proto není čas na zoufání si, ale na poznání milosrdenství, na uznání, že jsme hříšní, na zošklivení si hříchů, jejichž odpuštění se nám dává skrze Krev Kristovu, jak je psáno (srov. Mt 26,28; Ef 1,7).

Často a rozličným způsobem se poučujeme o tom, že si nelze zoufat; zejména podobenstvím Pána Ježíše Krista o synu, který si vzal od otce část majetku, která mu připadala a hříšně jej promarnil (srov. Lk 15,53). Z Kristových slov vidíme, jakou radost a svátek způsobil jeho návrat.

I ústy proroka Izaiáše praví Pán Hospodin: „Jestliže budou vaše hříchů i jako šarlat, budou vybíleny jako sníh, jestliže budou rudé i jako purpur, budou jako vlna bílé“ (Iz 1,18). Je však třeba vědět, že se to uskuteční jen za té podmínky, když je obrat k pokání z vnitřního zošklivení hříchů skutečně pravdivý, jak je to psáno ve Starém a Novém zákoně, a když se projeví plody hodnými pokání (srov. Mt 3,8), jak to bylo řečeno výše.

OTÁZKA 14.

Podle jakého ovoce lze poznat upřímné pokání?

ODPOVĚĎ:

O tom, jaké má být jednání obrácených i o duševním rozpoložení těch, kdo se odvrátili od hříchu, i o horlivosti vedoucí k získání plodů pokání toho hodných se mluví na svém místě.

OTÁZKA 15.

Co znamenají slova: „Kolikrát mám odpustit svému bratru, když se proti mně prohřeší?“ (Mt 18,21) a co smím odpouštět?

ODPOVĚĎ:

Právo odpouštět není dáno bez výhrady. Odpuštění vyžaduje poslušnost toho, kdo činí pokání a jeho souhlas s tím, kdo se stará o jeho duši.

Neboť je o nich psáno: „Jestliže budou dva z vás na zemi jednomyslně o cokoliv prosit, dostanou to od mého Otce, který je na nebesích“ (Mt 18,19).

A ptát se na to, jaké hříchy máme odpouštět, je zbytečné, protože Nový zákon nečiní mezi nimi žádný rozdíl a slibuje odpuštění každého hříchu těm, kdo činí upřímné pokání. A to zejména, když sám Pán přislíbil vyslyšet každou modlitbu.

OTÁZKA 16.

Proč duše někdy bez námahy sama od sebe prožívá bolest nad hříchy, a někdy ani při největší námaze nemůže vzbudit lítost nad hříchy?

ODPOVĚĎ:

Taková lítost je darem Božím. Bůh tímto buď povzbuzuje duši, aby se – ochutnáním sladkosti tohoto zármutku -, snažila v něm cvičit, nebo ukazuje, že duše při zvětšené horlivosti může setrávat v kajícínosti, a proto nemůže být ospravedlněn ten, kdo ztrácí kvůli lenivosti ono rozpoložení. A když ho ani po usilovné námaze nemůžeme vzbudit, je to znamením naší předcházející lenivosti, poněvadž není možné jen tak ledajak něco začít a hned toho dosáhnout, bez rozjímání a bez dlouhého a usilovného cvičení.

Toto svědčí i o tom, že v duši ještě vládnu náruživosti, které jí nedovolují svobodně činit to, co by chtěla, jak to říká Apoštol: „Avšak já jsem tělesný, zaprodaný hříchu ... nedělám to, co chci,

ale dělám to, co nenávidím ... to ale už nedělám já, ale hřích, který ve mně sídlí“ (Řím 7,14-17). Bůh to dopouští pro náš užitek, poněvadž duše z toho, co nechtěně prožívá, pozná, že je v otroctví hříchu. A když si uvědomí onu nedobrovolnou službu hříchu, povzbudí se a vytrhne se ze sítě ďáblovy (srov. 2 Tim 2,26), a pokud nalezne Boží milosrdenství připravené vždy přijmout ty, kdo činí upřímné pokání.

OTÁZKA 17.

Zda obvinít ze světských starostí (srov. Mt 6,25) toho, kdo pomyslí v nevhodnou dobu na jídlo a pak toho hned lituje?

ODPOVĚĎ:

Jestliže myšlenka předchází potřebu těla, a když ještě nemáme hlad, pak zabývat se jídlem je jistým znamením nestálosti duše, nezřízených vztahů a nedbalosti v bohumilém díle. Ale i v takovém případě Boží milosrdenství čeká připravené. Poněvadž když se vzpamatuje, lítostí se očistí od hříchu a v budoucnu se střeží poklesků podle Kristových slov: „Hle, byl jsi uzdraven, už nehřeš, aby tě nepostihlo něco horšího“ (Jn 5,14).

Jestliže myšlenky na jídlo vyvstávají v důsledku přirozené potřeby a hladu, ale rozum nad nimi vítězí tím, že se snaží se zabývat myšlenkami o vyšších věcích, tehdy ty myšlenky nejsou odsouzeníhodné a vítězství si zasluhuje pochvaly.

OTÁZKA 18.

Zda může ten, kdo kdysi zhřešil, po dlouhém prozkoušení zastávat v klášteře nějakou funkci? A jestliže může, pak jakou?

ODPOVĚĎ:

Apoštol řekl: „Nebudte na pohoršení ani Židům, ani Řekům, ani Boží církvi, stejně jako i já se chci líbit všem lidem ve všem

a nehledám, co mně vyhovuje, ale co je k užitku mnohým, aby byli spaseni“ (1 Kor 10,32-33).

Z těchto slov vyplývá, že je třeba velice se střežit toho, aby něco z našich skutků nebylo překážkou Kristovu Evangeliumu, nepohoršovalo slabé a nebylo špatným příkladem.

Proto je nutné i ohledně těch, kdo kdysi zhřešili, konat to, co slouží k zvelebování víry (srov. Ef 4,29) a rozvíjení každé ctnosti v Kristu.

OTÁZKA 19.

Zda je dovoleno sledovat toho, kdo je v podezření ze zlého skutku, kterého se však nedopouští otevřeně, aby se tak odhalily jeho skryté hříchy?

ODPOVĚĎ:

Apoštol odsuzuje špatné podezřívání, které pocházejí z nepřejícného srdce (srov. 1 Tim 6,4). Ale představený, který je pověřený se starat o všechny, má za povinnost všechny sledovat, veden láskou Kristovou a přáním uzdravit bratra, kterého podezřívá, s tím úmyslem, jak praví Apoštol: „Abychom každého člověka přivedli k dokonalosti v Kristu“ (Kol 1,28).

OTÁZKA 20.

Zda se má ten, kdo žil v hříších, vyhýbat společnosti jinověrců či odpadlíků a oddělit se od těch, kdo hříšně žijí?

ODPOVĚĎ:

Apoštol řekl: „Bratři, prikazujeme vám ve jménu našeho Pána Ježíše Krista, aby jste se stranili každého bratra, který žije neřádně, ne podle nauky, kterou od nás přijal“ (2 Sol 3,6). Proto bez výjimky pro každého z nás je škodlivá a nebezpečná jakákoliv účast myšlenkou, slovem a skutkem v každém zakázaném skut-

ku. A kdo je slabý, má ještě víc dávat pozor na sebe. Především proto, že obvykle je to tak, že duše, která si zvykla na zlo, se stává přístupnější hříchu, když je v jeho blízkosti. Další příčinou je i to, že tak jako je zapotřebí se starat s velkou pozorností o tělesně nemocné a odnímat jim takto často i to, co je dobré pro zdravé, tak i nemocným na duši je zapotřebí věnovat větší pozornost a péči. A jaká škoda ho může postihnout, když se bude stýkat s hříšníky, to ukazuje tentýž Apoštol, když praví: „Troška kvasu prokvasí celé těsto“ (1 Kor 5,6).

A když takovou velkou škodu způsobuje společnost lidí, kteří se dopouštějí hříchů ve věcích mravních, co máme pak říci o těch, kteří jsou prosáknuti falešnými naukami o Bohu? Hřích proti víře ničí celé jejich duchovní zdraví. Nevěrectví je přivádí do náruživostí, které zbavují člověka cti. Na to poukazují mnohé výroky Písma svatého a zvláště slova listu k Římanům: „A protože si neuměli vážít poznání Boha, Bůh je vydal napospas jejich zvrácenému smýšlení, aby dělali to, co se nesluší, plné nepravostí, zloby, lakomství, ničemnosti, plné závisti, vražd, svárů, lstí, zlomyslnosti; jsou klevetiví, nactiutrační, nenávidí Boha, urážejí ostatní, jsou pyšní, povyšují se, vymýšlejí špatnosti, neposlouchají rodiče, jsou nerozumní, věrolomní, bezcitní a nemilosrdní. Ačkoliv dobře ví o Božím ustanovení, že ti, kdo dělají takové věci, zasluhují smrt, nejenže to sami dělají, ale i schvalují, když to dělají druzí“ (Řím 1,28-32).

OTÁZKA 21.

Odkud pocházejí roztržitosti a zbytečné myšlenky a jak se před nimi bránit?

ODPOVĚĎ:

Roztržitosti pocházejí z lenivosti rozumu, nevytíženého potřebnými záležitostmi. A toto zase vyplývá z nedostatku víry v přítomnost Boha, který zkoumá nitro i srdce (srov. Ž 7,10; Zjev 2,23). Kdo věří v tuto pravdu, zcela jistě koná podle slov: „Pána mám vždy před očima; a protože je po mé pravici, nezakolísám“ (Ž 16,8).

Kdo to zachovává a žije podle toho, nikdy se neopovází pomyslet na to, co nemá nic společného s růstem ve víře a ani nebude mít kdy na to myslet, třebaže by se to i zdálo dobré; nemluvě už o tom, co je zakázáno, a co se protiví Bohu.

OTÁZKA 22.

Co je příčinou nečistých snů?

ODPOVĚĎ:

Nečisté sny pocházejí z neslušných vjemů za dne. Duše, která se zaobírá Božími pravdami, duše čistá, která setrvává myšlenkami u dobrých a bohumilých skutků, bude také mít podobné, dobré a bohumilé sny.

OTÁZKA 23.

Na která slova se vztahuje Kristův výrok: „Lidé se budou v den soudu zodpovídat z každého zbytečného slova“ (Mt 12,36)?

ODPOVĚĎ:

Všeobecně každé slovo, které se nevztahuje na naši práci v Bohu, je zbytečné. Špatnost takové řeči je veliká, poněvadž i kdyby bylo dobré to, o čem se mluví, pokud se to nevztahuje na růst ve víře, neomlouvá to dobro toho, o čem se mluví. Už jen ta okolnost, že řeč nepomáhá růstu, zarmucuje Svatého Ducha Božího.

Toto jasně učí Apoštol: „Z vašich úst ať nevyjde žádné špatné slovo, ale pouze dobré slovo, na potřebný růst, aby přinášelo milost těm, kdo poslouchají“ a hned pokračuje: „A nezarmucujte Svatého Božího Ducha, ve kterém jste označeni pečetí pro den vykoupení“ (Ef 4,29-30). A jakým zlem je zarmucovat Ducha svatého, o tom není třeba ani mluvit.

OTÁZKA 24.

Co je to spílání?

ODPOVĚĎ:

Každé slovo řečené s úmyslem ponížit bratra je nadávkou, třebaže by se ani nezdálo, že uráží. Jasně to vyplývá z Evangelia, ve kterém je o Židech psáno: „Vynadali mu a řekli: ‚Ty jsi jeho učedník, my jsme Mojžíšovi učedníci.‘“ (Jn 9,28).

OTÁZKA 25.

Co je to pomlouvání?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že jsou dva případy, kdy je dovoleno o někom špatně mluvit. Za první, když je třeba se poradit se zkušeným jak napravit hříšníka, a za druhé, abychom dali výstrahu druhým, kdyby se bez ní měli stýkat se špatným stejně jako s dobrým. Toto zakázal Apoštol, když nařídil: „Nestýkejte se s ním“ (2 Sol 3,14), aby jste své duši nenachystali síť (srov. Přís 22,25).

Z listu Timoteovi víme, že sám Apoštol tak jednal. Tak v něm píše: „Kovář Alexandr mně způsobil mnoho zlého ... I ty se před ním střež, protože velice odporoval našim slovům“ (2 Tim 4,14-15).

Kdo mimo těchto dvou případů mluví špatně o druhém, aby vzbudil odpor proti němu, nebo aby ho zesměšnil, ten je pomlouvavč, třebaže je pravda to, co říká.

OTÁZKA 26.

Jaký trest zasluhuje ten, kdo pomlouvá bratry, poslouchá pomlouvání či dovoluje pomlouvat?

ODPOVĚĎ:

Jak jeden tak druhý zasluhuje vyloučení ze společenství bratří: „Kdo potají pomlouvá bližního, toho umlčím“ (Ž 101,5). A na jiném místě se praví: „Neposlouchej pomlouváče, aby jsi nezpyšněl“ (Přís 20,13 - LXX).

OTÁZKA 27.

Jak jednat s tím, kdo pomlouvá představeného?

ODPOVĚĎ:

Vidíme to z Božího hněvu proti Marii, která mluvila proti Mojžíšovi. Bůh jí ani na prosbu Mojžíšovu nechtěl bez trestu odpustit hřích (srov. Num 12,1-15; 20,1).

OTÁZKA 28.

Zda je možno věřit tomu, kdo – když je napomenut kvůli drzému hlasu a neuctivým slovům – se vymlouvá, že nemá v srdci žádné zlo?

Odpověď:

Jako ani všechny nemoci těla, tak ani všechny naruživosti duše nejsou zjevné. Sám nemocný si je někdy neuvědomuje. Nemoci těla mají určité příznaky, podle kterých lékaři rozeznávají skryté choroby, které nemocný vůbec nezná a nevidí; podobně je tomu i s duší. Kdo se dopouští hřichu, nevidí svoji naruživost. Je však

třeba věřit Kristu, který jak jemu, tak i jemu podobným říká: „Zlý člověk ze zlého pokladu vynáší zlo“ (Lk 6,45).

Stává se však, že zlý člověk někdy zdánlivě poví dobré slovo nebo že v přetvářce vykoná něco dobré.

Ale není možné, aby se dobrý člověk přetvařoval a činil špatně, poněvadž Apoštol říká: „Snažte se činit dobře před všemi lidmi“ (Řím 12,17).

OTÁZKA 29.

Jak se lze zdržovat hněvu?

ODPOVĚĎ:

Jestliže vždy budeme pamatovat na to, že se na nás dívá vševědoucí Bůh a všudypřítomný Pán. Který podřízený by se opovážil v přítomnosti krále dělat něco, co je mu nemilé?

Těž se ani ten nehněvá, kdo neočekává, že mu budou druhí sloužit, ale kdo se sám podrobuje vůli druhých a uznává, že všichni jsou výše než on (srov. Flp 2,3). Neboť když někdo chce pro vlastní prospěch, aby ho druhí poslouchali, ať si uvědomí, že slovo Boží učí každého sloužit druhým (srov. Mk 10,45; Ef 5,21; Jn 13). A kdo trestá za přestupky Božích příkazů, ten se nemá hněvat, ale má být milosrdný a slitovný podle slov Apoštola: „Kdo je slabý, aby jsem nebyl slabý i já?“ (2 Kor 11,29).

OTÁZKA 30.

Jak lze přemáhat zlé žádosti?

ODPOVĚĎ:

S vroucím přáním splnit Boží vůli a s takovým duševním rozpoložením, jaké měl ten, kdo pravil: „Výroky Páně jsou pravdivé, všechny jsou spravedlivé. Vzácnější jsou než zlato, než velký dra-

hokam, sladší jsou než med, než kapky medu z plástů“ (Ž 19,10-11).

Neboť jestliže uskutečnitelná touha po lepším učí přehlížet horší, jak to učí všichni svatí, čím více pak nutí přehlížet špatnosti, za které je třeba se stydět.

OTÁZKA 31.

Zda je vůbec nedovolené se hlasitě smát?

ODPOVĚĎ:

Pán odsuzuje ty, kdo se dnes smějí (srov. Lk 6,25). Proto je samozřejmé, že věřící člověk nebude mít čas na smích, a to zejména, když tolik lidí zneuctvuje Boha přestupováním Zákona (srov. Řím 2,23) a mnoho z nich umírá v hříších; raději je pak litovat a plakat nad nimi.

OTÁZKA 32.

Odkud pochází nemírná a nemístná ospalost a jak ji přemáhat?

ODPOVĚĎ:

Taková ospalost přichází tehdy, když je duše líná přemýšlet o Bohu a bere jeho soudy lehkovážně. Tuto ospalost přemůžeme upřímnou myšlenkou na Boží velebnost a touhou splnit jeho vůli podle slov: „Svým očím nedopřeji spánku ani svým víčkům zdřímnutí, dokud nenaleznu místo pro Pána, příbytek pro mocného Boha Jakubova“ (Ž 132,4-5).

OTÁZKA 33.

Podle čeho lze poznat člověka, který se chce líbit lidem?

ODPOVĚĎ:

Podle toho, že je horlivý před těmi, kdo jej chválí, a před těmi, kdo jej haní, je líný. Neboť když se chce líbit Bohu, bude všude

stálý v uskutečňování slov: „Zbraněmi spravedlnosti v pravé i levé ruce, slávou i potupou, špatnou i dobrou pověstí; jako svůdcové, ale přesto pravdiví“ (2 Kor 6,7-8).

OTÁZKA 34.

Jak přemoci náruživost líbit se lidem a nestarat se o lidskou chválu?

ODPOVĚĎ:

Přesvědčením o Boží všudypřítomnosti, všemožnou snahou líbit se Bohu a vroucnou touhou po blahoslavenstvích Evangelia. Neboť kdo by mohl tak zapomnět, aby Pána v jeho přítomnosti urážel proto, aby se zalíbil spoluslužebníkovi a na sebe přivolával odsouzení?

OTÁZKA 35.

Jak lze poznat a léčit pyšného?

ODPOVĚĎ:

Poznat ho lze podle toho, že hledá povýšení. A pýcha se léčí vírou v tato slova: „Bůh je proti pyšným, ale pokorným dává milost“ (Jak 4,6).

K tomu je třeba poznamenat, že nikdo se nebude moci vyléčit z této náruživosti, ať už by se i nevím jak bál odsouzení pyšných, dokud se zcela nezřekne touhy po slávě, podobně, jako se nikdo nemůže odnaučit nějakému nářečí či způsobu mluvy či i nějakému umění, dokud nepřestane zcela podle toho konat a mluvit, ale i poslouchat o tom či se dívat jak to druzí dělají. Toho je třeba se přidržovat při každé náruživosti.

OTÁZKA 36.

Zda se sluší se starat o to, aby mě lidé ctili?

ODPOVĚĎ:

Apoštol nás naučil dávat každému to, co mu náleží: „Komu čest, tomu čest“ (Řím 13,7), ale je zakázáno se starat o to, aby nás lidé ctili, poněvadž Pán řekl: „Jako můžete věřit vy, kteří se navzájem oslavujete, a nehledáte slávu, kterou dává jen Bůh?!“ (Jn 5,44).

Z toho vyplývá, že starat se o slávu u lidí je znamením nevěry, nedostatkem bohabojnosti, jak to řekl Apoštol: „Kdyby jsem se ještě chtěl zalíbit lidem, nebyl by jsem Kristovým služebníkem“ (Gal 1,10).

Jestliže je tak odsouzené přijímání slávy od lidí, nevyslovitelným soudem budou souzeni ti, kdo slávu sami vyhledávají, když jim není prokazovaná.

OTÁZKA 37.

Jak se může líný v plnění přikázání stát horlivým?

ODPOVĚĎ:

Přesvědčením, že Pán Bůh je všudypřítomný, že všechno vidí, vírou v hrozby líným lidem a nadějí na velkou odměnu od Boha, kterou přislíbil skrze apoštola Pavla slovy: „Každý dostane vlastní odměnu podle toho, jak pracoval“ (1 Kor 3,8), a všeobecně vírou ve všechny slova Písma svatého, které se vztahují na horlivost či trpělivost vůči slávě Boží (srov. např. Mt 25,14-30).

OTÁZKA 38.

Co se má dělat, když řeholník vzdoruje rozkazu a potom sám od sebe jej splní?

ODPOVĚĎ:

Zato, že vzdoroval, je třeba ho pokládat za svárlivého a za takového, kdo i druhé pobízí ke vzdoru. Proto ho stihne tento trest:

„Špatný člověk se vždy snaží pouze vzdorovat, a tak se na něj pošle posel ukrutný“ (Přís 17,11).

Ať si uvědomí, že nevzdoruje člověku, ani neposlouchá člověka, ale samotného Pána, který řekl: „Kdo vás poslouchá, mne poslouchá, a kdo vámi pohrdá, mnou pohrdá“ (Lk 10,16). Proto ať se vzpamatuje, lituje toho a, když mu dovolí, ať splní rozkaz.

OTÁZKA 39.

A co když někdo poslouchá, ale reptá, odmlouvá?

Odpověď:

Apoštol řekl: „Všechno číňte bez reptání a zpochybňování“ (Flp 2,14). Toho, kdo reptá, ať odloučí od bratrů a jeho práci ať bratři neužívají. Je samozřejmé, že to on má slabou víru a pochybující naději.

OTÁZKA 40.

Jak napravit bratra, který zarmoutil druhého bratra?

ODPOVĚĎ:

Způsobený zármutek může být takový, o jakém říká Apoštol: „Byl to zármutek podle Boží vůle, aby jste v ničem neutrpěli škodu naší vinou“ (2 Kor 7,9). V takovém případě nikoli ten, kdo zarmoutil, ale ten zarmoucený se potřebuje polepšit a ukázat známky Božího zármutku.

Ale když někdo zarmoutí druhého v neutrálních věcech, ať si vzpomene na slova Apoštola: „Jestliže se tvůj bratr zarmoutí kvůli pokrmu, už nejednáš podle lásky“ (Řím 14,15). Když si všimne, že nejednal správně, ať udělá to, co řekl Kristus: „Když tedy přinášíš dar na oltář a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nechej svůj dar tam před oltářem a jdi se nejprve usmířit se svým bratrem; až pak přijď a obětuj svůj dar“ (Mt 5,23-24).

OTÁZKA 41.

Co je třeba dělat, když ten, co urazil, nechce prosit o odpuštění?

ODPOVĚĎ:

Máme s ním udělat to, co říká Pán o hříšníkovi, který se nechce polepšit: „A kdyby ani církevní obec nechtěl poslechnout, ať je pro tebe jako pohan a celník“ (Mt 18,17).

OTÁZKA 42.

Co máme dělat, když ten, kdo urazil, prosí o odpuštění, ale uražený mu nechce odpustit?

ODPOVĚĎ:

Na něho se vztahuje výrok Páně z podobenství o sluhovi, který nechtěl počkat, třebaže jej přítel úpěnlivě prosil: „Když jeho druhové ve službě viděli, co se stalo, velmi se zarmoutili. Šli a pověděli svému pánu všechno, co se stalo“ (Mt 18,31). Rozhněvaný pán odvolal laskavosti, které mu prokázal, a odevzdal jej mučitelům, dokud nezaplatí celý svůj dluh (srov. Mt 18,34).

OTÁZKA 43.

Jak přijmout toho, který nás přichází budit na modlitbu?

ODPOVĚĎ:

Kdo si je vědom toho, jaká škoda vyplývá pro duši ze spánku, kdy duše není při svém vědomí, kdo chápe, jaký užitek je z bdění, a především kdo ví, jaké je to pro nás vyznamenání, postavit se před Bohem na modlitbu, ten přijme bratra, který budí k modlitbě nebo ke splnění jiného přikázání, jako dobrodince, jenž přináší dary převyšující všechny naše očekávání a touhy.

OTÁZKA 44.

Co zasluhuje ten, který je nespokojený nebo se dokonce hněvá, když je buzen?

ODPOVĚĎ:

Nejprve jej potrestat odloučením od společnosti bratří a pústem. Třeba toho bude litovat a pozná jak nerozumně ztratil takové velké hodnoty. Když se polepší, pocítí radost vděčnosti, kterou prožíval David, když řekl: „Na Boha jsem myslel a zaradoval jsem se“ (Ž 77,4).

Když se nepolepší, ať jej odříznou od těla jako shnilý a zkažený úd, neboť je psáno: „Je pro tebe lepší, když zahyne jeden ze tvých údů, než kdyby mělo jít celé tvoje tělo do pekla“ (Mt 5,30).

OTÁZKA 45.

Zda lze omluvit toho, kdo se nesnaží poznat vůli Boží, když přece Pán řekl: „Toho sluhu, který poznal vůli svého pána, ale nepřipravil se a nesplnil jeho vůli, velice zbijí. Toho, který ji nepoznal a udělal něco, zač si zaslouží bití, zbijí méně“ (Lk 12,47-48a)?

ODPOVĚĎ:

Takový člověk se zcela jistě jen přetvařuje v nevědomosti, a proto jej nemine toto odsouzení: „Kdyby jsem nepřišel a nemluvil k nim, neměli by hřích. Ale teď nemají výmluvu pro svůj hřích“ (Jn 15,22).

Písmo svaté všem a všude oznamuje vůli Boží. Proto nemennší trest patří jemu než těm, kteří nevědí, ba naopak přísnější než těm, o kterých je psáno: „Jed v nich se podobá jedu hadímu, jedu hluché zmije, jež si zacpává uši, jež neposlouchá hlas zaklínačů, hlas zkušeného čaroděje“ (Ž 58,5-6). A když zanedbá poučovat

ten, kdo je pověřen službou slova, čeká ho trest vrahů (srov. Ez 33,8).

OTÁZKA 46.

Zda ten, kdo povoluje druhému hřešit, se bude zodpovídat za jeho hřích?

ODPOVĚĎ:

Vyplývá to ze slov, které řekl Kristus Pilátovi: „Proto má větší hřích ten, kdo mě tobě vydal“ (Jn 19,11). Z toho vyplývá, že i Pilát, který podlehl Židům, se dopustil hříchu, ale menšího. Totéž vyplývá i z případu Adama, který dovolil Evě spáchat hřích, a Eva souhlasila s hříchem hadovým. Všichni byli jako viníci potrestáni.

Když se nad tím pozastavíme, vidíme to i z Božího hněvu. Poněvadž když se Adam vymlouval, že: „Žena, kterou jsi mi dal na pomoc, ta mně dala ze stromu a tak jsem jedl“ (Gn 3,12), Bůh na tuto výmluvu odpověděl: „Proto, že jsi poslechl hlas své ženy a jedl jsi ze stromu, o kterém jsem ti přikázal: „Nesmíš z něho jíst!“, ať je proklatá pro tebe země; s námahou se z ní budeš živit...“ (Gn 3,17).

OTÁZKA 47.

Zda je dovoleno mlčet, když vidíme hříšníka?

ODPOVĚĎ:

Že to není dovoleno, vidíme jasně z příkazu Páně, který praví ve Starém zákoně: „Upřímně napomeň svého bližního, aby jsi kvůli němu neuvalil vinu na sebe!“ (Lv 19,17).

V Evangelii: „Když se tvůj bratr prohřeší proti tobě, jdi a napomeň ho mezi čtyřma očima. Jestliže tě poslechne, získal jsi svého bratra. Jestliže tě neposlechne, přiber si ještě jednoho nebo

dva, aby byla každá výpověď potvrzena ústy dvou nebo tří svědků. Kdyby ani je neposlechl, řekni to církevní obci. A kdyby ani církev nechtěl poslechnout, ať je pro tebe jako pohan a celník“ (Mt 18,15-17).

Jak strašné je odsouzení onoho hříchu, to vidíme především ze všeobecného Kristova výroku: „Ale kdo Synovi nevěří, neuzří život a spočine na něm Boží hněv“ (Jn 3,36).

Dále to vidíme z dějin Starého i Nového zákona. Neboť hle, když Achan ukradl zlatou nádobu, pěkný plášť a dvě stě šekelů stříbra, klatba Boží postihla celý národ, třebaže nikdo nevěděl ani o hříchu ani o hříšníkovi až do té doby, dokud nevyšlo najevo, kdo spáchal hřích, a Achana s jeho příbuznými nestihl trest strašné smrti (srov. Joz 7,25).

A třebaže Éli nemlčel ke hříchu svých synů, kteří byli syny zatracení, a často je napomínal a opakoval: „Ne tak, synové moji! Nedobré věci o vás slyším“ (1 Sam 2,24), třebaže jim jasnou řečí představoval zlobu hříchu a nevyhnutelnost trestu, tak pouze proto, že je nedostatečně trestal, že nebyl vůči nim dost přísný, tolik rozhněval Boha, že celý národ postihla za to strašná porážka, dva Éliho synové zemřeli a Archu úmluvy ukořistili cizinci a sám Éli zemřel nešťastnou smrtí.

Jestliže tedy takový hněv stihl nikoli spoluvíníky, ale ty, kdo hříchu překáželi a hanili ho, co potom říci o těch, kdo vědí o hříchu a nic neříkají! Bezpodmínečně je třeba splnit to, o čem píše Apoštol Korinťanům: „A vy se ještě vypínáte místo toho, aby jste spíše lkali a vyloučili ze svého středu toho, kdo se dopustil takového činu!“ (1 Kor 5,2), i to, co dále tvrdí: „Jakou starost to ve vás vyvolalo, jakou obranu, jaké jen rozhořčení, jaký strach, jakou

touhu, jakou horlivost, jaké potrestání! Tím vším jste ukázali, že jste čistí v té věci“ (2 Kor 7,11).

Kdo takto nejedná, zcela jistě se vystavuje nebezpečí téhož trestu a smrti nebo ještě horšího (srov. Žid 10,29). Čím horší než ten, kdo opovrhne Zákonem Mojžíše, je ten, kdo opovrhne Kristem! Horší je také ten, který se opováží páchat hřích, kterého se před ním někdo dopustil a byl zato potrestán: „Sedminásobně bude pomstěn Kain, Lamech však sedmasedmdesátinásobně“ (Gn 4,24) za tentýž hřích.

OTÁZKA 48.

V čem spočívá chamtivost?

ODPOVĚĎ:

V tom, že někdo překročí meze práva. Podle Starého zákona by to bylo se starat víc o sebe než o bližního, neboť je psáno: „Miluj svého bližního jako sebe sama“ (Lv 19,18), a podle Evangelia se starat o sebe víc, než to vyžaduje potřeba dne, jak to učinil i ten, komu bylo řečeno: „Blázne! Ještě této noci do tebe vyžádají tvůj život a co sis nahromadil, čím to bude?“ (Lk 12,20). Dále je všeobecněji řečeno: „Tak je to s tím, kdo si hromadí poklady, a před Bohem není bohatý“ (Lk 12,21).

OTÁZKA 49.

Co to znamená se nevyvyšovat (srov. 1 Kor 13,4)?

ODPOVĚĎ:

Vše, co se dělá nikoliv proto, že je to potřebné, ale pro marnou slávu, je vyvyšováním se.

OTÁZKA 50.

Zda se dopouští hříchu a jakou naruživost prozrazuje ten, kdo dražším oděvem opovrhne a vybere si podle své vůle horší oděv nebo obuv?

ODPOVĚĎ:

Kdo to dělá proto, aby se zalíbil lidem, zcela jistě prozrazuje snahu získat si úctu a obdiv u lidí, zapomíná na Boha a takovými projevy chudoby se dopouští hříchu marnivosti.

OTÁZKA 51.

Co znamená slovo „Raka“ (Mt 5,22)?

ODPOVĚĎ:

Je to lidové slovo, které vyjadřuje drobnou urážku bližního.

OTÁZKA 52.

Kdo slouží marné slávě a kdo lidem, aby se jim zalíbil? Apoštol praví: „Neprahněme po marné slávě“ (Gal 5,26), a na jiném místě: „Neslužte pouze naoko jako ti, kdo se chtějí zalíbit lidem“ (Ef 6,6).

ODPOVĚĎ:

Myslím, že marné slávě slouží ten, kdo něco dělá nebo říká kvůli nestálé slávě světa nebo kvůli lidem, kteří se na něho dívají nebo jej slyší. Lidem slouží, aby se jim zalíbil, ten, kdo plní vůli někoho, aby si získal jeho uznání, třebaže by to, co dělá, bylo hodno odsouzení.

OTÁZKA 53.

Co je to „poskvrna těla i ducha“ a jak se můžeme od ní očistit, a co je to svatost (srov. 2 Kor 7,1), a jak ji můžeme nabýt?

ODPOVĚĎ:

Poskvrnění těla znamená stýkat se s těmi, kdo se dopouštějí hříchů. Poskvrněním ducha je lhostejnost vůči hříchům v slovech či skutcích. A od poskvrnění se očišťuje ten, kdo se podrobuje příkazu Apoštola: „S takovým ani nestolujte“ (1 Kor 5,11), a dalším podobným nařízením. Nebo ten, kdo pocítil v sobě to, o čem mluví David: „Ovládá mě rozhořčení vůči hříšníkům, kteří zrazují tvůj zákon“ (Ž 119,53), a kdo prožívá takový smutek jako Korintfané, když je obvinili z lhostejnosti vůči hříšníkům. Oni tím vším ukázali, že jsou čistí v oné věci (srov. 2 Kor 7,11).

A svatost je celkové odevzdání se Bohu v každém okamžiku tím, že se snažíme Mu zalíbit myšlenkou a touhou. Neboť co je nečisté, nemůže být přijato mezi obětní dary; a užívat na světské a lidské účely to, co bylo Bohu jednou zasvěceno, je strašné, bezbožné.

OTÁZKA 54.

Co je to sebeláska a podle čeho se rozpozná sobec (srov. 2 Tim 3,2)?

ODPOVĚĎ:

Někdy se slova neužívají podle vlastního a hlavního významu, například: „Kdo miluje svůj život, ztratí jej, a kdo svůj život nenávidí na tomto světě, zachrání si ho pro život věčný“ (Jn 12,25). Proto je ten sobcem, kdo sám sebe zjevně miluje. A pozná se podle toho, že všechno dělá pro sebe, třebaže by to i dělal ve shodě s příkázáními.

Kdo pro vlastní pohodlí zanedbá pomoc bližnímu - ať už je to ohledně duše nebo ohledně těla - zjevně prozrazuje odpornou sebelásku, která končí zatracením.

OTÁZKA 55.

Čím se liší od sebe roztrpčenost, zuřivost, hněv a prchlivost (srov. Ef 4,31)?

ODPOVĚĎ:

Hněv a zuřivost se liší rozpoložením duše a silou pohnutky. Kdo se hněvá jen v duchu, má to rozpoložení, o kterém se praví: „Hněvejte se a nehřešte“ (Ž 4,5 - LXX).

Zuřivost jde dále: „Jejich zuřivost se podobá jedu hadímu“ (Ž 58,5 - LXX). I Herodes zuřil proti obyvatelům Tyru a Sidonu (srov. Sk 12,20). Ještě silnějším projevem než zuřivost je prchlivost. A když je trvalejším stavem duše, nazývá se roztrpčeností.

OTÁZKA 56.

Pán pravil: „Každý, kdo se povyšuje, bude ponížen“ (Lk 18,14), a Apoštol: „Nesmýšlejte vysoko“ (Řím 12,16), a na jiném místě: „Lidé ... chlubití, pyšní, ... nadutí“ (2 Tim 3,2.4), a ještě jinde: „Láska se nenaparuje“ (1 Kor 13,4).

Kdo se naparuje? Kdo je chlubití? Kdo je pyšný? Kdo nadutý? Kdo se povyšuje?

ODPOVĚĎ:

Naparuje se ten, kdo se vyvyšuje, vysoce smýšlí o svých skutcích, pokládá se za lepšího než druzí, než tamten farizeus (srov. Lk 18,11), a nepřiklání se k obyčejným (srov. Řím 12,16). Je možno ho nazvat i nadutým, podle obvinění korintských věřících (srov. 1 Kor 5,2).

Podle Apoštola je chlubití ten člověk, který nezachovává ustanovená pravidla a nejedná podle jeho nařízení, aby zachovával tytéž zásady (srov. Flp 3,16); nesnaží se o stejné věci (srov. Flp 2,2), nýbrž vymýšlí si své vlastní cesty dokonalosti a zbožnosti.

Pyšným je ten, kdo se chlubí vším, co má, a snaží se ukázat něčím více, než ve skutečnosti je.

Nadutý - znamená takřka totéž co pyšný. O něm je psáno: „Je nadutý, nic neví“ (1 Tim 6,4).

OTÁZKA 57.

Zda není je lepší nechat na pokoji toho, kdo je nepolepšitelný v nějaké drobné věci, než mu častým napomínáním způsobit utrpení?

ODPOVĚĎ:

Na jiném místě jsme řekli, že podle příkladu Pána je třeba se snažit s dlouhotrvající trpělivostí obrátit hříšníka. Kdyby však někomu nestačilo napomínání a kárání mnohých jako onomu Korintfanovi (srov. 2 Kor 2,6), pak je ho třeba pokládat za pohana (srov. Mt 18,17).

A koho Pán odsoudil, toho pod žádnou podmínkou nelze nechávat v klášteře, poněvadž Pán pravil: „Je pro tebe lepší, když zahyne jeden ze tvých údů“ (Mt 5,29). Je lepší bez oka, bez rukou, bez nohy vejít do království, než litovat jeden úd těla a dostat se s ním celý „do ohnivé pece. Tam bude pláč a skřípění zubů“ (Mt 13,42; srov. Mt 5,29-30, 8,12). Apoštol říká: „Troška kvasu prokvasí celé těsto“ (1 Kor 5,6; Gal 5,9).

OTÁZKA 58.

Zda jen ten se provinil říkáním nepravdy, kdo vědomě řekl nepravdu, nebo zda i ten, kdo ji řekl nevědomě?

ODPOVĚĎ:

Jistým je výrok Páně, kterým odsoudil nevědomě hřešící: „Toho, který ji neznal a udělal něco, zač si zaslouží bití, zbijí méně“ (Lk 12,48).

Ale upřímné pokání v každém případě má silnou naději na odpuštění.

OTÁZKA 59.

Zda se prohřeší lhaním ten, kdo si pouze v myšlenkách předsevzal něco udělat a neučiní to?

ODPOVĚĎ:

Jestliže je to, co zamýšlel učinit, v souladu s příkázáním, a on to neudělal, pak se prohřešil nejen lhaním, ale i neposlušností. Vždyť Bůh zkoumá „mysl i srdce“ (Ž 7,10).

OTÁZKA 60.

Když se někdo nerozvázně rozhodl učinit něco Bohu nemilého, má raději zanechat toho špatného předsevzetí nebo se ze strachu před lží dopustit sa hříchu?

ODPOVĚĎ:

Apoštol praví: „Ne že bychom byli schopni vymyslet něco sami od sebe, jako by to bylo z nás“ (2 Kor 3,5). A sám Pán o sobě říká: „Syn nemůže nic konat sám od sebe“ (Jn 5,19), a na jiném místě: „Slova, která vám říkám, neříkám sám ze sebe“ (Jn 14,10), a jinde: „Neboť jsem nesestoupil z nebe, abych plnil svoji vůli, ale vůli toho, který mě poslal“ (Jn 6,38).

Proto ten, kdo tak jednal, má povinnost se polepšit: za prvé proto, že se opovážil sám od sebe se pro něco rozhodnout, když z vlastního rozhodnutí se ani dobro nemá činit; a za druhé ještě více proto, že se nebál se rozhodnout pro to, co je nemilé Bohu.

Že je třeba upustit od nerozvážného rozhodnutí, které je v rozporu s příkazem Božím, to nám ukazuje příklad svatého apoštola Petra, který se náhle rozhodl a řekl: „Nikdy mně nebudeš umývat nohy!“, a když potom uslyšel Kristova slova: „Jestliže tě neumyji,

nebudeš mít podíl se mnou“, ihned změnil své rozhodnutí a řekl: „Pane, tak potom nejen nohy, ale i ruce a hlavu!“ (Jn 13,8-9).

OTÁZKA 61.

Co dělat s tím, kdo nemůže pracovat a nechce se učit žalmy?

ODPOVĚĎ:

V podobenství o neplodném fíkovníku Pán říká: „Vytni jej! Nač ještě vyčerpává půdu?“ (Lk 13,7). Je třeba ho léčit se vší starostlivostí; potom však, když se nepolepší, je třeba s ním naložit jako s nepolepšitelným hříšníkem. Neboť kdo nekoná dobré skutky, ten je odsouzen s ďáblem a jeho pomocníky (srov. Mt 25,41).

OTÁZKA 62.

Kdo a kdy zasluhuje odsouzení kvůli zakopání hřivny (srov. Mt 25,14-30)?

ODPOVĚĎ:

Ten, kdo dar Boží vyhrazuje pro vlastní užitek a neužívá jej ve prospěch druhých, zasluhuje odsouzení kvůli zakopání hřivny.

OTÁZKA 63.

Kdo a kdy zasluhuje odsouzení těch, kteří reptali proti posledním (srov. Mt 20,1-16)?

ODPOVĚĎ:

Každý bude za svůj vlastní hřích odsouzen. Proto i ti, kdo reptají, budou souzeni za reptání. Existují však různé důvody reptání. Někteří reptají kvůli nedostatku pokrmů, poněvadž se tak nemírní v jídle, že žaludek je jejich bohem (srov. Flp 3,19). Další reptají proto, že je odměnili stejně s ostatními odměnili. Tím prozrazují svou závist, onu společníci vraždy (srov. Gen 4,3-15); a další reptají kvůli jiným důvodům.

OTÁZKA 64.

Pán Ježíš Kristus řekl: „...Pro toho, kdo by pohoršil jednoho z těchto maličkých ... by bylo lépe, kdyby mu zavěsili mlýnský kámen na krk a potopili jej do mořské hlubiny“ (Mt 18,6).

Co je to pohoršení a jak se vyhneme tomuto strašnému výroku?

ODPOVĚĎ:

Pohoršení dává ten, kdo slovem nebo skutkem přestupuje zákon, svádí k přestupku druhého jako had Evu a Eva Adama; nebo kdo překáží splnění vůle Boží jako Petr Pánu, když řekl: „Petr si ho vzal stranou a začal mu domlouvat: ‚Ať je ti Bůh milostivý, Pane! To se ti nesmí stát!‘ On se obrátil a řekl Petrovi: ‚Jdi mi z cesty, satane! K pohoršení jsi mně, poněvadž nemáš smysl pro Boží věci, ale pouze pro lidské!‘“ (Mt 16,22-23).

Nebo kdo svým příkladem tak ovlivňuje slabého, že se on přikloní k zakázaným skutkům, podle slov Apoštola: „Neboť když někdo uvidí toho, kdo má poznání, jak stoluje v pohanském chrámu, neosmělí se jeho svědomí, protože je slabé, k požívání masa obětovaného modlám?“ (1 Kor 8,10).

O kousek dále dodává: „Proto když pokrm pohoršuje mého bratra, nebudu nikdy jíst maso, aby jsem nepohoršil svého bratra“ (1 Kor 8,13). Existují různé příčiny pohoršení, buď ze strany toho, kdo pohoršuje, nebo toho, kdo je pohoršován. I v těchto případech jsou opět rozdílné příčiny: buď ze zloby nebo z nevědomosti těch či jiných věcí.

Stává se tedy, že při řeči, která je v souladu s Božím slovem, se projevuje zloba lidí, kteří se pohoršují, podobně i při skutcích. Někdo se totiž pohoršuje, když vidí, jak druhý plní příkaz Boží či jedná podle svého práva. V Evangeliu je zaznamenáno, že se tak

pohoršovali farizeové nad tím, že Kristus jednal a mluvil podle vůle nebeského Otce.

Když se lidé pohoršují tím, co je podle Božího zákona, je třeba pamatovat na odpověď Pána učedníkům, kteří se ptali: „Víš, že se farizeové pohoršili, když slyšeli, co jsi řekl?“ On jim odpověděl: „Každou rostlinu, kterou nezasadil můj nebeský Otec, vytrhnou i s kořenem. Nechejte je. Jsou slepými vůdci slepých. A když slepý vede slepého, oba spadnou do jámy“ (Mt 15,12-14). A mnoho podobných ponaučení se nachází v Evangeliu a u apoštola Pavla.

Když se někdo pohoršuje nad tím, co je naším právem, co smíme dělat, tehdy je třeba si připomenout slova, které řekl Pán Petrovi: „Synové jsou tedy osvobozeni. Ale aby jsme je nepohoršili, jdi k moři, hod' udiči a rybu, která se chytí první, vezmi, otevři jí tlamu a nalezněš peníz. Vezmi jej a dej jim za mě i za sebe“ (Mt 17,26).

Taktéž je třeba pamatovat na slova svatého apoštola Pavla ke Korinťanům: „Proto jestliže pokrm pohoršuje mého bratra, nebudu nikdy jíst maso, aby jsem nepohoršil svého bratra“ (1 Kor 8,13), a na jiném místě: „Je dobré nejíst maso a nepít víno ani nic, co pohoršuje tvého bratra“ (Řím 14,21).

Jak strašná věc je nic si nedělat z toho, že pohoršujeme bratra tím, co pokládáme za naše právo, říká příkaz Kristův: „Dejte si pozor, aby jste neopovrhli ani jediným z těchto maličkových. Neboť vám pravím, že jejich andělé v nebi ustavičně hledí na tvář mého Otce, který je na nebesích“ (Mt 18,10).

Totéž učí Apoštol: „Raději dbejte na to, aby jste nebyli bratrovi k pádu nebo k pohoršení“ (Řím 14,13), a na jiném místě s větším důrazem: „Neboť když někdo uvidí toho, co má poznání, stolo-

vat v pohanském chrámě, neosmělí se jeho svědomí, protože je slabé, k požívání masa obětovaného modlám? A ten slabý zahyne kvůli tvému poznání - bratr, za kterého zemřel Kristus! Když takto hřešíte proti bratřím a zraňujete jejich slabé svědomí, hřešíte proti Kristu. Proto jestliže pokrm pohoršuje mého bratra, nebudu nikdy jíst maso, aby jsem nepohoršil svého bratra“ (1 Kor 8,10-13).

A na jiném místě po těch slovech: „To snad jen já a Barnabáš máme právo nepracovat pro živobyčí?“ (1 Kor 9,6), nakonec dodává: „Ale nepoužili jsme toto právo, ale všechno snášíme jen proto, abychom nekladli překážky Kristovu evangeliu“ (1 Kor 9,12).

Vysvětlili jsme, jak strašné je pohoršit bratra skutky, které máme právo konat. Co pak lze říci o těch, kteří pohoršují druhé zakázanými skutky a řečmi a zvláště, když pohoršitel vyniká většími vědomostmi nebo když obdržel některý ze stupňů kněžského svěcení. On má povinnost představovat sebe druhým jako pravidlo a vzor. Proto když zanedbá třeba i jen maličkost z toho, co je psáno, když učiní něco zakázané, když nesplní něco nařízené nebo bude mlčet ke hříchu, už tím samotným si zasluhuje takové odsouzení, že se bude vyžadovat krev hříšníka z jeho rukou (srov. Ez 3,18).

OTÁZKA 65.

Co znamená: „Nepravostí překáží pravdě“ (Řím 1,18)?

ODPOVĚĎ:

To znamená, že někdo dary Boží zneužívá pro vlastní zisk. Apoštol to odsuzuje slovy: „Nejsme jako mnozí, kdo falšují Boží slovo“ (2 Kor 2,17).

A na jiném místě: „Nikdy jsme se, jak víte, neutěšovali pochlebováním, ani nás nepudila chamtivost – Bůh je svědkem – ani jsme nehledali slávu u lidí, ani u vás, ani u druhých“ (2 Sol 2,5-6).

OTÁZKA 66.

Co je to nesprávná horlivost a co je to zápas (srov. 2 Kor 12,20)?

ODPOVĚĎ:

Nesprávná horlivost je tehdy, když se někdo snaží dělat něco proto, aby ho nepokládali za horšího než ostatní; a zápas je tehdy, když s namyšleností a chlubitostí povzbuzuje a popouzí druhé k následování. Neboť i Apoštol, když mluví o zápase, připojuje k němu slovo o marné ctižádostivosti: „Nedělejte nic z nevraživosti ani pro marnou slávu“ (Flp 2,3).

Jindy znovu nejprve připomíná marnou ctižádostivost a dodává další slova, aby vyjádřil to, co nazval zápasem: „Nepachtěme se po marné slávě, nedrážděme se navzájem, nezávidíme jeden druhému“ (Gal 5,26).

OTÁZKA 67.

Co je to nečistota a co je nestydatost (srov. Gal 5,19)?

ODPOVĚĎ:

Zákon (srov. Lv 15,3) vysvětluje, co je nečistota, když tím slovem označuje to, co se stává bez souhlasu vůle jako nutnost přirozenosti. Nestydatost má na mysli moudrý Šalamoun, když říká, že smyslný a bezstarostný člověk bude trpět nouzi (srov. Přís 14,23 - LXX). Nestydatostí by tedy bylo rozpoložení duše, která by neuměla mužně přežít bolest, podobně jako nezdrženlivou je

ta duše, která je slabá k přemáhání hnutí rozkoše, které povstávají.

OTÁZKA 68.

Jaké vlastnosti má hněv, jaké spravedlivé rozhořčení a jak často začínáme rozhořčením a dostáváme se do náruživosti hněvu?

ODPOVĚĎ:

Rozhněvaná duše se snaží způsobit zlo tomu, kdo ji rozhněval, a rozumné rozhořčení má za cíl polepšení hříšníka. Pochází z nesusouhlasu se zlým skutkem. Ale není to divné, že duše začíná dobrými pocity a dostává se ke zlému. Máme mnoho takových příkladů. Proto je třeba pamatovat na slova Písma svatého: „Kladou mně na cestu pasti“ (Ž 140,6), a na jiném místě: „Kdo závodí, nedostane věnec, jestliže nezávodí podle pravidel“ (2 Tim 2,5).

Všude je třeba se chránit všeho, co je přemrštěné, není ve svém čase a není podle řádu. Jedno z těch tří je vždy je příčinou, že ve zlé se mění to, co se zdá být dobrým.

OTÁZKA 69.

Jak postupovat u toho, kdo jí tolik co jiní, má silné, vyvinuté tělo, nemá žádné příznaky nemoci, a přitom naříká, že nemůže pracovat?

ODPOVĚĎ:

To, co se podobá lenosti, se podobá hříchu. Neboť je třeba projevovat horlivost a trpělivost až do smrti (srov. Flp 2,8). To, že lenost je spojena se zlobou, a je příčinou odsouzení líného, vyplývá ze slov Páně: „Špatný a líný služebník“ (Mt 25,26).

OTÁZKA 70.

Jak trestat toho, kdo nešetří oděv či obuv, a když je napomenut, podezřívá představeného ze skouposti, a co dělat, když se po druhém a třetím napomenutí nepolepší?

ODPOVĚĎ:

Apoštol odsuzuje každé zneužívání: „Ti, kdo užívají tento svět, jako by ho neužívali“ (1 Kor 7,31), poněvadž mírou užívání je nevyhnutelná potřeba užívat. Užívání, které přesahuje potřebu, pochází z chamtivosti, rozkošnictví či z marné slávy. Kdo setrvává v chybách, ten podléhá odsouzení těch, kteří nečiní pokání (srov. Lk 13,3.5).

OTÁZKA 71.

Co dělat v takových případech, když někteří vyhledávají chutné, vybrané pokrmy a druzí zase množství, aby se zasytili?

ODPOVĚĎ:

Jak ti první tak i ti druzí jsou nemocní: první rozkošnictvím a druzí chamtivostí. Ale ani rozkošník ani chamtivec nikdy není osvobozen od obvinění. Je třeba s láskou k nim pracovat, aby jsme je vyléčili z náruživosti. Když se nepolepší, odůvodněně je můžeme obvinít z nepolepšitelnosti.

OTÁZKA 72.

Zda je třeba napomínat řeholníka, který se v době jídla ve společnosti bratří chová nepřístojně tím, že jí či pije žravě?

ODPOVĚĎ:

Takový řeholník se provinuje proti příkazu Apoštola: „Ať už tedy jíte či pijete nebo děláte cokoli jiného, všechno konejte ke slávě Boží“ (1 Kor 10,31), a na jiném místě: „Ale ať se všechno děje slušně a popořádku“ (1 Kor 14,40).

Proto je třeba jej napomenout. I když spěšná práce nebo jakákoli naléhavost to ospravedlňuje, je i v takovém případě třeba se snažně střežit nepřistojnosti.

OTÁZKA 73.

Jako je třeba napravovat řeholníka, který i po častějším napomínání stále kárá bratra nikoli s úmyslem, aby se bratr polepšil, nýbrž ze mstivosti?

ODPOVĚĎ:

Je třeba jej pokládat za sobce a chtivého moci. Musí se mu ukázat cesta k nápravě podle zásad zbožnosti. Když se nepolepší, podléhá odsouzení těch, kteří nečiní pokání.

OTÁZKA 74.

Chceme se nechat poučit Písmem svatým, zda je přípustné vylučovat ze společenství bratří ty řeholníky, kteří odcházejí z kláštera, aby vedli život o samotě, nebo aby dosáhli zbožného život a jen s pár druhy?

ODPOVĚĎ:

Pán často říkal: „Syn nemůže konat nic sám od sebe“ (Jn 5,19), a: „Neboť jsem nesestoupil z nebe, aby jsem plnil svou vůli, nýbrž vůli toho, který mě poslal“ (Jn 6,38). I Apoštol jasně učí, že: „Tělo si žádá toho, co je proti duchu, a duch toho, co je proti tělu. Navzájem si odporují, aby jste nekonali to, co chcete“ (Gal 5,17). Proto všechno vybírané z vlastní vůle ať je řeholníkům cizí. O těchto záležitostech jsme důkladněji pojednali v obšírnějších pravidlech.

OTÁZKA 75.

Zda je správné pokládat ďábla za příčinu hříchu spáchaného myšlenkou, slovem či skutkem?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že všeobecně ďábel samotný nemůže být výlučnou příčinou hříchu některého člověka. On může jen neopatrné přivést do hříchů tak, že používá přirozené náklonnosti a zlé náruživosti. Využívá přirozená hnutí v takových případech, jako když pokoušel Krista, když zpozoroval, že je hladový: „Jestliže jsi Boží Syn, řekni, ať se z těchto kamenů stanou chleby“ (Mt 4,3), a zlé náruživosti využívá jako u Jidáše. Zpozoroval v něm chamtivost na peníze a využil této náruživosti, aby jej dovedl k pádu a zradě, rozbouřil jeho chtivost tím, že mu ukázal třicet stříbrných.

Že zlo pochází z nás samotných, to vidíme jasně z Kristových slov: „Ze srdce vycházejí špatné myšlenky“ (Mt 15,19). Toto se stává lidem, kteří z nedbalosti nechávají bez výchovy a vedení přirozené schopnosti duše tak, jak je to řečeno v knize Přísloví: „Přešel jsem kolem pole líného člověka a kolem vinice muže, který pozbyl rozum. A hle, byla zcela zarostená kopřivami, jeho povrch pokrývalo bodláčí“ (Přís 24,30-31).

Duše takto zanedbaná, opuštěná, vydá každopádně ze sebe jen trní a bodláčí. Uskuteční se ono slovo: „Čekal jsem hrozny, urodily se jen pláňata“ (Iz 5,4). Před tím ještě prorok řekl o duši: „A zasadil vinici Sorek“, to znamená „výbornou“ (Iz 5,2). Podobně to nacházíme i u Jeremiáše. Bůh tam praví: „Já jsem tě však zasadil přece jako révu šlechtěnou, pouze révu zcela ryzí. Jak jsi se mi jen změnil! Révo zplanělá, odrodilá!“ (Jer 2,21).

OTÁZKA 76.

Zda lze říci lež k něčemu užitku?

ODPOVĚĎ:

Zakazuje to Pánovo slovo. On přímo říká, že lež je od ďábla (srov. Jn 8,44) a nepřipouští žádnou výjimku. Totéž učí Apoštol slovy: „Kdo závodí, nedostane věnec, jestliže nezávodí podle pravidel“ (2 Tim 2,5).

OTÁZKA 77.

Co znamená slovo úklady a co zloba (srov. Řím 1,29)?

ODPOVĚĎ:

Podle mého názoru je zloba první a nejskrytější špatností mravů.

Úklad je snahou přivést někoho na špatnou cestu; když někdo něco dobrého předstírá druhému, aby jej tím jako návnadou zatahl do sítě.

OTÁZKA 78.

Kdo jsou ti, kteří „vymýšlejí špatnosti“ (Řím 1,30)?

Odpověď:

Ti, kteří mimo obyčejné, všem známé špatnosti, vyhledávají a vymýšlejí ještě nějaké nové.

OTÁZKA 79.

Jak napravit řeholníka, který se stále obviňuje z přílišné tvrdosti vůči bratrovi?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že to pochází z toho, že někdo je namyšlený, pyšný, nebo ze smutku nad chybami těch, kteří mají za povinnost správně žít. Velmi zapůsobí na člověka zlo tam, kde místo něho čekal dobro. Je třeba velmi dbát na to, abychom v prvním případě zkrotili pýchu a v druhém nedali příležitost hněvu, ale spíše projevíli soucit a lásku při upozorňování a napomínání (srov. Ef 4,32).

Kdyby tento způsob byl bez účinku, protože vášeň je zakořeněna, pak by bylo zapotřebí ve vhodném čase použít ráznou, ale soucitnou přísnost, abychom mu pomohli se polepšit z hříchu.

OTÁZKA 80.

Odkud pochází to, že v duši někdy nastane nedostatek dobrých myšlenek a bohumilých tužeb, a jak se tomu vyhneme?

ODPOVĚĎ:

Když David řekl: „Dřímala má duše znechucením“ (Ž 119,28 - LXX), pak je jasné, že takový stav pochází z ospalosti duše. Když je duše bdělá a pozorná, tehdy se dobré myšlenky a bohumilé touhy od ní nevzdalují, ale naopak sama duše vidí, že se od nich vzdaluje.

Neboť když se oko těla nemůže nasytit obdivu i jen drobných děl Božích, a když nepřestává vidět, třebaže stále vidí totéž, čím více pak oko duše, i když bude citlivé a jasné, nebude v stavu dostatečně obdivovat zázraky a skutky Boží. „Tvé soudy jsou jako mořská hlubina“ říká David (Ž 36,7) a na jiném místě: „Obdivuhodná je pro mě tvá moudrost; je tak velká, že ji nemohu pochopit“ (Ž 139,6) a mnoho podobného.

Když má duše nedostatek dobrých myšlenek, je jisté, že v ní není světlo, ale to ne proto, že je světla nedostatek, ale proto, že to, co v ní má být osvětlené, spí a nepřijímá světlo.

OTÁZKA 81.

Zda je třeba stejně trestat horlivého i lhostejného, když se oba v jedné věci prohřeší?

ODPOVĚĎ:

Způsob napomenutí poznáme podle toho, v jakém stavu je ten, kdo se dopustil chyby, a ze samotného způsobu, jakým tu chybu

spáchal. Neboť třebaže se zdá, že u zbožného i lhostejného je stejná chyba, přece v těchto dvou skutcích je velký rozdíl. Horlivý řeholník právě proto, že je horlivý, se jak sám snaží tak i jej něco ponouká k tomu, co se Bohu líbí, a jen někdy náhodou jakoby nechtěně sejde z cesty, dopustí se chyby; a lhostejný člověk zcela naopak se nestará ani o sebe ani o Boha, nečiní rozdíl mezi ctností a hříchem, jak to už vypovídá i jeho název. Je nakažen první a základní chorobou: buď přehlíží Boha, nebo nevěří, že Bůh je.

Neboť jsou jen dvě příčiny takového hříchu, jak to říká Písmo svaté: „Nepravost našeptává hříšníkovi v hloubi jeho srdce; před jeho očima není bázně Boží“ (Ž 36,1), a: „Poštillec si v srdci říká: ‚Bůh není.‘ Jsou zkažení a páchají ohavnosti. Nikdo z nich nejedná dobře“ (Ž 14,1). Proto buď opovrhl Bohem a dopouští se hříchu nebo popírá existenci Boha a páchá ohavné skutky.

Apoštol říká: „Vyznávají, že znají Boha, ale skutky jej popírají“ (Tit 1,16). Proto se domnívám, že je třeba použít zcela jiný, rozdílný způsob trestání lidí v takových stavech. Bohabojný řeholník potřebuje chvilkovou pomoc, lokální lék a napomenutí v tom, v čem se prohřešil. Lhostejnému řeholníku, který má celou duši nemocnou, je třeba podávat lék proti lehkovážnosti vůči Bohu nebo proti nevěře - jak to bylo řečeno.

Je třeba jej napomínat, kárat, plakat nad ním, až dokud nedojde přesvědčení, že Bůh je spravedlivý Soudce, a on se jej nenaučí bát a také, že Bůh zcela jistě existuje, a dokud se nerozechvěje.

I toto je třeba mít na paměti, že Bůh někdy dopouští chybování horlivých kvůli jejich vlastnímu užitku a pokroku duše, a někdy je těmi chybami očišťuje od dřívější pýchy. Příkladem toho je pád Petřův a to, co se s ním stalo (srov. Mt 26,69-75).

OTÁZKA 82.

Když je psáno: „Starší ženy jako matky“ (1 Tim 5,2), ptáme se, zda je stejně třeba trestat za tentýž hřích starší i mladší řeholnice?

ODPOVĚĎ:

Apoštol nařídil ctít starší ženy jako matky, když nedělají nic trestuhodného. A když náhodou starší řeholnice spáchá tentýž hřích jako mladší, je třeba si všímat především přirozených chyb věku, které vyplývají ze stáří a potom určit trest přiměřený každému věku.

Například: takřka přirozenou věcí v stáří je pasivita a v mládí naopak. Mladý věk charakterizuje spíše roztržitost, nerozvážnost, zbrkllost a podobné chyby, které přirozeně vyplývají z povahy mládí. Proto pasivita mladé řeholnice zasluhuje větší trest, neboť v tomto případě věk vůbec neospravedlňuje. A naopak tatáž chyba roztržitosti, opovážlivosti a neklidu více obviňuje starší řeholnici, neboť už sám věk jí pomáhá k laskavosti a vyrovnanosti.

K tomu všemu je třeba si všimnout i způsobu, jak byla chyba spáchána v obou případech, a také podle toho použít i způsob léčby přiměřeným potrestáním.

OTÁZKA 83.

Jak jednat s řeholníkem, který je obecně dobrý a najednou pochybí?

ODPOVĚĎ:

Jako Pán s Petrem.

OTÁZKA 84.

Zda správně mluví ten, kdo je trestán kvůli povaze nespokojené a vyvolávající rozruch, a když je napomínán, říká, že on za to nemůže, když Bůh stvořil jedny dobré a druhé špatné?

ODPOVĚĎ:

Takový názor je už dávno odsouzen a zavržen jako věroučný blud, poněvadž je jak rouháním se Bohu tak i nečestný a ponouká duši k hříchu. Proto je takového řeholníka třeba buď napravit nebo vyloučit (srov. 1 Kor 5,2), aby se nestalo, že: „Trochu kvasu prokvasí celé těsto“ (Gal 5,9; 1 Kor 5,6).

OTÁZKA 85.

Zda lze mít něco za vlastní v řeholním společenství?

ODPOVĚĎ:

To odporuje svědectví Skutků apoštolských o věřících: „Nikdo z nich neříkal, že něco z toho, co měl, je jeho“ (Sk 4,32). Proto když někdo říká, že něco je jeho, vylučuje se z Boží Církve i z lásky Kristovy, který učil slovem i skutkem obětovat svou duši za přátele (srov. Jn 15,13). A když je třeba dát svou duši, čím více vnější věci.

OTÁZKA 86.

Jak jednat s tím, který říká: „Já od bratří nic neberu, ani jim nic nedávám, spokojuji se svým.“

ODPOVĚĎ:

Když se nenaučí zachovávat Kristovu nauku: „Aby jste se i vy navzájem milovali, jako jsem já miloval vás“ (Jn 13,34), je třeba učinit to, co řekl Apoštol: „Vylučte špatného ze svého středu“ (srov. 1 Kor 5,2), aby se tak nestalo: „že trochu kvasu prokvasí celé těsto“ (1 Kor 5,6).

OTÁZKA 87.

Zda může každý svůj starý oděv darovat komu chce, podle přikázání (Lk 3,11)?

ODPOVĚĎ:

Dávat nebo přijímat, třebaže i podle přikázání, nemůže každý řeholník, ale pouze ten, kterého po prozkoušení pověřili touto službou. Proto on bude – přiměřeně podle potřeby každého – dávat nebo přijímat.

OTÁZKA 88.

Co jsou to časné starosti (srov. Mt 13,22)?

ODPOVĚĎ:

Každá starost, když nenapomáhá k bohabojnosti, třebaže se zdá, že její předmět není je zakázán, je starostí „o tento svět“.

OTÁZKA 89.

V Písmu svatém je psáno: „Výkupné za život má člověk ve svém bohatství“ (Přís 13,8). Co si však počneme my, kteří nemáme bohatství?

ODPOVĚĎ:

Když jsme se snažili něco učinit, ale nemohli jsme, musíme pamatovat na slova Páně řečená Petrovi, když se ustaraně ptal: „Hle, my jsme opustili všechno a šli jsme za tebou. Co z toho tedy budeme mít?“ (Mt 19,27). Kristus mu takto odpověděl: „Každý, kdo kvůli mému jménu opustí domy nebo bratry a sestry, nebo otce a matku, nebo děti, nebo pole, dostane stonásobně víc a za dědictví věčný život“ (Mt 19,29).

A když to opomněl vykonat, ať vzbudí snahu a ukáže dobrou vůli. A jestliže už není k tomu ani příležitost ani možnost, ať nás

utěší slova Apoštola: „Netoužím po vašich věcech, ale po vás“ (2 Kor 12,14).

OTÁZKA 90.

Zda lze mít na noc za oděv hrubou, žíněnou košili nebo něco jiného?

ODPOVĚĎ:

Užívání žíněné košile přináší užitek. Ona neslouží potřebě těla, nýbrž umrtvení a ponížení duše. A jestliže je zakázáno mít dva oděvy (srov. Lk 3,13), ať každý uváží, zda se hodí ji užívat mimo výše uvedené příčiny.

Otázka 91.

Co má dělat řeholník, který nic nemá, když jej někdo - a ještě k tomu nahý - poprosí, aby mu dal ten oděv, který má na sobě?

ODPOVĚĎ:

Ať už je jakýkoliv ten prosebník, ať už nahý, unavený, nuzný nebo prosí přinucen bídou či z chamtivosti, už jednou bylo řečeno, že dávat nebo přijímat nemůže ledakdo, nýbrž pouze ten, koho tím po prozkoušení pověřili. I toto ať se zachovává: „Ať každý zůstane v tom stavu, ve kterém byl povolán“ (1 Kor 7,20).

OTÁZKA 92.

Pán rozkázal prodat majetek (srov. Lk 12,33); z jakých pohnutek je to třeba učinit? Zda proto, že majetek je škodlivý, nebo proto, že duše se jím příliš zabývá?

ODPOVĚĎ:

Nejprve řekneme, že kdyby majetek byl sám od sebe něčím špatným, Pán Bůh by jej nestvořil. „Vždyť všechno, co Bůh stvořil, je dobré a nemá se zavrňovat nic“ (1 Tim 4,4); a dále, příkaz

Páně nenařizuje zavrhovat majetek a utíkat před ním, jako před nějakým zlem, nýbrž nařizuje jej rozdávat.

Člověk může být odsouzen nikoli proto, že něco měl, ale proto, že měl nesprávné pojetí majetku a zneužíval jej. Zdravý vztah k majetku, očištěný od náruživosti, a jeho užívání podle přikázání, je pro nás užitečné v mnohém a také v tom nejpotřebnějším. Za prvé pro očištění duše od hříchu, neboť je psáno: „Raději majetek rozdejte jako almužnu a všechno vám bude čisté“ (Lk 11,41).

Pak pro dosažení království nebeského, pro získání trvalého pokladu podle slov řečených na jiném místě: „Neboj se maličké stádce, neboť vašemu Otci se zalíbilo dát vám království. Prodejte, co máte, a rozdejte jako almužnu! Udělejte si měšce, které se neroztrhají, nevyčerpatelný poklad v nebi“ (Lk 12,32-33).

OTÁZKA 93.

A v jakém duchu má užívat věci potřebné pro život – jako je oděv a pokrm – ten, kdo už jednou všechnen majetek opustil a slibem se zavázal, že nic nebude mít?

ODPOVĚĎ:

Ať je pamětliv toho, že Bůh je ten, který: „Dává pokrm každému tvoru“ (Ž 136,25); mimoto se však musí snažit, aby si jako služebník Boží zasloužil pokrm; a ať jej dostává od toho, kdo je pověřen rozdávat podle potřeby ve svůj čas podle slov: „Rozdělovalo se každému podle toho, jak kdo potřeboval“ (Sk 4,35).

OTÁZKA 94.

Zda lze přijat do kláštera takového člověka, který má dluhy, aniž by mu to samému i klášteru bylo ke škodě, jestliže by jeho příbuzní proto trpěli nedostatkem?

ODPOVĚĎ:

Když se našeho Pána, Ježíše Krista, zeptali, zda je třeba platit daň císaři, odpověděl: „Ukažte mi denár! Čí je na něm obraz a nápis?“ (Lk 20,24). Když mu řekli, že císařův, řekl: „Dávejte tedy, co je císařovo, císaři, a co je Božího, Bohu!“ (Lk 20,25). Z toho je jasně vidět, že Pán naučil ty, u kterých se nacházejí císařovy věci, se podrobovat jeho příkazům.

Proto, když někdo z těch, kteří se hlásí do kláštera, přináší s sebou něco, co je císaře, má povinnost to zaplatit. Když však opouští dům a všechno nechává příbuzným, lze jej bez pochybnosti přijmout.

OTÁZKA 95.

Zda je užitečné, aby ti, kteří vstoupili do kláštera, se hned začali učit znalostem z Písma svatého?

ODPOVĚĎ:

Odpověď na tuto otázku vyplývá z toho, co už bylo řečeno. Každý se má učit z Bohem vnuknutého Písma to, co je vhodné a potřebné pro svatost života a aby si neosvojoval lidské zvyky.

OTÁZKA 96.

Zda je třeba dovolit každému, kdo chce, se věnovat psaní a četbě?

ODPOVĚĎ:

Apoštol praví: „Nebudete naplňovat žádosti těla“ (Gal 5,16). Proto všechno, co se někomu dovoluje dělat tak, jak si to on sám svévolně vybral, je škodlivé. Je třeba se ve všem podrobit představeným a učinit to, co nařídili, přestože by to odporovalo naší vůli.

Kdo chce podle své vůle rozhodovat, zaslouží si obvinění z nedostatku víry, poněvadž Pán pravil: „Buďte připravení, protože Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete“ (Lk 12,40). Je zřejmé, že takový člověk chce zcela určovat dobu svého života.

OTÁZKA 97.

Zda lze přijmout do kláštera člověka, který říká: „Chci u vás zůstat nějaký čas kvůli duchovnímu užitku“?

ODPOVĚĎ:

Pán řekl: „A toho, kdo přichází ke mně, neodeženu“ (Jn 6,37). I Apoštol říká: „A to kvůli falešným bratřím, vetřelcům, kteří se vloudili špehovat naši svobodu, kterou máme v Kristu Ježíši, aby nás zotročili. Ani na okamžik jsme jim neustoupili a nepodřídili jsme se, aby vám byla zachována pravda evangelia“ (Gal 2,4-5).

Proto je třeba jim dovolit vstoupit do kláštera, především z toho důvodu, že nevíme, jak velký užitek z toho může být. Často sa stává, že ten, kdo na určitý čas má duchovní užitek, navždy si oblíbí tento způsob života, jak už se to nejednou stalo. I to se může stát, že člověk, který měl o našem životě nesprávný a špatný názor, se jasně seznámí s důkladností a uspořádáním našeho života.

V jeho přítomnosti je třeba ještě usilovněji zachovávat řád v řeholním životě, aby se ukázala pravda, a aby se odstranilo podezření z jakékoliv nedbalosti. Takovým způsobem se staneme i milí Bohu, a ten člověk buď bude mít z toho užitek, nebo bude zahanben.

OTÁZKA 98.

V jakém duchu má představený rozkazovat nebo nařizovat?

ODPOVĚĎ:

Vzhledem k Bohu jako služebník Krista a správce Božích tajemství (srov. 1 Kor 4,1); a ať jej naplňuje bázeň, aby neučil a neřídil nic, co není vůle Boží, o které Písmo svaté vydává svědectví, že se nesmí stát falešným svědkem Božím nebo pachatelem svatokrádeže, poněvadž svatokrádež je zavádět něco, co je proti Kristovu učení, nebo zanedbávat něco, co se Bohu líbí.

Vzhledem k bratřím ať je, „jako když matka krmí a laská své děti“ (1 Sol 2,7). Musí dbát na to, aby každému dal to, co se líbí Bohu, a slouží společnému blahu, nejen Boží Evangelium, ale i vlastní duši podle příkazu Pána a Boha našeho, Ježíše Krista, který pravil: „Nové přikázání vám dávám, aby jste se milovali navzájem. Aby jste se i vy vzájemně milovali, jako jsem já miloval vás“ (Jn 13,34). „Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí svůj život za své přátele“ (Jn 15,13).

OTÁZKA 99.

V jakém duchu je třeba kárat?

ODPOVĚĎ:

Vzhledem k Bohu v duchu takovém, jakého měl král David, když řekl: S odporem pohlížím na odpadlíky, poněvadž nedbají na tvé výroky“ (Ž 119,158).

A vzhledem k těm, které kárá, je třeba mít srdce otce a lékaře, plné soucitu a milosrdenství, je třeba moudře léčit jako vlastní dítě, a to zvláště tehdy, když je třeba způsobit bolest a když je způsob léčení těžký.

OTÁZKA 100.

Jak je třeba přijímat a propouštět ty, kdo prosí o almužnu? Zda každý kdo chce, může rozdávat chléb nebo cokoliv jiného, nebo zda se má tato činnost někomu přidělit?

ODPOVĚĎ:

Pán pravil: „Není dobré vzít chléb dětem a hodit ho psíkům.“ Přece však pochválil i tato slova: „Ale i psíci žerou drobky, jež padají ze stolu jejich pánů“ (Mt 15,26-27). Proto ten, kdo je pověřen rozdáváním almužen, ať tak činí rozumně. A kdo by se mimo něj do toho míchal, ať je potrestán jako rušitel pořádku, dokud se nenaučí se starat sa o své věci, poněvadž Apoštol řekl: „Bratři, ať každý zůstane před Bohem v tom, v čem byl povolán“ (1 Kor 7,24).

OTÁZKA 101.

Zda ten, kdo je pověřen rozdávat věci zasvěcené Bohu, má povinnost splnit příkázání: „Každému, kdo tě prosí, dej“ (Lk 6,30), a „neodvracej se od toho, kdo si chce od tebe něco půjčit“ (Mt 5,42)?

ODPOVĚĎ:

Slova „každému, kdo tě prosí, dej“ a „neodvracej se od toho, kdo si chce od tebe něco půjčit“ jsou řečena jakoby na zkoušku – jako to vyplývá z dalších slov – zlým lidem, a proto je ten rozkaz třeba vykonávat podle okolností.

Hlavní příkázání nebo rada Kristova je: „Prodej všechno, co máš, rozdej chudým“ (Lk 18,22), „prodejte, co máte, a rozdejte jako almužnu“ (Lk 12,33). Ale tu je zase nebezpečí dávat druhým to, co je už pro někoho určeno, když přece Pán pravil: „Já jsem poslán pouze k ovcím ztraceným z domu Izraele“ a „... není dob-

ré vzít chléb dětem a hodit jej psíkům“ (Mt 15,24-26). Proč by neměl každý sám uvažovat o tom, co je spravedlivé?

OTÁZKA 102.

Zda je třeba přemlouvat, aby zůstal v klášteře, toho, kdo chce vystoupit z jakékoliv příčiny, nebo ne? A jestliže ano, za jakých podmínek je třeba jej zadržovat v klášteře?

ODPOVĚĎ:

Pán pravil: „Toho, kdo přichází ke mně, neodeženu“ (Jn 6,37), a dále: „Lékaře nepotřebují zdraví“ (Mt 9,12), a na jiném místě: „Kdyby měl někdo sto ovcí a jedna z nich by zabloudila, nenechá těch devětadevadesát na horách a nepůjde hledat tu, která zabloudila?“ (Mt 18,12), až dokud ji nenajde. Tak je třeba všemi možnými způsoby léčit nemocného a snažit se vykloubený úd narovnat.

Když však zůstane v jakékoliv své zlobě nepolepšitelným, je třeba jej vyhodit jako toho, kdo sem nepatří, neboť je psáno: „Každá rostlina, kterou nezasadil můj nebeský Otec, bude vytržena i s kořeny. Nechejte je. Jsou slepí“ (Mt 15,13-14).

OTÁZKA 103.

Už jsme poznali, že představené je třeba až do smrti poslouchat, ale stává se, že někdo z představených sejde z cesty – zda jej máme tehdy napomenout, jak jej napomínat a kdo má tuto povinnost? Chtěli bychom to všechno vědět. A co si počít, když nepřijme napomenutí?

ODPOVĚĎ:

O tom se jasně mluví v obšírných pravidlech.

OTÁZKA 104.

Jak je třeba rozdělovat povinnosti bratřím? Zda jen sám představený má o této věci rozhodovat, nebo zda i bratři mají radit? Podobně i v ženských klášterech.

ODPOVĚĎ:

Když jsme byli poučeni, že každý má povinnost odhalovat své myšlenky druhým, čím více pak v takových důležitých záležitostech jako je rozdělování služeb je potřebná rada těch, kteří jsou k tomu schopní. Je třeba věc Boží dávat podle Boha takovým řeholníkům, kteří už dokázali, že budou moci bohumile zastávat službu, kterou budou pověřeni. A všeobecně představený ať ve všem pamatuje na slova Písma svatého: „Obezřetný muž neodmítne rozumnou radu“ (Sir 32,22).

OTÁZKA 105.

Zda se vstupující do kláštera mají hned učit řemeslo?

ODPOVĚĎ:

O tom rozhodne představený.

OTÁZKA 106.

Jaké tresty se mají používat v klášteře k polepšení hříšníků?

ODPOVĚĎ:

Představený má určit jak dobu tak i druh trestání přiměřeně věku, povaze a druhu hříchu.

OTÁZKA 107.

Zda lze dovolit vstup do kláštera tomu, kdo projevuje touhu po řeholním životě, ale povinnost opatrovat příbuzné a dluhy mu překážejí se odevzdat zcela tomuto životu?

Odpověď:

Nebezpečnou věcí je narušovat touhu po dobré věci; jenže nebezpečné je také pro toho, kdo vstupuje do kláštera, se zabývat záležitostmi vnějšími a cizími pro Boží život. Proto když někdo vstoupí do kláštera a celý se zasvětil vnitřním věcem a žádné vnější s sebou nepřináší, ten má jistější naději.

OTÁZKA 108.

Zda může představený mluvit se sestrou o duchovních věcech bez představené?

ODPOVĚĎ:

Takový skutek by nebyl podle příkazu Apoštola: „Ale ať se všechno děje slušně a popořádku“ (1 Kor 14,40).

OTÁZKA 109.

Zda může představený často rozmlouvat s představenou, a to zvláště tehdy, když se tím někteří bratři pohoršují?

ODPOVĚĎ:

Apoštol řekl: „Proč by mělo svědomí druhého odsoudit mou svobodu?“ (1 Kor 10,29). Dobře učiníme, když se ho budeme držet, jak to i na jiném místě řekl: „Avšak nepoužili jsme toto právo, ale vše snášíme, jen abychom nekladli překážky Kristovu evangelium“ (1 Kor 9,12). Podle možností je třeba omezit rozhovory na nejnutnější případy a na způsob velice opatrný.

OTÁZKA 110.

Zda má být starší sestra přítomna, když se řeholnice zpovídá?

ODPOVĚĎ:

Je to vhodnější a prozíravější, když se sestra v přítomnosti starší sestry bude zpovídat duchovnímu otci, který rozumně určí způsob pokání a polepšení.

OTÁZKA 111.

Zda se oprávněně hněvá starší sestra, když duchovní otec bez jejího vědomí něco nařizuje sestřám?

ODPOVĚĎ:

Velmi správně.

OTÁZKA 112.

Zda je správné, aby představený bez rady spolubratří přijímal toho, kdo se chce zasvětit životu podle Boha, nebo i jim je třeba předložit tuto záležitost?

ODPOVĚĎ:

Pán učí svolat sousedy a přátele (srov. Lk 15,6) u příležitosti obrácení. Z toho vyplývá, že více odůvodněné je přijímat příchodícího s vědomím bratří, aby měli vzájemně radost a se modlili.

OTÁZKA 113.

Zda může splnit ona slova: „Jestliže se neobráte a nebudete jako děti, nevejdete do nebeského království“ (Mt 18,3), ten, kdo je pověřen starostí o duše, protože se setkává s mnohými lidmi?

ODPOVĚĎ:

Moudrý Šalamoun řekl: „Všechno má svůj čas“ (Kaz 3,1). Proto je třeba vědět, že každá ctnost má svůj vhodný čas: jak ponížení se, tak i rozkazování, jak kárání tak i utěšování, i odvážnost, i jemnost, i dobrota, i přístnost, krátce, všechno má svůj čas.

Proto někdy je třeba dávat příklad poníženosti a následovat v ní děti, zejména tehdy, když je čas na projevování vzájemné úcty, úslužnosti ohledně těla, jak nás tomu naučil Pán. Někdy je zase třeba použít právo, které nám dal Pán k budování a ne k boření, a když si okolnosti žádají jednat odvážně a rozhodně. Ně-

kdy je třeba projevovat laskavost útěchy, jindy nesmlouvavou přísnost a ve všem ostatním jednat podobně.

OTÁZKA 114.

Zda je třeba každého ve všem poslouchat, když Pán nařídil: „Když tě bude někdo nutit, aby jsi s ním šel jednu míli, jdi s ním dvě“ (Mt 5,41), a Apoštol též učí: „Podřizujte se jedni druhým v bázni před Kristem“ (Ef 5,21)?

ODPOVĚĎ:

Rozdíl mezi těmi, kdo rozkazují, nemá překážet podřizeným splnit rozkazy, poněvadž Mojžíš poslechl dobrou radu Jetra (srov. Ex 18,19). Avšak mezi různými rozkazy mohou být nemalé rozdíly; některé jsou v přímém rozporu s Božími příkázáními, poněvadž je buď ruší nebo narušují tím, že obsahují něco zakázaného; jiné jsou v souladu s příkázáními nebo jiné se zase zdánlivě neshodují s příkázáními, ale k nim padnou a současně je pomáhají splnit.

Proto je nutno mít na paměti slova Apoštola: „Proroctvími nepohrdejte: ale všechno zkoumejte a co je dobré, toho se přidrže! Střežte se zla v jakékoliv podobě!“ (1 Sol 5,20-22), a na jiném místě: „Boříme výmysly a každou pýchu, která se pozdvihuje proti poznání Boha. Poutáme každou mysl, aby byla poslušna Krista“ (2 Kor 10,4-5).

Proto když je nám něco rozkazováno, co je zcela v duchu Kristových příkázání nebo pomáhá nám je splnit, je nám třeba to přijímat horlivěji a usilovněji jako vůli Boží vykonávajíc ono příkázání: „Snášejte se navzájem v lásce“ Kristově (Ef 4,2; srov. Ef 5,21). Když nám někdo rozkazuje to, co odporuje příkázání Páně, nebo je ruší a narušuje, tehdy je nutno říci: „Boha je třeba více poslou-

chat než lidi“ (Sk 5,29), pamatujíc tak na slovo Páně: „Za cizím nepůjdou, ale naopak utečou od něho, poněvadž cizí hlas nepoznávají“ (Jn 10,5).

Je třeba mít na paměti i na slovo Apoštola, který se pro naši jistotu opovážil dotknout i samotných andělů: „Kdyby jsme vám hlásali my nebo i anděl z nebe jiné evangelium, než jsme vám hlásali, ať je proklet“ (Gal 1,8). Těmito slovy nás učí, že každý, kdo miluje Pána, bude utíkat od toho a štítit se toho, kdo by nám překážel splnit příkaz Boží nebo by nás přemlouval činit to, co Pán zakázal, ať už by to byl i nejbližší příbuzný nebo člověk vynikající pověsti.

Otázka 115.

Jako se máme navzájem poslouchat?

Odpověď:

Tak jako služebníci pánů podle slov Páně: „Kdo bude chtít se stát mezi vámi velikým, bude vaším služebníkem. A kdo bude chtít být mezi vámi první, bude služebníkem všech“ (Mk 10,43-44). K těmto slovům Kristus dodává ještě přesvědčivěji: „Neboť ani Syn člověka nepřišel, aby se dal obsluhovat, ale aby sloužil a položil svůj život jako výkupné za mnohé“ (Mk 10,45). Máme se přizpůsobit k slovům Apoštola: „Navzájem si služte v lásce Duha svatého“ (Gal 5,13).

OTÁZKA 116.

Jaké jsou meze bohumilé poslušnosti?

ODPOVĚĎ:

Apoštol nám na to odpovídá, když před nás klade příklad poslušnosti Pána: „Stal se poslušným až k smrti, až k smrti na kří-

ži“ (Flp 2,8). Před tím řekl: „Smýšlejte tak jako Kristus Ježíš“ (Flp 2,5).

OTÁZKA 117.

Jaká náruživost ovládá toho, kdo se nespokojuje s vykonáváním každodenních povinností a příkazů a chce se učit nějakému řemeslu? Smí se to trpět?

ODPOVĚĎ:

Kdo tak jedná, je tvrdohlavý, sobec a nevěří, neboť se nebojí odsouzení od Pána, který řekl: „Buďte připravení, protože Syn člověka přijde v hodinu, kdy se nenadějete“ (Lk 12,40). Vždyť ten, kdo očekává Pána každý den a každou hodinu, se snaží, aby mu dnešní den neutekl naprázdno a o nic jiného se nestará.

Jestliže se mu rozkáže, aby se učil řemeslu, ať v poslušnosti získává užitek z toho, že se líbí Bohu, a ne trest za odkládání splnění rozkazu.

OTÁZKA 118.

Jakou odměnu dostane ten, kdo horlivě pracuje, ale nedělá to, co je rozkázané, nýbrž to, co sám chce?

ODPOVĚĎ:

Odměnu za zálibu v sobě samém, poněvadž apoštol řekl: „Ať se každý z nás líbí bližnímu k jeho dobru a povznesení“ (Řím 15,2), a dodává silnější výraz: „Vždyť ani Kristus nehledal zálibu v sobě“ (Řím 15,3). Proto se musí snažit poznat nebezpečí, ve kterém se nachází. A mimoto je i neposlušný.

OTÁZKA 119.

Zda je přípustné, aby řeholník nechtěl vykonávat přikázanou věc a vyhledával jinou?

ODPOVĚĎ:

Poslušnost – jak to už bylo řečeno – má jedinou mez: smrt (srov. Flp 2,8). Kdo nechce vykonávat to, co bylo přikázáno, a vyhledává něco jiného, ten se především proviňuje proti poslušnosti, a samozřejmě, že se nezapírá, a k tomu všemu se stává příčinou velkých škod sobě a druhým.

Neboť kromě jiného ukazuje druhým cestu k trucovitosti a také sám si na to zvyká. A protože se každý sám nemůže rozhodnout, co je pro něj užitečné, často si vybírá to, co je škodlivé. Přitom dává bratřím příčinu k podezřívání, že si více váží toho, co vyhledává, než toho, co by měl vykonat spolu s bratřími.

Proto je nutno ve stručnosti říci, že neposlušnost je kořenem mnohých a velkých škod. Když si však někdo myslí, že má nějaký vážný důvod nedělat přikázanou věc, ať jej oznámí představeným a ať to nechá na jejich rozhodnutí.

OTÁZKA 120.

Zda je dovoleno někam vycházet bez vědomí představeného?

ODPOVĚĎ:

Pán pravil: „Nepřišel jsem sám od sebe, ale on mě poslal“ (Jn 7,28). Čím více pak nikdo z nás nesmí dělat něco svévolně. Neboť kdo sám sobě dovoluje něco, samozřejmě že je nemocný psychou a podléhá odsouzení Páně, který řekl: „Co je u lidí vznešené, před Bohem je ohavné“ (Lk 16,15). A vůbec, sám sobě něco dovolovat je hřích.

OTÁZKA 121.

Zda je dovoleno se vyhýbat těžkým pracím?

ODPOVĚĎ:

Kdo upřímně miluje Boha a je silně přesvědčen o nebeské odměně, není spokojený s tím, co vykonává, vždy hledá a touží si přidat něco víc a třebaže se zdá, že práce převyšují jeho síly, nikdy si není jist, zda splnil všechny povinnosti, vždy se obává, že je dalek splnění všech povinností. Poslouchá příkaz Kristův: „Když uděláte všechno, co se vám poručilo, řekněte: „Jsme neužiteční služebníci; udělali jsme, co jsme byli povinni udělat.“ (Lk 17,10).

K tomu poslouchá i Apoštola, pro kterého byl svět ukřižován a on světu (srov. Gal 6,14). „Bratři, já si nenamlouvám, že už jsem toho zmocnil. Ale jedno činím: zapomínám na to, co je za mnou, a upínám se k tomu, co je přede mnou. Běžím k cíli, za vítěznou odměnou Božího povolání shora v Kristu Ježíši“ (Flp 3,13-14).

Apoštol mohl žít z Evangelia, když kázal Evangelium (srov. 1 Kor 9,14), ale on o sobě píše: „Ve dne v noci jsme těžce a namáhavě pracovali, abychom nikomu z vás nebyli na obtíž. Ne že bychom na to neměli právo, ale chtěli jsme vám sebe dát za vzor, aby jste nás napodobovali“ (2 Sol 3,8-9). Proto, kdo by mohl být tak bezcitný a nevěřící, aby se spokojil s tím, co udělal a vyhýbal se těžším a únavnějším pracím?

OTÁZKA 122.

Zda lze trpět to, když někdo v trestu být bez požehnání říká: „Nebudu jíst bez požehnání“?

ODPOVĚĎ:

Ten, kdo trestá, má rozhodnout, zda provinění zasluhovalo onen dvojitý trest. Ale když byl někdo odsouzen pouze k trestu zůstat bez požehnání a on nechce ani jíst, třebaže mu to neby-

lo zakázáno, ať je pak potrestán jako neposlušný a pyšný, aby poznal a přesvědčil se, že tímto způsobem se nevyhlídí, ale k hříchu dodává hřích.

OTÁZKA 123.

Zda lze nechat bez povšimnutí to, když je někdo je smutný proto, že mu nedovolili dělat to, co vůbec neumí?

ODPOVĚĎ:

Už vícekrát bylo řečeno, že jednat podle vlastní vůle nebo dovolovat to, je nerozumné. A odporovat rozhodnutí vícero lidí znamená se vystavovat nebezpečí tvrdohlavosti a neposlušnosti.

OTÁZKA 124.

Jestliže se někdo náhodou nachází mezi kacíři a pohany, zda se s nimi smí zdravit a stolovat s nimi?

ODPOVĚĎ:

Zdravení Pán všeobecně nezakazuje, když říká: „A jestliže se zdravíte pouze se svými bratřími, co zvláštní děláte? Nedělají to i pohané?“ (Mt 5,47).

Ale ohledně stolování s nimi máme rozkaz Apoštola, podle kterého je třeba se toho střežit: „Napsal jsem vám v dopise, aby jste se nestýkali se smilníky. To se nevztahovalo na smilníky tohoto světa či chamtivce, lupiče či modloslužebníky; to by jste totiž museli utéci z tohoto světa. Ale tentokrát jsem vám napsal, aby jste se nestýkali s tím, kdo se nazývá bratrem, ale přitom je smilník, chamtivec, modloslužebník, nactiutrhač, opilec nebo lupič; s takovým ani nezasedněte ke stolu“ (1 Kor 5,9-11).

OTÁZKA 125.

Zda tomu, kdo dělá něco jiného než mu bylo uloženo, aniž by to řekl, nebo více než bylo uloženo, se má jeho práce schválit?

ODPOVĚĎ:

Ten, kdo si cokoliv sám určuje, se protiví Bohu. Není vhodné ani k užitku, aby podobně jednal ten, kdo se snaží zachovat pousta lásky a pokoje. A když někdo tvrdošíjně setrvává ve svém pobloudění, je třeba jej odvolat od uložené práce, poněvadž nezachovává rozkaz toho, kdo řekl: „Ať každý zůstane před Bohem v tom, v čem byl povolán“ (1 Kor 7,24).

A ještě více zdůraznil: „Aby si nikdo nemyslel o sebe víc, než je na místě, ale smýšlejte střízlivě, každý podle stupně víry, jaký mu udělil Bůh“ (Řím 12,3).

OTÁZKA 126.

Jak se uchráníme před vybíravostí v jídle?

ODPOVĚĎ:

Když se rozhodneme se řídit zásadou užitečnosti toho, co se jí, aniž bychom přihlíželi k tomu, zda je to příjemné nebo nepříjemné.

OTÁZKA 127.

Někteří říkají, že není možné, aby se člověk nezlobil.

ODPOVĚĎ:

I kdybychom připustili, že by se voják mohl v přítomnosti krále rozlobit, byl by to přesto nerozumný názor. Neboť když tuto naruživost zadržuje přítomnost člověka rovného přirozeností a vyššího pouze hodností, čím více se to musí dít, když někdo bude intenzivně přesvědčen, že Bůh vidí každé jeho hnutí? Poněvadž Bůh, který zkoumá „nitro i srdce“ (Zj 2,23), vidí neporovnatelně lépe každé hnutí duše než člověk to, co se děje před jeho očima.

OTÁZKA 128.

Zda je třeba někomu dovolit se umrtvovat nad své síly tak, že mu to pak překáží v plnění jeho povinností?

ODPOVĚĎ:

Zdá se mně, že otázka není dobře položená, poněvadž zdrženlivost nespočívá v nerozumném zřikání se pokrmů, ze kterého vzniká oslabení těla, které Apoštol odsuzuje (srov. Kol 2,23). Zdrženlivost spočívá v úplném zřeknutí se vlastní vůle.

A jak je to nebezpečné dát stranou Boží příkázání kvůli splnění své vůle, to vyplývá ze slov Apoštola: „Když jsme podle žádostí svého těla dělali, co chtělo tělo a smyslů, tak jsme byli od přirozenosti dětmi hněvu“ (Ef 2,3).

OTÁZKA 129.

Co má dělat ten, kdo se velice postí a při obědě nesnáší běžné pokrmy: zda se má postit s bratřími a jíst s nimi, anebo zda má kvůli postu žádat při obědě jiné pokrmy?

ODPOVĚĎ:

Míra půstu nezávisí na vůli každého, ale na tom, jaký půst si žádá zbožnost. Tak praví i Skutky apoštolské (srov. Sk 13,2-3), i vyvolený David (srov. Ž 35,13). Proto kdo se takto postí, stane se hodným pomoci, aby se mohl postit, „poněvadž věrný je ten, který dal zaslíbení“ (Žid 10,23).

OTÁZKA 130.

Jak je třeba se postit, když se vyskytne nutnost postu kvůli horlivosti ve službě Bohu, zda z nutnosti či dobrovolně?

ODPOVĚĎ:

Pán řekl: „Blahoslavení lační a žíznící po spravedlnosti“ (Mt 5,6), z toho důvodu vše, co se nevykonává s touhou a horlivostí, třebaže to slouží bohumilému životu, nepřináší dobré výsledky.

Proto tedy postit se neochotně není bez nebezpečí. Nad to je půst též nutný, když k tomu tlačí takový důvod, jak jej Apoštol uvádí k našemu poučení mezi jiným dobrými skutky: „V mnohém půstu“ (2 Kor 11,27).

OTÁZKA 131.

Zda dobře činí ten, kdo nejí to, co jedí bratři?

Odpověď:

Všeobecně: vybírat si pokrmy je proti příkázání, protože Pán řekl: „Ani vy neshánějte, co budete jíst nebo co budete pít, a nebuďte ustaraní!“ (Lk 12,29), a dodává ještě důraznější slova: „Vždyť toto všechno shánějí lidé tohoto světa“ (Lk 12,30).

Ale ten, koho pověřili rozdělováním pokrmů, musí pečlivě uskutečňovat tato slova: „Rozdělovalo se každému podle toho, jak kdo potřeboval“ (Sk 4,35).

OTÁZKA 132.

Co to znamená, když někdo říká: „Mně to škodí“, a je pak smutný, jestliže nedostane něco jiného?

ODPOVĚĎ:

Je samozřejmé, že nedosáhl silné naděje Lazarovy (srov. Lk 16,19-31), a také že není přesvědčen o lásce toho, kdo je pověřen starat se o všechny, tedy i o něj. V zásadě nikdo si nemá dovolit rozhodovat o tom, že něco je škodlivé a něco užitečné. Toto ať se přenechá tomu, kdo je pověřen rozhodovat o tom, co je komu užitečné.

A ten ať se především stará o užitek duše, a až pak, na druhém místě, ať rozděljuje to, co vyžadují potřeby těla tak, jak to odpovídá Boží vůli.

OTÁZKA 133.

A co když kvůli pokrmu ještě i reptá?

ODPOVĚĎ:

Zasluguje odsouzení těch, kteří reptali na poušti (srov. Nm 11,1). I Apoštol praví: „Ani nereptejte, jako někteří z nich reptali a skrze zhoubce zahynuli“ (1 Kor 10,10).

OTÁZKA 134.

A co když se někdo rozzlobí a zdráhá se přijímat to, co je potřebné?

ODPOVĚĎ:

Takový zasluhuje, aby nedostal nic, třebaže by pak i prosil, tak dlouho, dokud nerozhodne představený, že se polepšil z náruživosti, či spíše z mnoha náruživostí.

OTÁZKA 135.

Zda někdo vyčerpaný prací může žádat něco víc, než se obvykle patří?

ODPOVĚĎ:

Když tu námahu vzal na sebe kvůli Boží odměně, nemá za ni vyhledávat útěchu, ale má se připravovat na odměnu od Pána. Ať si je vědom, že dostane jak odměnu za práci tak i útěchu za námahu od milovníka lidí – Boha.

Ale ten, kdo je pověřen rozdávat každému podle potřeb (srov. Sk 4,35), má každopádně za povinnost pečovat o každého vyčerpaného a poskytnout mu pomoc, jak se patří.

OTÁZKA 136.

Zda je bezpodmínečně nutné a zda se musí všichni scházet k obědu? Jak jednat s tím, kdo se zdržuje mimo a přijde teprve po obědě?

ODPOVĚĎ:

Když přijde pozdě proto, že to vzdálenost místa nebo práce vyžadovala, je třeba s ním jednat jako s člověkem, který vykonává rozkaz: „Ať každý zůstane před Bohem v tom, v čem byl povolán“ (1 Kor 7,24).

Ten, kdo má dozor nad všeobecným pořádkem, ať pak jeho chování vyšetří a omluví. Když však mohl přijít přesně, ale nenažil se, je třeba jej potrestat. Zůstane bez oběda, až do určené hodiny následujícího dne.

OTÁZKA 137.

Zda je správné, když si někdo stanoví na určitou dobu zdrženlivost od nějakého pokrmu či nápoje?

ODPOVĚĎ:

Každé svévolné rozhodování je škodlivé, protože Pán pravil: „Neboť jsem nesestoupil z nebe, abych plnil svou vůli, ale vůli toho, který mě poslal“ (Jn 6,38).

David o tom také věděl, když řekl: „Přísahal jsem a trvám na tom, že budu zachovávat tvé spravedlivé výroky“ (Ž 119,106), a nikoli svou vlastní vůli.

OTÁZKA 138.

Zda je třeba dovolovat někomu v klášteře, aby se z vlastní vůle postil nebo nespál víc než druzí?

ODPOVĚĎ:

Když Pán řekl: „Neboť jsem nesestoupil z nebe, aby jsem plnil svou vůli, nýbrž vůli toho, který mě poslal“ (Jn 6,38), patří tedy vše, co někdo dělá z vlastní vůle, jemu samému, ale k tomu, co se líbí Bohu, to nepatří. Ať se bojí toho, aby neuslyšel od Boha, pro kterého podle svého názoru pracuje, toto: „Hřích číhá u dveří a sleduje tě jeho žádostivost, přestože ty ji máš ovládat“ (Gn 4,7).

A chtít konat víc dobrých skutků než druzí je vyvyšováním se, které pochází z pýchy. I Apoštol učí, že to není dobré: „Neodvažujeme se zaradovat nebo přirovnávat se k těm, kdo doporučují sami sebe“ (2 Kor 10,12).

Zanechejme svou vlastní vůli a přání vypadat čímsi více než druzí a podrobme se apoštolskému příkazu: „Ať už tedy jíte či pijete či cokoliv jině děláte, všechno dělejte k Boží slávě“ (1 Kor 10,31). Vvyšovat se, vyhledávat marnou slávu a zalíbení v sobě má být daleko od těch, kteří podle pravidel zápasí dobrým bojem. Proto říká Apoštol: „Nepachtěme se po marné slávě“ (Gal 5,26).

A na jiném místě: „Pokud by se někdo chtěl hádat, my to nemáme ve zvyku a ani Boží církevní obce“ (1 Kor 11,16), a dále říká: „My silnější jsme povinni snášet slabosti slabých a nehledat zálibu sami v sobě“ (Řím 15,1), a dodává silnější slova: „Vždyť ani Kristus nehledal zálibu v sobě“ (Řím 15,3).

Jestliže si však někdo myslí, že se potřebuje více postit nebo bdít, ať to předloží těm, kteří jsou pověřeni o všechny se starat; ať předloží i důvod, který má, a ať tak činí, jak rozhodnou. Často lze jiným, lepším způsobem vyhovět jeho potřebám.

OTÁZKA 139.

Při delších půstech se stáváme slabšími v práci. Co je třeba činit? Zda půstem překážet práci nebo kvůli práci zanedbat půst?

ODPOVĚĎ:

Půst i pokrm je třeba používat s úmyslem přiměřeným zbožnosti tak, abychom se postili tehdy, když nám půst pomůže lépe plnit příkaz Boží, a abychom jedli pochopitelně nikoli jako labužníci, nýbrž jako Boží dělníci tehdy, když příkaz Boží vyžaduje posilnit tělo pokrmem. Vždy je třeba se řídit podle příkazu Apoštola: „Ať už tedy jíte či pijete či cokoliv jiného konáte, všechno dělejte k Boží slávě“ (1 Kor 10,31).

OTÁZKA 140.

Zda je třeba se starat o nemocného řeholníka, který kvůli nezdrženlivosti snědl něco škodlivého nebo který jedl příliš mnoho a tím si zavinil nemoc?

ODPOVĚĎ:

Je jisté, že nezdrženlivost je zlo a nutně je třeba usilovně usilovat o to, aby se z té náruživosti vyléčil, poněvadž když milovník lidí – Bůh, chtěl ukázat, jakým velkým zlem je nezdrženlivost, často dopustil, aby duše ovládaná touto náruživostí požíla škodlivé pokrmy, aby ji pak přivedl tou bolestí, kterou získala chtivostí, k poznání vlastní škody a naučila se být ve všem zdrženlivou.

Starat sa o ty, kteří si nemírností ublížili, je rozumné a vyplývá to z milosrdenství. Je třeba to však konat moudře a opatrně, abychom náhodou péčí o tělo nezanedbali duši. Proto, když se takový nemocný péčí o tělo naučí také dobře léčit i náruživosti duše, pak je třeba se o něj všestranně starat.

Ale jestliže nemocný péči o tělo přijímá a o duši se nestará, bude lépe jej nechat trochu v utrpení, které získal nemírností. Tak snad s postupem času pozná sám sebe, vzpomene si na věčný trest a začne se starat o zdraví duše. „Když nás však Pán soudí, pak nás napravuje, abychom nebyli odsouzeni s tímto světem“ (srov. 1 Kor 11,32).

Otázka 141.

Zda se smí hosté nebo i řeholníci, kteří opustili své místo, zdržovat v pracovních prostorách?

ODPOVĚĎ:

Kdo bude nalezen na pracovišti mimo toho, kdo je pověřen dozorem na pracovištích nebo rozdělováním práce, má být potrestán, poněvadž narušuje pořádek a soulad údů těla (srov. 1 Kor 12,27). Bude mít zakázáno vycházet. Bude za trest sedět na určeném místě a ať – svědomitěji a lépe než obvykle – vykonává svou práci tak dlouho, dokud se nenaučí plnit slova Apoštola: „Ať každý zůstane před Bohem v tom, v čem byl povolán“ (1 Kor 7,24).

OTÁZKA 142.

Zda smí ti, kdo jsou zaměstnání řemesly, přijímat objednávky bez vědomí těch, kdo jsou tím pověřeni?

ODPOVĚĎ:

Jeden jako druhý: ten, kdo takto objednává, i ten, kdo takto přijímá, podléhají odsouzení zloděje a toho, kdo mu pomáhá.

OTÁZKA 143.

Jak se mají řeholníci starat při práci o náradí, které dostali?

ODPOVĚĎ:

Zaprvé: jako o věci, které jsou Bohu zasvěcené; za druhé: jako o to, bez čeho nemohou splnit svou povinnost.

OTÁZKA 144.

Když někdo z nedbalosti něco rozbije nebo lehkomyšlně zneužije?

ODPOVĚĎ:

Kdo něco zneužije, ať je odsouzen jako ten, kdo se dopustil svatokrádeže, a kdo něco rozbil jako ten, kdo se stal příčinou svatokrádeže, poněvadž všechno je zasvěcené Pánu, odevzdáno Bohu.

OTÁZKA 145.

Jaký je ten, kdo někomu půjčí nebo vezme bez povolení nářadí?

ODPOVĚĎ:

Ať je pokládán za neposlušného a opovázlivého, poněvadž to přísluší tomu, kdo je pověřen tímto úřadem.

OTÁZKA 146.

Jestliže představený v případě potřeby požádá od někoho nářadí a ten odepře?

ODPOVĚĎ:

Jak jen může vzdorovat představenému, jenž je pověřen se starat i o nářadí, ohledně nářadí ten, kdo odevzdal sebe sama i údy vlastního těla do služby bratřím z lásky ke Kristu?

OTÁZKA 147.

Zda netrpí škodu duše dozorce skladů nebo duše kuchaře, když jsou zaneprázdněni svými povinnostmi a nemohou se zúčastnit chórových modliteb?

ODPOVĚĎ:

Každý ve svém povolání jakožto úd těla má povinnost zachovávat to, co mu bylo určeno. Má škodu jen z toho, když zanedbá,

co je mu nařízeno; ještě větší zodpovědnost jej čeká, jestliže poškozují svou nedbalostí společné zájmy. Proto ať v duchu zachovává to, co je psáno: „Přednášejte společně žalmy, hymny a duchovní písně. Ve svých srdcích zpívejte Pánu a oslavujte ho“ (Ef 5,19).

Ať se nikdo z nich neznepokojuje, když nebude moci být tělem přítomen společně s ostatními na chórových modlitbách, poněvadž zachovává toto přikázání: „Ať každý zůstane před Bohem v tom, v čem byl povolán“ (1 Kor 7,24). Musí však být opatrný, aby si – když může dříve vykonat to, co je mu nařízeno – neomlouval vykonáváním povinností, a aby to vykonával na povzbuzení druhých a nedával bratřím pohoršení a nestal se zodpovědným za nedbalost.

OTÁZKA 148.

Jak daleko sahá při správě domu pravomoc toho, kdo byl pověřen se starat o dozor?

ODPOVĚĎ:

Vůči tomu, kdo jej po náležitém prozkoušení touto službou pověřil, ať má na paměti slova: „Syn nemůže nic konat sám od sebe“ (Jn 5,19), a vůči těm, o které se má starat, ať se dívá na potřebnost každého, neboť je psáno: „Rozdělovalo se každému podle toho, jak kdo potřeboval“ (Sk 4,35). Stejně tak ať jednájí všichni, kdo jsou pověřeni zastávat podobné služby.

OTÁZKA 149.

Jaký trest zasluhuje hospodář, když se nechává vést osobními ohledy nebo nepřátelstvím?

ODPOVĚĎ:

Apoštol zakazuje činit něco, „čím by ses přikláněl k některé straně“ (1 Tim 5,21), z náklonnosti k někomu; na jiném místě praví: „Jestliže by se někdo chtěl hádat, my to nemáme ve zvyku a ani Boží církevní obce“ (1 Kor 11,16).

Proto ať je takový člověk – dokud se nepolepší – pokládán za cizího Boží církvi. Ale s velikou starostlivostí je třeba zkoumat, kdo se nač hodí, když se má pověřit nějakou záležitostí. Kdyby bez této starostlivosti představení pověřovali někoho tím, nač se nehodí, zasluhovali by si odsouzení, že nedobře spravují duše a přikázání Páně, a ti, kdo nejsou vhodní na přidělenou práci, by v tom měli příležitost ke hříchu.

OTÁZKA 150.

Co máme dělat, když hospodář nedá z nedbalosti bratru to, co potřebuje?

ODPOVĚĎ:

Odsouzení takového jednání vyplývá ze slov Páně: „Pryč ode mě, vy zlořečení, do věčného ohně, který je připraven ďáblovi a jeho andělům! Neboť jsem měl hlad, a nedali jste mi najíst, byl jsem žíznivý, a nedali jste mi napít... atd.“ (Mt 25,41-42). A prorok říká: „Zlořečen buď ten, kdo koná Pánovo dílo nedbale“ (Jer 48,10).

OTÁZKA 151.

Zda smí ten, kdo vykonává službu, velmi nahlas mluvit?

ODPOVĚĎ:

Potřeba posluchačů určuje míru hlasu. Proto je špatné, když někdo mluví velmi tichým hlasem, jakoby lenivě, šepotem. Když se zase mluví hlasem převyšujícím potřebu posluchačů a ti by

slyšeli, i když se mluví tišeji, dělá se hluk, který byl odsouzen (srov. Ef 4,31). To je možné pouze tehdy, když by nás netečnost a zloba poslouchajícího nutila hlasitěji křičet a jakoby jej probudit ze spánku.

Evangelium říká, že i Pán tak jednal: „Ježíš zvolal: »Kdo věří ve mě, nikoliv ve mě věří, ale v toho, který mě poslal.«“ (Jn 12,44).

OTÁZKA 152.

Zda je dovoleno přidělit každodenní službu v kuchyni tomu, koho to tak vyčerpává, že je potom několik dní neschopen vykonávat obyčejnou práci?

ODPOVĚĎ:

Už bylo řečeno, že ten, kdo přiděluje práce, má za povinnost určovat do práce podle schopností a sil pracujícího, aby neuslyšel, že „způsobuje soužení příkázáními“ (Ž 94,20 - LXX).

Avšak ten, komu něco nařídili, nesmí odporovat, poněvadž mezi poslušnosti je jen smrt.

OTÁZKA 153.

Jak sa má starat o vlnu a pracující sestry ta, která je tím pověřena?

ODPOVĚĎ:

O vlnu ať se stará tak jako o věc Boží, kterou jí dali do úschovy, a sestram ať určuje a přiděluje práci bez ohledu na osobu a osobních ohledů.

OTÁZKA 154.

Není to nebezpečné, když se několik bratří ve službě vícero sestrám z nutnosti rozejde na práce vzdalujíc se tak jeden od druhého?

ODPOVĚĎ:

Jestliže pracují se snahou o Boží zákon a podle Boží vůle, každý pracující ve vlastní odbornosti se bude Bohu líbit. Jejich jednota spočívá v tom, že všichni mají jednoho ducha a jsou oduševňováni jednou myšlenkou (srov. Flp 2,2) a tak vykonávají to, co řekl Apoštol: „I když jsem tělem vzdálený, duchem jsem s vámi“ (Kol 2,5).

OTÁZKA 155.

Když jsme učeni tomu, že nemocné v zotavovně je třeba ošetřovat jako bratry Páně, jak máme pak ošetřovat nemocného, který není vůbec takový?

ODPOVĚĎ:

Pán řekl: „Kdo plní vůli mého Otce, který je v nebesích, je mým bratrem i sestrou i matkou“ (Mt 12,50), a když někdo není takový, nýbrž je hříšník, na kterého se vztahuje onen výrok: „Kdo páchá hřích, je otrokem hříchu“ (Jn 8,34), představený má za povinnost jej poučovat a napomínat.

Jestliže zůstane nepolepšitelným, pak se výrazné odsouzení Páně, které je k uvedeným slovům připojeno, vztahuje i na něj: „A otrok nezůstává v domě navždy“ (Jn 8,35). I Apoštol nařizuje: „Vylučte zlého ze svého středu!“ (1 Kor 5,13). Takto potom ani ti, kdo ošetřují, nebudou mít pochybnosti, ani ti, kdo s ním žijí spolu budou v jistotě.

OTÁZKA 156.

Zda je často třeba měnit toho, kdo má na starosti sklady či něco jiného toho druhu, nebo zda má stále zůstat v této funkci?

ODPOVĚĎ:

Když zachovává rozumný pořádek a přesnost dodržování řehole, změna by byla zbytečná, dokonce pobuřující a neprospěšná. Ať má pomocníka, který má povinnost se pomalu zaučovat do této činnosti, aby v případě potřeby a nutnosti nemuseli na tuto funkci dávat někoho nehodícího se. Tak by se jen narušoval pořádek a uvolňovala kázeň kvůli jeho neschopnosti.

OTÁZKA 157.

V jakém duchu je třeba sloužit Bohu a v čem spočívá ten duch?

ODPOVĚĎ:

Podle mého názoru tím dobrým duchem je vroucné, hluboké, silné a stálé přání se líbit Bohu. Toho ducha získáme usilovným a dlouhým rozjímáním o velkoleposti Boží slávy, šlechetnými myšlenkami a stálým pamatováním na dobrodiní Boží.

Tím se duše připravuje na splnění oněch slov: „Milovat budeš Pána, svého Boha, z celého svého srdce, z celé své duše, z celé své mysli a z celé své síly!“ (Mk 12,30) podle příkladu Davida, který řekl: „Jako laň prahne po vodách bystřín, tak prahne duše má po tobě, Bože“ (Ž 42,2).

V takovém duchu je třeba sloužit Bohu, tak uskutečňovat slova Apoštola: „Kdo nás odloučí od lásky Kristovy? Snad soužení, úzkost nebo pronásledování, hlad nebo nahota, nebezpečí nebo meč?“ (Řím 8,35).

OTÁZKA 158.

V jakém duchu je třeba přijímat uložený trest?

ODPOVĚĎ:

V takovém, jaký má mít nemocný syn v nebezpečí smrti, když jej léčí otec a zároveň lékař. Třebaže je bolestný a odporný tento způsob léčby, on je silně přesvědčen o lásce a zkušenosti toho, který trestá s tím úmyslem, aby vrátil zdraví.

OTÁZKA 159.

Jaký je ten, kdo se hněvá na napomínající?

ODPOVĚĎ:

Ten nezná nebezpečí hříchu, jenž je urážkou Boha, nezná užitek z pokání a nevěří tomu, kdo řekl: „Kdo miluje, trestá zavčas“ (Přís 13,24).

Stejně tak se připravuje o zisk toho, který řekl: „Ať mě spravedlivý trestá milosrdně, ať mě kárá“ (Ž 141,5).

Jeho přítomnost škodí bratrskému společenství, poněvadž odvádí bratry od duchovního boje.

OTÁZKA 160.

V jakém duchu máme sloužit bratřím?

ODPOVĚĎ:

V takovém, v jakém bychom sloužili samotnému Pánu, který řekl: „Amen, pravím vám: Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nejmenších bratří, mně jste učinili“ (Mt 25,40). Toho ducha pomůže získat i to, když takoví jsou ti, kterým máme sloužit.

Proto představení mají za povinnost horlivě na nich pracovat, aby z lásky k tělu nesloužili rozkoším a břichu; ať z lásky k Bohu a Kristu se dokonalou trpělivostí stanou příčinou Boží chvály a zahanbení ďábla tak jako spravedlivý Job.

OTÁZKA 161.

S jakou ponížeností máme přijímat službu od bratra?

ODPOVĚĎ:

S ponížeností služebníka, kterému posluhuje pán, a s takovou, jakou prokázal apoštol Petr, když mu Pán sloužil. To nás poučuje o tom, jak je to nebezpečné pro ty, kdo nepřijímají službu.

OTÁZKA 162.

Jaká má být vzájemná láska?

ODPOVĚĎ:

Taková, jakou prokázal a učil Pán slovy: „Toto je moje přikázání: Aby jste se milovali navzájem tak, jako jsem já miloval vás. Nikdo nemá větší lásku než ten, kdo položí svůj život za své přátele“ (Jn 15,12-13), a jestliže je třeba duši odevzdat, pak čím nutnější je projevat odevzdanost v každodenních maličkostech, nikoliv proto abychom se zalíbili lidem, ale abychom se zalíbili Bohu a bratřím abychom přinášeli užitek.

OTÁZKA 163.

Jak dospět k lásce k bližnímu?

ODPOVĚĎ:

Především tak, že se budeme bát přestoupit příkaz Páně, který řekl: „Kdo Synu nevěří, neužítí život a spočine na něm Boží hněv“ (Jn 3,36); když se bude snažit dosáhnout života věčného: „Jeho přikázáním je věčný život“ (Jn 12,50). První a největší přikázání je: „Milovat budeš Pána, svého Boha, celým svým srdcem, celou svou duší a celou svou myslí! ... Druhé je mu podobné: Milovat budeš svého bližního jako sebe sama!“ (Mt 22,37.39). Pak touhou stát se podobným Pánu, který řekl: „Nové přikázání vám dávám, aby jste se milovali navzájem. Aby jste se i vy vzájemně milovali tak, jako jsem já miloval vás“ (Jn 13,34).

A konečně, lásku k bližnímu pomáhá získat i takové uvažování: Když je bratr naším dobrodincem, pak podle lidské přirozenosti mu musíme projevovat lásku, kterou i pohané projevují. O tom mluví i Kristus v Evangeliiu: „Jestliže milujete ty, kteří vás milují, jakou máte zásluhu? Vždyť i hříšníci milují ty, kdo je milují“ (Lk 6,32).

Když nám bližní ubližuje, i tehdy máme povinnost jej milovat, nejen protože je nám to přikázáno, nýbrž i proto, že nám projevuje ještě větší dobrodiní. A to přinejmenším když věříme Pánu, který řekl: „Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit a pronásledovat a všechno zlé vám nepravdivě připisovat; radujte se a jásejte, neboť máte hojnou odměnu v nebi“ (Mt 5,11-12).

OTÁZKA 164.

Co to znamená: Nesuďte a nebudete souzeni“ (Lk 6,37)?

ODPOVĚĎ:

Pán na jednom místě říká: „Nesuďte a nebudete souzeni“ (Lk 6,37) a na jiném místě přikazuje soudit spravedlivě: „Sudte spravedlivě“ (Jn 7,24). Proto ne každé odsuzování je všeobecně zakázané, poněvadž těmito výroky se učíme rozlišovat v posuzování. Kdy je třeba odsuzovat a kdy ne, to nás učí Apoštol. O tom, co Písmo svaté nařizuje, píše: „Proč tedy soudíš svého bratra?“ (Řím 14,10). A o něco dále: „Nesuďme tedy jeden druhého“ (Řím 14,13). Ale když jde o to, co se Bohu nelíbí, nechválí ty, kteří to neodsuzují, a vyjadřuje svůj rozsudek: „Já jsem už – třebaže tělem vzdálen, přesto duchem přítomen – rozhodl jako přítomen, že toho, kdo to učinil, je třeba jménem našeho Pána Ježíše, když se shromáždíme vy a můj duch, mocí našeho Pána Ježíše, vydat sa-

tanovi na záhubu těla, aby se duch zachránil v den Páně“ (1 Kor 5,3-5).

Proto, jestliže je něco ponecháno naší vůli, nebo jestliže to není jisté, není třeba zato soudit bratra, jak to říká Apoštol: „Proto nesudte nic předčasně, dokud nepřijde Pán. On osvětlí to, co je skryté ve tmě, a vyjeví úmysly srdcí“ (1 Kor 4,5).

Ale soudit Božím soudem je bezpodmínečnou nutností, aby jsme se mlčením nestali účastníky Božího hněvu – pouze v tom případě ne, když by se někdo dopouštěl těchže chyb jako obviňený, a neměl by odvahu soudit bratra, protože se na něho vztahují slova Páně: „Vyhoď nejprve trám ze svého oka! Potom budeš dobře vidět a budeš moci vyjmout třísku z oka svého bratra“ (Mt 7,5).

OTÁZKA 165.

Jak lze poznat, zda je to horlivost pro Boha nebo zda je to hněv, co zapříčiňuje rozrušení nad hřešícím bratrem?

ODPOVĚĎ:

Když někdo při každém hříchu cítí to, co napsal David: „Strahuje mě horlivost, protože mí nepřátelé zapomínají na tvá slova“ (Ž 119,139). Pak jde o horlivost pro Boha.

Ale je zde i zapotřebí rozumné rozvahy pro růst ve víře. Kdyby nebylo takové rozpoložení předem v duši a ona by se bouřila, pak by také hnutí duše nebyla stálá a nevedla by k cíli zbožnosti.

OTÁZKA 166.

S jakým postojem je třeba poslouchat toho, kdo nás pohání k plnění Božích nařízení?

ODPOVĚĎ:

S takovým, jakým hladové dítě poslouchá chuť, která je volá k jídlu; s takovým postojem, s jakým každý člověk, který si chce zachovat život, poslouchá toho, kdo dává vše potřebné k životu. Ba spíše s postojem tím vyšším, čím více budoucí život převyšuje hodnotu vezdejšího.

Neboť přikázání Boží je věčným životem, jak to říká Pán (srov. Jn 12,50). Čím je u pokrmu po jídání, tím je u přikázání plnění, jak to říká tentýž Pán: „Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal“ (Jn 4,34).

OTÁZKA 167.

Jaká způsobilá má být duše, které Bůh dal milost věnovat se jeho službě?

Odpověď:

Taková, jaká byla duše Davidova, když řekl: „Kým jsem já, Pane, Bože, a čím je můj dům, že jsi mě přivedl až sem?“ (2 Sam 7,18); takovou, která plní slova: „Aby vzdávali díky Otci, který vám dal účast na podílu svatých ve světle. On nás vytrhl z moci temnot a přenesl do království svého milovaného Syna“ (Kol 1,12-13).

OTÁZKA 168.

Jak máme přijímat oděv nebo obuv, ať už by byl jakýkoliv?

ODPOVĚĎ:

Jestliže jsou příliš velké nebo příliš malé, je třeba upozornit na tuto potřebnost s patřičnou skromností, ale jestliže se liší od druhých jen tím, že jsou laciné nebo nikoli nové, pak je nutno mít na paměti slova Páně: „Neboť dělník (ne kdokoliv) má právo na svou mzdu“ (Mt 10,10). Proto ať každý popřemýšlí o tom, zda

učinil už něco hodno Božích příkázání a Božích zaslíbení, a potom nebude vyhledávat jiný oděv či obuv, ale bude se dívat na to, co dostal, a bude to pokládat za nezasloužené.

To, co bylo řečeno o stravování, je třeba přijmout jako pravidlo ve všem, co se netýká potřeb těla.

OTÁZKA 169.

Jak se má zachovat mladší bratr, jestliže se mu rozkáže učit staršího?

ODPOVĚĎ:

Tak jako by vykonával práci z příkazu Pána, Boha, s obavou, aby se nedostal k těm, na které se vztahuje: „Bud' zlořečen ten, kdo koná Pánovo dílo nedbale“ (Jer 48,10). Ať se obává, aby nezpyšněl a nedostal se do sítě ďáblovy.

OTÁZKA 170.

Zda je třeba stejně hodnotit toho, kdo se zachová lépe, stejně jako toho, kdo se zachová hůře?

ODPOVĚĎ:

V těchto záležitostech je třeba zachovávat to, co Pán pravil o odpuštění hříchů: „Odpouštějí se jí mnohé hříchy, protože mnoho miluje. Komu se však méně odpouští, ten méně miluje“ (Lk 7,47).

A co Apoštol nařídil ohledně kněží: „Starší, kteří jsou dobrými představenými, si zaslужují dvojnásobnou úctu, zejména ti, kdo se namáhají kázáním a vyučováním“ (1 Tim 5,17). Toto podle mého názoru je třeba zachovávat ve všech ostatních podobných záležitostech.

OTÁZKA 171.

Jak jednat s tím, který se zarmoutí proto, že horlivější je upřednostněn?

ODPOVĚĎ:

On je kvůli své zlobě odsouzen v podobenství z Evangelia, ve kterém Pán mluví takto k tomu, který byl zarmoucen kvůli stejné odměně s druhými: „Zda na mě pohlížíš zle proto, že jsem dobrý?“ (Mt 20,15). Odsouzení Boží vyřkl nad ním a jemu podobnými i prorok: „Který bezbožníka nemá za nic, ale váží si lidí bohabojných“ (Ž 15,4).

OTÁZKA 172.

S jakou bázni, s jakým přesvědčením, s jakým duchem máme přijímat Tělo a Krev Kristovu?

ODPOVĚĎ:

Bázni nás učí Apoštol, když říká: „Kdo nehodně jí a pije, ten si jí a pije k odsouzení“ (1 Kor 11,29).

Přesvědčení vám dá víra v slova Páně: „Toto je moje tělo, které se za vás vydává“ (Lk 22,19), i víra v ono svědectví Janovo, které hovoří o slávě Božího Slova, a potom dodává obraz vtělení těmito slovy: „A Slovo se stalo tělem a přebývalo mezi námi. A my jsme uviděli jeho slávu, slávu, jakou má od Otce jednorozený Syn, plný milosti a pravdy“ (Jn 1,14). A také víra v to, co napsal Apoštol: „On, třebaže má božskou přirozenost, nelpěl na své rovnosti s Bohem, ale zřekl se sebe sama, vzal na sebe si přirozenost služebníka, stal se podobný lidem; a podle vnějšího zjevu byl pokládán za člověka. Ponížil se, stal se poslušným až k smrti, až k smrti na kříži“ (Flp 2,6-8).

Proto když duše uvěří těmto a ostatním podobným slovům, tehdy pozná velkolepost slávy a s obdivem uzná nezměřitelnou poníženost, že Syn Boží byl poslušný Otci až k smrti kvůli našemu životu. Podle mého názoru se tehdy rodí v duši láska k Bohu a Otci, který „vlastního Syna neušetřil, ale vydal jej za nás všechny“ (Řím 8,32). Rodí se i láska k jeho jednorozenému Synu, který byl kvůli našemu vykoupení a spasení poslušný až k smrti.

Tak může duše zhodnotit slova Apoštola, který ukládá zdravým myslím téměř jako normu dobré svědomí v tomto chování slovy: „Nás žene láska Kristova, když si uvědomíme, že jestliže jeden zemřel za všechny, tedy i všichni zemřeli. A zemřel za všechny, aby i ti, kdo žijí, už nežili pro sebe, ale pro toho, který za ně zemřel a vstal z mrtvých“ (2 Kor 5,14-15).

Kdo přijímá tento chléb a tento kalich, má být naplněn takovým duchem a takto má být i připraven.

OTÁZKA 173.

Zda se sluší hovořit, když se v klášteře konají chórové modlitby?

ODPOVĚĎ:

Vyjma těch, kteří jsou pověřeni se starat o pořádek a dozor na pracovištích, nikdo ať v té době nic nemluví. I ti, které nějaká neodkladná záležitost přinutí něco říci, to nesmí dělat bez opatrnosti, ale být dbalým místa i řádu i vážnosti a opatrnosti před pohoršením

Všichni ostatní bezpodmínečně musí zachovávat přísné mlčení. Neboť jestliže Apoštol nařizuje mlčet během řeči dokonce i prvnímu z těch, kteří jsou pověřeni učit slovem, v té chvíli, kdy Bůh dal světlo vysvětlovat někomu jinému (srov. 1 Kor 14,30),

pak čím více mají za povinnost toto mlčení zachovávat v době chórových modliteb.

OTÁZKA 174.

Jak můžeme horlivě a starostlivě zachovávat příkazy Páně?

ODPOVĚĎ:

Je přirozené, že vzpomínka na příjemnou a užitečnou věc a samotné její očekávání vzbuzuje v duši touhu po ní a lásku k ní. Proto když si někdo znelíbí a zprotiví hřích (srov. Ž 119,163) a očistí si duši od každého hříchu, zrodí se v duši touha po příkázáních Božích. Neboť jako tělo, když je nemocné, cítí odpor a nechutí k jídlu, tak i duše v hříchu se stává lhostejnou a línou k Božím věcem.

Horlivost v zachovávání příkazů se zrodí v duši z hlubokého přesvědčení, že příkaz Boží je věčným životem (srov. Jn 12,50) a Boží zaslíbení jsou skutečností pro ty, kteří zachovávají zákon. Tehdy snadno vznikne v duši nadšení Davida, který pravil: „Výroky Páně jsou pravdivé, všechny jsou spravedlivé. Vzácnější jsou než zlato, než velký drahokam, sladší jsou než med, než kapky medu z plástů. Tvůj služebník je zachovává, v jejich zachovávání je hojná odměna“ (Ž 19,10-12 - LXX).

OTÁZKA 175.

Jak se projevuje láska k bratru podle příkazu Božího a podle čeho lze poznat, když láska taková není?

ODPOVĚĎ:

Lásku k bližnímu charakterizují dvě vlastnosti: smutek a starost z toho, co milovanému škodí, a radost a péče o to všechno, co mu prospívá. Proto je šťastný ten, kdo pláče nad hříšníkem, který žije v strašném nebezpečí. Blahoslavený, kdo se raduje z těch,

kteří žijí svatě, které čeká nevýslovná odměna, jak je psáno (srov. 1 Kor 2,9).

I apoštol Pavel říká totéž: „Jestliže tedy trpí jeden úd, trpí spolu s ním všechny údy“ – zajisté trpí spolu v lásce Kristově; „a jestliže je chválen jeden úd“ – zcela jistě kvůli jeho snaze se líbit Bohu – „radují se s ním všechny údy“ (1 Kor 12,26). A kdo nemá takového ducha, ten ukazuje, že nemiluje bratra.

OTÁZKA 176.

Kdo jsou oni nepřátelé, které máme přikázáno milovat, jak je třeba nepřátele milovat, zda jim jen prokazovat dobré skutky, zda také vnitřním postojem, a jak je to možné?

ODPOVĚĎ:

Vlastností nepřátel je škodit a být úskočný. Proto každého, kdo druhým škodí můžeme nazvat nepřitelem a především hříšníkům, poněvadž škodí různými způsoby, nakolik je to jen na něm závislé. Podle a lstivě se zachová jak k těm, se kterými žije, tak k těm, se kterými se setkává. A protože člověk se skládá z duše a těla, budeme je vzhledem k duši milovat tím, že je káráme a napomínáme a snažíme se je všemi způsoby přivést k polepšení, a vzhledem k tělu jim projevujeme lásku dobrými skutky tak, že jim dáváme to, co je potřeba pro tělesný život.

Každému je známo, že láska spočívá v rozpoložení duše. Že takový stav duše je možný, to nám ukázal a naučil nás Pán, který dokázal lásku Otcovu a svoji vlastní svou poslušností až k smrti za nepřátele (srov. Flp 2,8), poněvadž nikoli za přátele zemřel, jak praví Apoštol: „Ale Bůh dokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus zemřel za nás, když jsme byli ještě hříšníci“ (Řím 5,8). Nás také povzbuzuje k tomuto: „Napodobujte Boha jako milo-

vané děti a žijte v lásce tak, jako i Kristus nás miluje a vydal sebe sama Bohu za nás jako dar a oběť líbezné vůně!“ (Ef 5,1-2).

Dobry a spravdivy Buh by nam nerozkazal milovat nepřátele, kdyby nam nedal i sílu je milovat a neukázal by, že zárodek toho se nachází v naší přirozenosti. Neboť i zvířata přirozeně milují ty, kdo jim dobře činí. Zdalipak nám přítel může prokázat takové dobrodiní jako nepřítel? Vždyť ten nám pomáhá získat blahoslavenství podle slov Páně: „Blahoslavení jste, když vás budou kvůli mně tupit a pronásledovat a všechno zlé vám nepravdivě připisovat“ (Mt 5,11).

OTÁZKA 177.

Jak mají silní snášet slabosti slabých (srov. Řím 15,1)?

ODPOVĚĎ:

Když snášet znamená brát na sebe a léčit podle slov: „On vzal na sebe naše slabosti a nesl naše nemoci“ (Mt 8,17), pak silní mají snášet slabosti nemohoucích nikoli tak, že je převzou na sebe, nýbrž tak že je léčí; tak to je i s pokáním, kterým se slabí léčí péčí silnějších.

OTÁZKA 178.

Co znamená: „Neste břemena jeden druhého“ (Gal 6,2), a jaký zákon tím naplníme?

ODPOVĚĎ:

Ta slova znamenají totéž, co bylo řečeno výše. Hřích je břemenem, které strhuje duši na dno pekla; a když přivádíme hříšníky k pokání, jeden z druhého rušíme hříchy a odstraňujeme je. Slovo „snášet“ místo „rušit“, takto jsem to často slyšel, jak je u nás běžně lidé užívají.

Takto potom splníme zákon Kristův, který řekl: „Nepřišel jsem volat spravedlivé, nýbrž hříšníky, aby se obrátili“ (Lk 5,32), a i nám rozkázal: „Když se tvůj bratr prohřeší proti tobě, jdi a napomeň jej mezi čtyřma očima. Jestliže tě poslechne, získal jsi svého bratra“ (Mt 18,15).

OTÁZKA 179.

Jak může mít někdo tak velkou víru bez lásky, aby přenášel hory, všechno své jmění rozdal chudým i vlastní tělo vydal do rukou ohně (srov. 1 Kor 13,2-3)?

ODPOVĚĎ:

Když si připomeneme Pána, který řekl o pokrytcích, kteří činili dobré věci: „Aby je lidé viděli“ (Mt 6,5), a jeho odpověď těm, kteří mu říkali: „Pane, Pane, zdalipak jsme neprorokovali ve tvém jménu? Nevyháněli jsme ve tvém jméně zlé duchy a neudělali jsme ve tvém jméně mnoho zázraků?“ (Mt 7, 22), kterým řekl: „Nevím, odkud jste“ (Lk 13,27), a to nikoliv proto, že říkali nepravdu, ale že zneužívali Boží milost na splnění své vlastní vůle, což je v rozporu s láskou k Bohu. Pak také snadno porozumíme tomu, co obsahuje výše předložená otázka.

A tyto dvě věci: zdarma dostat dar Boží a nebýt hodným toho daru Božího si neodporují. Neboť Bůh v době trpělivosti a shovívavosti (srov. Řím 2,4), který svým sluncem osvětluje spravedlivé i nespravedlivé (srov. Mt 5,45), dává své dary často i nehodným k jejich vlastnímu prospěchu, aby zahanbeni dobrotou Boží se začali snažit Jemu zalíbit.

A jindy k prospěchu druhých, podle slov Apoštola: „Vskutku, někteří hlásají Krista i ze závisti a nevraživosti, avšak někteří i z oddanosti“ (Flp 1,15), po kterých dodává: „Co na tom?! Jen ať

se jakýmkoliv způsobem, ať už pod jakoukoliv záminkou, nebo upřímně zvěstuje Kristus. A já z toho mám radost a budu mít radost“ (Flp 1,18).

OTÁZKA 180.

V jakém duchu a s jakou pozorností máme poslouchat to, co nám čtou u stolu?

ODPOVĚĎ:

S větší radostí než jíme a pijeme, abychom ukázali, že náš rozum není ponořen v příjemnostech těla, nýbrž že větší radost má z naslouchání slovu Božímu, podle rozpoložení toho, kdo řekl: „Výroky Páně ... jsou sladší než med, než kapky medu z plástů“ (Ž 19,10-11).

OTÁZKA 181.

Jaké mají být vztahy mezi klášterem nuzným a skoupým, když jsou blízko sebe?

ODPOVĚĎ:

Jak by mohli být skoupi v tom, co patří tělu, ti, kterým bylo řečeno, že v lásce Kristově musí jeden za druhého dát život? Je to, jakoby zapomněli ona slova: „Neboť jsem měl hlad, a nedali jste mi najíst ...atd.“ (Mt 25,42); ale kdyby se to přece přihodilo, ať ti nuzní jsou trpěliví, ať následují Lazara v naději, že v budoucím věku budou potěšeni (srov. Lk 16,22.25).

OTÁZKA 182.

Podle jakých plodů lze poznat, že někdo kárá chybujícího bratra ze soucitu?

ODPOVĚĎ:

Především podle znaků soucitu, jak to říká Apoštol: „Jestliže tedy trpí jeden úd, trpí spolu s ním všechny údy“ (1 Kor 12,26), a:

„Kdo je vystaven pohoršení, aby to i mě bolestí nepálilo?“ (2 Kor 11,29).

Pak když stejně prožívá každý hřích a je stejně zarmoucen, má stejný pocit smutku kvůli hříchům druhých jako kvůli svým, a při kárání nenarušuje způsob, který nám ukázal Pán.

OTÁZKA 183.

Jestliže se stane, že někteří z bratří nejsou mezi sebou svorní, není pak nebezpečné dále z lásky s nimi zůstat

ODPOVĚĎ:

Pán řekl: „Jako ty, Otče, jsi ve mně a já v tobě, aby i oni byli v nás jedno“ (Jn 17,21), a Apoštol: „Budte jedna duše a jedna mysl“ (Flp 2,2), a ve Skutcích apoštolských: „Zástup věřících měl jedno srdce a jednu duši“ (Sk 4,32). Ti, kdo mají mezi sebou spory, nemají nic společného s touto naukou.

Láska však, jestliže je rozumná, zachovává i toto slovo: „Kdo miluje, stále trestá“ (Přís 13,24 -LXX) a neupřímná láska je vždy zavrženíhodná, poněvadž Pán řekl: „Kdo miluje otce nebo matku více než mě, není mě hoden“ (Mt 10,37).

OTÁZKA 184.

Jak můžeme při napomínání a kárání nejen rozumně mluvit, ale i si zachovat patřičné rozpoložení vzhledem k Bohu a bratru, se kterým se promlouvá?

ODPOVĚĎ:

Kdo má na paměti slova Apoštola: „Ať nás takto každý pokládá za Kristovy služebníky a správce Božích tajemství“ (1 Kor 4,1), ten napomíná i kárá nikoliv tak, jako by mluvil ze svých vlastních vědomostí a svou vlastní autoritou, ale tak, jako by vykonával službu Boží v práci s dušemi, vykoupenými krví Kristovou

(srov. 1 Pt 1,19), ve strachu a bázni před Bohem, podle slov: „Tak mluvíme, ne abychom se lidem zalíbili, nýbrž Bohu, který zkoumá naše srdce“ (1 Sol 2,4).

Činí tak s láskou i milosrdenstvím vzhledem k bratřím, vykonávajíc to, co říká Apoštol slovy: „Jako když matka krmí a laská své děti. Tak jsme vás milovali, že bychom vám nejraději odevdali nejen Boží evangelium, ale i vlastní život“ (1 Sol 2,7-8).

OTÁZKA 185.

Podle čeho lze poznat, zda je dobrá nebo není dobrá radost toho, kdo mluví k bratřím, a vidí, že ti, kdo jej poslouchají, jsou pozorní a dojatí jeho řečí, a on má z toho radost?

ODPOVĚĎ:

Jestliže se jeho radost opírá jen o samé pochvaly, pak očividně vyplývá ze sebelásky. Jestliže ale pozoruje, že bratři, kteří jej chválí, hned dobře chápou to, co slyší, a tím dávají naději, že to uvedou ve skutek, má při pozorování užitku radost, protože jejich dobré skutky odpovídají chvále, nebo je smutný, protože u těch chválících nenachází užitek a přesto Bohu děkuje, pak ať ví, že se stal hodným vnitřního pohnutí, jež vyplývá z lásky k Bohu a bratřím. Ten pak nehledal svou slávu, nýbrž Boží, a přičinil se o pokrok v řeholním životě mezi bratřimi.

OTÁZKA 186.

Když nás učí mít takovou lásku, abychom i život položili za přátele (srov. Jn 15,13), chtěli bychom vědět, za jaké přátele je třeba být připraven život obětovat?

ODPOVĚĎ:

To rozpoložení duše a duch oné ctnosti je různý; často je třeba se zaměřit na něco jiného u hříšníků, a něco jiného učinit u spra-

vedlivých. Avšak naučili jsme se všeobecně projevat lásku až k smrti jak za spravedlivé, tak i za hříšníky.

Apoštol praví: „Ale Bůh dokazuje svou lásku k nám tím, že Kristus zemřel za nás, když jsme byli ještě hříšníci“ (Řím 5,8). A vůči spravedlivým: „Jako když matka krmí a laská své děti. Tak jsme vás milovali, že bychom vám nejraději odevzdali nejen Boží evangelium, ale i vlastní život; tak drahými jste se nám stali“ (1 Sol 2,7-8).

OTÁZKA 187.

Zda se na řeholníka sluší přijímat něco od příbuzných?

ODPOVĚĎ:

Příbuzní mají povinnost odevzdat těm, kdo přicházejí k Pánu, tu část, která jim patří, a nic z ní nezadržovat, aby se nestali vinými ze svatokrádeže. Avšak není dobré, aby onu jejich část odevzdali nebo rozdali v jejich přítomnosti, poněvadž to by mohlo být příčinou jejich pýchy, a pro chudobných, kteří se přidali k tomuto způsobu života, příčinou zarmoucení.

Mohlo by se stát to, kvůli čemu kárá Apoštol Korintřany: „Chcete zahanbit ty, co nic nemají?“ (1 Kor 11,22). Proto je tyto věci třeba odevzdat tomu, kdo je pověřen v tomto kraji spravováním církevní obce; jestliže je důvěryhodný a schopný je rozumně využít.

Takto pak budou jednat podle příkladu uvedeného ve Skutcích apoštolských, kde se mluví o tom, že první křesťané kladli výtěžek za svůj majetek k nohám apoštolů (srov. Sk 4,35). A proto ne všichni smí v těchto věcích rozhodovat, ale jen ti, kteří jsou tím po prozkoušení pověřeni; oni pak podle svého náhledu s těmito věcmi správně naloží.

OTÁZKA 188.

Jaké má být naše setkávání s těmi, se kterými jsme dříve žili, nebo s příbuznými, když nás navštíví?

ODPOVĚĎ:

Takové, jaké dal příkladem a jakému učil Pán, když mu oznámili: „Venku stojí tvá matka a tvoji bratři a chtějí tě vidět“ (Lk 8,20). On jim na to odpověděl: „Kdo je má matka a kdo jsou moji bratři?... Neboť každý, kdo plní vůli mého Otce, který je v nebesích, je můj bratr i sestra i matka“ (Mt 12,48.50).

OTÁZKA 189.

Zda je třeba je poslouchat, když nás chtějí přesvědčit, abychom se s nimi vrátili domů?

ODPOVĚĎ:

Jestliže se to má stát k povzbuzení víry, pak se má tomu, kdo je k tomu schopen, dovolit odejít. Ale pokud se to mělo stát jen proto, abychom vyhověli lidskému přání, pak je třeba poslouchat odpověď Páně řečenou člověku, který jej prosil: „Nejprve mně dovol se rozloučit s rodinou“. Ježíš mu odvětil: Kdo položí ruku na pluh a ohlíží se zpět, není vhodný pro Boží království“ (Lk 9,61-62).

Když Pán tak rozhodl záležitost člověka, který chtěl teprve svět jen opustit, co lze pak říci o tom, který se jej už zřekl!

OTÁZKA 190.

Zda je třeba mít soucit s příbuznými a starat se o jejich věčnou spásu?

ODPOVĚĎ:

Ten, kdo se narodil z Ducha podle Kristových slov (srov. Jn 3,8) a dostal schopnost se stát dítětem Božím (srov. Jn 1,12), ten

se nebude ohlížet na tělesné příbuzenství a uzná za své příbuzné ty, kteří vyznávají tutéž víru, a o kterých Pán řekl: „Mou matkou a mými bratry jsou ti, kdo poslouchají Boží slovo a uskutečňují je“ (Lk 8,21).

Proto ať má soucit se všemi, kdo se vzdalují Pánu, a nejinak s příbuznými podle těla jakož i s ostatními. Když má někdo větší náklonnost k nim a když si myslí, že obhájcem jeho nezřízenosti je Apoštol, který praví: „Raději bych byl Kristem zavrhnut místo svých bratří, mých příbuzných podle těla“ (Řím 9,3), ten se mýlí. Z dalších slov pak porozumí, že Apoštol si vážil nikoli příbuzenství podle těla, nýbrž celého Izraele a dobrodiní Bohem mu udělených. To však ne proto, že Izraelité byli jeho příbuznými, nýbrž že jeho tělesní příbuzní byli Izraelity a že od Boha obdrželi tak velká dobrodiní.

Vždyť jim patřilo přijetí za syny a sláva, zákon Boží, pravý kult, pro ně byli určeny smlouvy, příslibení, jejich byli praotcové, z nich se narodil podle těla Kristus. Proto si tak velice považuje jejich spásy. Nehledí na příbuzenství podle krve, ale na vtělení Pána pro ně podle slov: „Já jsem byl poslán pouze ke ztraceným ovcím z domu Izraele“ (Mt 15,24).

OTÁZKA 191.

Kdo je klidný (srov. Mt 5,5)?

ODPOVĚĎ:

Ten, kdo neochvějně trvá v rozhodnutí pro ty věci, o které se snaží proto, aby se zalíbil Bohu.

OTÁZKA 192.

Jaký je bohumilý zármutek (srov. 2 Kor 7,10) a jaký je světský?

ODPOVĚĎ:

Pro Boha je zarmoucen ten, u koho je příčinou zármutku nezachovávání Božích příkazů podle slov: „Ovládá mě rozhořčení vůči hříšníkům, kteří zrazují tvůj zákon“ (Ž 119,53), a světský zármutek je ten, jehož příčinou je něco lidské, vezdejší.

OTÁZKA 193.

Jaká je radost v Pánu (srov. Flp 4,4)? Kdy je třeba se takto radovat?

ODPOVĚĎ:

Radovat se z toho, co děláme podle přikázání Páně, ke slávě Boží, je radostí v Pánu. Když tedy vykonáváme příkazy Páně nebo něco snášíme pro Pánovo jméno, máme se radovat a vzájemně si přát dobro.

OTÁZKA 194.

Kdy jsme zarmouceni tak, že se staneme hodnými blahoslavenství (srov. Mt 5,4)?

ODPOVĚĎ:

Tato otázka byla zahrnuta v té předcházející o zármutku pro Boha: Když se totiž rmoutíme nad hříchy. To znamená buď kvůli urážce Boha, že nezachováním přikázání někdo urazil Boha (srov. Řím 2,23), nebo kvůli neštěstí, do kterého se tím dostal hříšník, jak je psáno: „Duše, která zhřeší, ta zemře“ (Ez 18,4); tím napodobujeme toho, který řekl: „Aby jsem se nemusel rmoutit nad mnohými z těch, kteří předtím zhřešili“ (2 Kor 12,21).

OTÁZKA 195.

Jak lze všechno konat ke slávě Boží? (srov. 1 Kor 10,31)

ODPOVĚĎ:

Tak, když bude všechno dělat kvůli Bohu podle přikázání a ani v tom nejmenším nebude hledat lidskou chválu a vždy bude pamětliv na slov Páně: „Ať tak svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a oslavovali vašeho Otce, který je na nebesích“ (Mt 5,16).

OTÁZKA 196.

Jak máme jíst a pít ke slávě Boží (srov. 1 Kor 10,31)?

ODPOVĚĎ:

Když budeme mít na paměti dobrodince a když budeme v takovém rozpoložení duše, o kterém svědčí i vnější postoje těla, s vědomím, že Bůh se na nás dívá, a když nebudeme jako ten člověk, který na nic nemyslí. Při jídle je třeba mít na paměti cíl, ke kterému existuje pokrm, aby nejedl jako otrok břicha pro požitek, ale jako pracovník Boží pro posílení k práci podle příkladu Kristova.

OTÁZKA 197.

Jak má pravá ruka něco činit tak, aby to levá nevěděla (srov. Mt 6,3)?

ODPOVĚĎ:

Jestliže se rozum – se stálou a usilovnou ochotou se líbit Bohu – snaží o to, aby nevybočil z cesty konání povinností, tehdy člověk zápasí podle pravidel (srov. 2 Tim 2,5); tehdy na nic nemyslí, ani na druhou ruku, myslí jen na to, co potřebuje na splnění toho, co právě teď dělá, tak jako dělník při každé práci pamatuje jen na to nářadí, které právě teď potřebuje.

OTÁZKA 198.

Co je to pokora a jak jí dosáhnout?

ODPOVĚĎ:

Pokora spočívá v tom, když všechny pokládáme za lepší než sebe, podle příkazu Apoštola (srov. Flp 2,3). Získává se především tím, že se má na paměti příkaz Páně: „Učte se ode mě, neboť jsem tichý a pokorný srdcem“ (Mt 11,29).

Pán to často a různými způsoby ukázal a učil. Pokora se získává silnou nadějí v jeho slib: „Kdo se poníží, bude povýšen“ (Lk 14,11). Pak také, když se horlivě a stále opakují úkony pokory; rozjímáním a cvičením se v každé věci. Jak to bývá v každém umění, tak i zvyk pokory si osvojíme jen námahou a stálým cvikem.

Tímtež způsobem získáváme i všechny ostatní ctnosti podle příkazu našeho Pána, Ježíše Krista.

OTÁZKA 199.

Jak se někdo může stát připraveným se nebát ani nebezpečí kvůli přikázáním Páně?

ODPOVĚĎ:

Především je třeba mít na paměti, že sám Pán byl pro nás poslušný Otce až k smrti (srov. Flp 2,8); pak také když bude předsvědčen o síle přikázání, že ono je věčným životem, jak je to psáno (srov. Jn 12,50).

Nakonec pak je třeba věřit v toto slovo Páně: „Kdo by si chtěl život zachránit, ztratí jej, ale kdo ztratí svůj život pro mě a pro evangelium, zachrání si jej“ (Mk 8,35).

OTÁZKA 200.

Jak mohou pomoci začátečníkovi ti, kdo se už dávno namáhají v Božím díle?

ODPOVĚĎ:

Tak, že když jsou zdraví a silní, budou projevovat usilovnou horlivost a budou dávat svým životem příklad každého dobrého skutku, a když jsou tělesně slabí, takovým duševním rozpoložením, aby se z jejich tváře a z každého pohybu projevovalo silné přesvědčení o Boží přítomnosti a upomínka na druhý příchod Krista.

Ať dávají příklad těmi vlastnostmi lásky, které vypočítává Apoštol: „Láska je trpělivá, láska je dobrotivá; nezávidí, nevypíná se, nenadýmá se, není nestydatá, není sobecká, nerozčiluje se, nemyslí na zlé, nemá radost z nepravosti, ale raduje se z pravdy. Všechno snáší, všemu věří, ve vše doufá, všechno vydrží. Láska nikdy nezanikne“ (1 Kor 13,4-8).

Neboť to všechno může splnit i ten, kdo je slabého těla.

OTÁZKA 201.

Jak uchovat soustředění na modlitbách?

ODPOVĚĎ:

Když budeme silně věřit, že před našima očima je přítomen Bůh. Neboť když už ten, kdo hledí na knížete či představeného a mluví s ním, pozorně na něj upírá zrak, čím pozornější bude ten, kdo se modlí k Bohu, jenž zkoumá nitro i srdce (srov. Ž 7,10; Zj 2,23), vykonávajíc tak to, co je psáno: „Pozvedali čisté ruce bez hněvu a hádek“ (1 Tim 2,8).

OTÁZKA 202.

Zda je možné být vždy a všude soustředěný a jak to získat?

ODPOVĚĎ:

Že je to možné, ukázal David slovy: „Moje oči se neustále upírají na Pána“ (Ž 25,15), a „Pána mám vždy před očima, a proto-

že je po mé pravici, nezakolísám“ (Ž 16,8). A jak je to možné, to jsme už řekli: tedy když nenecháme duši ani chvíli bez myšlenky na Boha, na Boží díla, na Boží dobrodiní a když nepřestaneme stále vyznávat víru a děkovat za všechno.

OTÁZKA 203.

Zda je u všech jen jedna míra ctnosti podle příkazu Páně, či zda má jeden více a druhý méně?

ODPOVĚĎ:

Že není jedna míra u všech, a že jeden dostal více a druhý méně, jeden projevuje větší ctnost než druhý, to vyplývá ze slov Páně: „U koho bylo zaseto do dobré půdy, to je ten, kdo poslouchá slovo a chápe ho a ono přináší úrodu: jedno stonásobnou, druhé šedesátinásobnou a jiné třicetinásobnou“ (Mt 13,23).

Totéž vidíme z podobenství o hřivnách: „Jednomu dal pět hřiven, druhému dvě a dalšímu jednu“ (Mt 25,15).

OTÁZKA 204.

Jak se někdo může stát účastným Ducha svatého?

ODPOVĚĎ:

Náš Pán, Ježíš Kristus nás učil: „Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání. A já poprosím Otce a on vám dá jiného Utěšitele, aby s vámi zůstal navěky – Ducha pravdy, kterého svět nemůže přijmout“ (Jn 14,15-17).

Proto pokud nezachováváme všechna přikázání Páně a nejsme takoví, aby mohl o nás vydat svědectví: „Že nejste ze světa“ (Jn 15,19), nečekejme, že jsme hodni Ducha svatého.

OTÁZKA 205.

Kdo jsou chudí v duchu?

ODPOVĚĎ:

Pán říká: „Slova, která jsem vám řekl, jsou Duch a jsou život“ (Jn 6,63), a dále: „Duch svatý... naučí vás všechno a připomene vám všechno“ (Jn 14,26). Připomene vám všechno, co vám řeknu, protože: „Nebude mluvit sám ze sebe, ale bude mluvit to, co uslyší“ (Jn 16,13).

Chudí duchem jsou ti, kteří se nikoliv z nějaké jiné příčiny stali chudými, ale pouze kvůli učení Páně, který řekl: „Jdi, prodej, co máš, rozdej to chudým“ (Mt 19,21).

Ale i ten je blízko blahoslavenství, který přijímá chudobu, odkudkoliv pochází a přijímá ji podle vůle Boží jako Lazar (srov. Lk 16,20-22).

OTÁZKA 206.

Protože Pán přikazuje se nestarat o to, co budeme jíst nebo pít a do čeho se oblékat (srov. Mt 6,31), jak daleko sahá tento příkaz a jak jej splnit?

ODPOVĚĎ:

Tento příkaz, jako každý jiný, má jen jednu hranici: prolití krve, protože i Pán byl poslušný až k smrti (srov. Flp 2,8). Splní se důvěrou v Boha, protože Pán, který zakázal se starat, dal i příslib: „Váš nebeský Otec přece ví, že toto všechno potřebujete“ (Mt 6,32).

Takový byl i Apoštol, který řekl: „Sami nad sebou jsme už vynesli rozsudek smrti, abychom nedůvěřovali sobě, ale Bohu, který křísí mrtvé“ (2 Kor 1,9).

To znamená, že rozhodnutím vůle a připraveností duše každý den umíral, jen Boží vůle jej držela naživu. Proto odvážně říká: „Jako by umírající a hle, žijeme“ (2 Kor 6,9).

Takovému předsevzetí pomáhá vroucí horlivost a neuhasitelná touha po Božích příkázáních. Jestliže je někdo má, nebude už mít čas se zabývat tělesnými potřebami.

OTÁZKA 207.

Zda není zbytečná práce, když je zakázáno se starat o životní potřeby, a když Pán přímo nařizuje: „Nepachtěte se po pomíjivých pokrmech, ale po pokrmu, který zůstane pro věčný život“ (Jn 6,27)?

ODPOVĚĎ:

Sám Pán na dvou místech vysvětlil svůj příkaz. Na tom místě, kde zakázal vyhledávat životní potřeby slovy: „Nebud'te tedy ustaraní a neříkejte: ‚Co budeme jíst?‘ nebo: ‚Co budeme pít?‘ nebo: ‚Do čeho se oblečeme?‘ Vždyť po tom všem se shánějí pohani“ (Mt 6,31-32), dodává pak rozkaz: „Hleďte tedy nejprve Boží království a jeho spravedlnost“ (Mt 6,33). Jak je třeba hledat, to ukázal na těch, které uznal za hodny království Božího.

Na jiném místě zakázal vyhledávat si pokrm pomíjivý (srov. Jn 6,26). Rozkázal vyhledávat onen pokrm, jenž bude pro život věčný. Jaký je to pokrm, ukázal na jiném místě: „Mým pokrmem je plnit vůli toho, který mě poslal“ (Jn 4,34). Jestliže je tedy Boží vůle, abychom hladovějícího nakrmili, žíznivého napojili, nahého oblékli atd., musíme se bezpodmínečně držet Apoštola, který praví: „Ve všem jsem vám ukázal, že je třeba takto pracovat a ujmát se slabých“ (Sk 20,35), a je třeba poslouchat jeho nauku vyjádřenou slovy: „Ať pracuje a vlastníma rukama vydělává, aby měl z čeho dát trpícímu nouzí“ (Ef 4,28).

Ze všeho učení, které nám Pán zanechal v Evangelii, činí i Apoštol závěr, že starat se o sebe a pracovat pro sebe je zcela za-

kázáno. Ale podle příkazu Páně je třeba se horlivě starat o potřeby bližních a pracovat pro ně tím více, že Pán přebírá na sebe péči o ty, kteří jsou mu zasvěcení a zato slibuje království nebeské.

OTÁZKA 208.

Zda je dobré stále mlčet?

ODPOVĚĎ:

Podle okolností a osob se usuzuje, zda je mlčení dobré. Tak učí Bohem vnuknuté Písmo. O okolnostech je takto psáno: „Proto moudrý v této době mlčí, poněvadž je to zlá doba“ (Am 5,13), a dále: „Ke svým ústům postavím stráž, dokud je hříšník přede mnou“ (Ž 39,2).

O osobách se píše toto: „Když by dostal zjevení jiný ze sedících, první ať mlčí“ (1 Kor 14,30), a dále: „Ženy ať na shromážděných mlčí“ (1 Kor 14,34).

Existují však lidé nezdrženlivého jazyka, kteří neumí zachovávat toto nařízení Apoštola: „Z vašich úst ať nevyjde žádné zlé slovo, ale pouze dobré, k pokroku ve víře“ (Ef 4,29), proto je pro ně potřebné úplné mlčení. Jím se vyléčí i naruživost nerozvážnosti v mluvení a v tom volném čase se budou moci naučit kdy, co a jak je třeba mluvit, aby – jak je psáno – jejich slovo přinášelo milost těm, kdo jej uslyší (srov. Ef 4,29).

OTÁZKA 209.

Jak se můžeme bát Božích soudů?

ODPOVĚĎ:

Přirozeně, že očekávání jakéhokoliv zla zapříčiňuje strach. Takto se obáváme zvířat i představených, očekávajíc od nich něco zlého. Proto, když někdo uvěřil, že hrozby Boží jsou pravdivé

a očekává jejich strašné a úžasné splnění, ten se bojí Božích pohrom.

OTÁZKA 210.

Jaký je slušný oděv, o kterém hovoří Apoštol (srov. 1 Tim 2,9)?

ODPOVĚĎ:

Ten, který užíváme podle jeho cíle, aby vyhovoval času, místu, osobě a potřebě. Neboť sám rozum nedovoluje nosit tentýž oděv v zimě i v létě, při práci i odpočinku, služebníku i pánovi, vojákovvi i civilistovi, muži i ženě.

OTÁZKA 211.

Jaká je míra lásky k Bohu?

ODPOVĚĎ:

Aby se duše vždy ze všech sil snažila splnit vůli Boží s úmyslem a touhou Její oslavit.

OTÁZKA 212.

Jak získat lásku k Bohu?

ODPOVĚĎ:

Když jsme si vědomi jeho dobrodiní a jsme za ně vděční. To nacházíme i u nerozumných zvířat. Neboť vidíme, že psi mají rádi ty, kdo je krmí. Učíme se to i ze slov Izaiáše, kterými vyjadřuje svůj zármutek: „Syny jsem vychoval a vyvýšil, oni se mně však zpronevěřili. Vůl pozná hospodáře a osel jesle svého pána; Izrael však nezná, můj lid nechápe“ (Iz 1,2-3).

A jako vůl a osel přirozeně ukazují lásku k těm, kteří jim projevují dobrodiní dáváním pokrmu, stejně tak i my jak bychom mohli – jestliže budeme přece uvědoměle a s vděčností přijímat dobrodiní – nemilovat toho tak velkého dobrodince: Boha! Neboť

takové rozpoložení se – abych tak řekl – zcela přirozeně, bez žádného poučování, rodí ve zdravé duši.

OTÁZKA 213.

Jaké jsou znaky lásky k Bohu?

ODPOVĚĎ:

Sám Pán nás to naučil slovy: „Jestliže mě milujete, budete zachovávat má přikázání“ (Jn 14,15).

OTÁZKA 214.

Čím se odlišuje dobrota od uctivosti?

ODPOVĚĎ:

David praví: „Dobrý je Pán ke každému“ (Ž 145,9) – a: „Dobrý je člověk, který se slitovává a půjčuje“ (Ž 112,5 - LXX) – a dále: „Bud' uctivý, Pane, k dobrým“ (Ž 125,4); a Jeremiáš: „Uctivý je Pán k těm, kdo doufají v Něho“ (Nář 3,25).

Myslím, že dobrota je více než uctivost; vztahuje se na to být dobrý ke všem, co to potřebují. Uctivost má užší význam, poněvadž při konání dobra se vztahuje více na to, co musíme ze spravedlnosti.

OTÁZKA 215.

Kdo je tvůrce pokoje, kterého Pán nazývá blahoslaveným (srov. Mt 5,9)?

ODPOVĚĎ:

Ten, kdo s Kristem spolupracuje podle slov Apoštola: „Jsme tedy Kristovými vyslanci a Bůh jakoby napomínal skrze nás. V Kristově jméně prosíme: Smiřte se s Bohem!“ (2 Kor 5,20) a dále: „A tak ospravedlnění z víry, žijeme v pokoji s Bohem“ (Řím 5,1).

Neboť pokoj, který není takový, je Pánem zavržen slovy: „Svůj pokoj vám dávám. Ale já vám nedávám ten, jako svět dává“ (Jn 14,27).

OTÁZKA 216.

V čem se máme obrátit a stát se podobnými dětem (srov. Mt 18,3)?

ODPOVĚĎ:

Tato část Evangelia nás sama o tom poučuje, když vysvětluje příčinu, kvůli které to bylo řečeno: že není třeba hledat vyvyšování sebe, ale uznávat přirozenou rovnost a ctít onu rovnost s těmi, kteří se v něčem jeví nižšími. Neboť takové jsou vůči sobě děti, když ještě nejsou zkažené těmi, se kterými žijí.

OTÁZKA 217.

Jak přijmeme Boží království jako děti (srov. Mk 10,15)?

ODPOVĚĎ:

Když se staneme vzhledem k učení Páně takovými, jakými jsou děti v škole. Neodporujeme, neomlouváme se před učiteli, ale s vírou a poslušností přijímáme učení.

OTÁZKA 218.

O jaký duchovní rozum je třeba prosit (srov. Kol 1,9; 2 Tim 2,7) a jak se můžeme stát tohoto rozumu hodni?

ODPOVĚĎ:

Sám Bůh nás učí podle slov proroka duchovnímu rozumu: „Moudrý ať se nechlubí moudrostí, silák ať se nehonosí silou, boháč ať se nechlubí svým bohatstvím, ale kdo se chlubí, ať se chlubí tím, že je rozumný a uzná mě, že já jsem Pán, který se slitovává“ (Jer 9,22-23), i Apoštol: „Pochopte, co je Pánova vůle“ (Ef 5,17).

A staneme se hodnými tohoto rozumu, když budeme činit to, co je psáno: „Přestaňte už a uznejte, že já jsem Bůh“ (Ž 46,11), a když budeme věřit, že každé Boží slovo je pravda: „Jestliže neuvěříte, nepochopíte“ (Iz 7,9).

OTÁZKA 219.

Jestliže nám někdo učiní něco dobrého, jak můžeme projevit Pánu nejen patřičnou upřímnou a úplnou vděčnost, ale i se zachovat rozumně vůči dobrodinci, abychom nebyli ani příliš ani málo vděční?

ODPOVĚĎ:

Když budeme přesvědčeni, že Bůh je prvotní příčina a vykonavatel všeho dobra a člověka budeme pokládat za služebníka Božího dobrodiní.

OTÁZKA 220.

Zda každému, kdo chce, je třeba dovolit mluvit se sestrami? Nebo kdo, kdy a jak smí se sestrami hovořit?

ODPOVĚĎ:

Už bylo řečeno v obsírnějších pravidlech, že řeholník nesmí mluvit ani s mužem podle své vlastní vůle. Jen v takovém případě mu to lze dovolit, jestliže je jisté, že z rozhovoru bude mít užitek nebo že se jím někomu pomůže. Čím více opatrnosti je třeba, když je řeč o rozhovoru se ženami. Kdo je pamětliv slov Kristových, že: „Lidé se budou v den soudu zodpovídat z každého zbytečného slova, které vysloví“ (Mt 12, 36), ten se ve všem bojí soudu a řídí se slovy Apoštola: „Ať už tedy jíte či pijete či cokoliv jiného děláte, všechno dělejte k Boží slávě“ (1 Kor 10,31), ten je pamětliv i na tohoto pravidla: „Všechno ať je k růstu“ (1 Kor 14,26), a nechce dělat nic zbytečného a neužitečného.

A co se týká toho: „Kdo, kdy a jak?“ je třeba volit dobu i místo i osobu tak, aby nebyl ani nejmenší stín podezření, aby se ve všem vyhnulo i nejmenšímu pohoršení, a aby každý rozhovor přinášel duchovní užitek. Písmo svaté nikdy nedovoluje jedné osobě vést s někým rozhovor, poněvadž: „Dva jsou na tom lépe než sám člověk“ (Kaz 4,9), a k tomu dvěma lze více věřit, poněvadž „když padnou, jeden zvedne druhého. Běda však samotnému člověku, když padne! Nemá při sobě druhá, který by jej pozvedl“ (Kaz 4,10).

OTÁZKA 221.

Pán nás učí se modlit sa, abychom se nedostali do pokušení; zda je třeba se modlit, abychom se nedostali do tělesných soužení, a když do nich někdo upadne, jak je má snášet?

ODPOVĚĎ:

Pán nerozlišoval druh pokušení, ale všeobecně nařídil: „Modlete se, aby jste se nedostali do pokušení!“ (Lk 22,40). Když se do nich někdo dostane, má povinnost prosit Pána o takové východisko z pokušení, aby je mohl přetrpět, aby tak splnil slova: „Kdo vytrvá až do konce, bude spasen“ (Mt 24,13).

OTÁZKA 222.

Kdo je komu protivníkem a jak je třeba se s ním vyrovnat?

ODPOVĚĎ:

Pán tu nazývá protivníkem především toho, kdo nám chce brát z našich věcí. Vyrovnáme se s ním tak, že zachováme příkaz Páně: „Tomu, kdo se chce s tebou soudit a vzít ti šaty, nechej i plášť“ (Mt 5,40), a v každé podobné věci stejně tak.

OTÁZKA 223.

Pán řekl: „Když se ty postíš, pomaž si hlavu a umyj si tvář, aby lidé nezpozorovali, že se postíš“ (Mt 6,17-18), a když se někdo postí z nějaké příčiny Bohu milé, což i svatí – jak víme – nezřídka činili, co má dělat ten, koho proti jeho vůli lidé přitom zpozorují?

ODPOVĚĎ:

To nařízení se vztahuje na ty, kteří se snaží splnit Boží přikázání pouze pro lidské oči (srov. Mt 6,1) a má za cíl je vyléčit z této náruživosti.

Neboť to, že se příkaz Boží splněný ke slávě Boží nemůže přirozeně skrýt před těmi, kteří milují Boha, ukázal Pán, když řekl: „Město postavené na vrchu nelze ukryt. Ani lampu nerozsvítí a nepostaví pod nádobu“ (Mt 5,14-15).

OTÁZKA 224.

Zda i nyní jedni pracují od rozbřesku a druzí od jedenácté hodiny (srov. Mt 20,1-16), a kdo jsou ti druzí?

ODPOVĚĎ:

Zajisté, všichni zde velmi dobře ví, o čem hovoří Bohem vnuknuté Písmo, že je mnoho takových, kteří – jak praví Apoštol (srov. 2 Tim 3,15) – se od dětství učí ze svatých knih, a že je také mnoho takových, kteří jsou jako Kornélius (srov. Sk 10,1n), třebaže dobře používají dokonalé poznání, neboť: „Jak uvěří v toho, o kterém neslyšeli?“ (Řím 10,14).

Proto když se stane, že někdo je jako Kornélius, když nic špatného neudělá a upřímně plní to, co umí a jak to umí, dá mu Bůh to, co také Kornéliovi. Nepřičítá jim za zlé čas, který prožili nadarmo, poněvadž se to stalo bez jejich viny a spokojí se s jejich

touhou, kterou projeví tím, že se až do konce snažili podle okolností jednat svědomitě.

OTÁZKA 225.

Pán pravil: „Kde jsou dva nebo tři shromáždění v mém jméně, tam jsem já uprostřed nich“ (Mt 18,20). Jak to můžeme uskutečnit?

ODPOVĚĎ:

Ti, kdo se shromáždili v něčím jménu, mají povinnost poznat úmysl toho, kdo je shromáždil a řídit se podle toho úmyslu, aby se mu mohli zalíbit a nevystavili se nebezpečí odsouzení kvůli zlobě a nedbalosti. Neboť jestliže úmyslem shromáždění je sklizeň, shromáždění lidé se připraví na sklizeň, jestliže stavba, přijdou připraveni na stavění.

Tak i my, Pánem pozvaní, máme povinnost mít na paměti slova Apoštola: „Proto vás prosím já, vězeň v Pánu, aby jste žili důstojně podle povolání, kterého se vám dostalo, se vši pokorou, mírností a shovívavostí. Snášejte se navzájem v lásce a snažte se zachovat jednotu ducha v poutu pokoje. Jedno je tělo a jeden Duch, jako jste i vy povolání v jedné naději svého povolání“ (Ef 4,1-4).

Ještě jasněji nám to vysvětluje Pán zaslíbením, které dává každému: „Kdo mě miluje, bude zachovávat mé slovo a můj Otec jej bude milovat; přijdeme k němu a učiníme si u něj příbytek“ (Jn 14,23).

Jako ten, kdo splní přikázání, se stane příbytkem Boha, stejně tak i uprostřed dvou či tří, jestliže jsou přizpůsobeni Jeho vůli. A nehodní povolání a shromáždění nikoli podle Boží vůle – třebaže se bude zdát, že se shromáždili ve jménu Kristově – uslyší:

„Co mě oslovujete: ‚Pane, Pane‘, když nečiníte, co vám říkám?“ (Lk 6,46).

OTÁZKA 226.

Apoštol praví: „Když nás proklínají, my žehnáme, ... když nás tupí, my těšíme“ (1 Kor 4,12-13). Jak je třeba odpovídat na zlořečení dobrořečením a jakým utěšováním, když nám spílají?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že nás tu Apoštol chtěl všeobecně poučit svým příkladem trpělivosti vůči všem a odplácení se dobrem za zlo tak, že to máme dělat nejen vůči tomu, kdo nás uráží, ale vůči všem, kdo nám činí zle. Musíme vykonávat to, co je řečeno slovy: „Nedej se přemoci zlem, ale dobrem přemáhej zlo“ (Řím 12,21). Slovo: „těšit“, Písmo užívá ne v obyčejném významu, ale tak, aby utvrdilo srdce v přijaté pravdě, jako v oné větě u Izaiáše: „Těšte, těšte můj lid, praví váš Bůh“ (Iz 40,1).

Stejně tak mluví Apoštol: „Neboť toužím vás vidět a dát vám nějaký duchovní dar k vašemu posílení, to jest, abychom se navzájem těšili společnou vírou, vaší i mou“ (Řím 1,11-12) a dále: „Ale Bůh, který těší ponížené, potěšil nás Titovým příchodem“ (2 Kor 7,6).

OTÁZKA 227.

Zda má každý povinnost odhalovat své myšlenky druhým, nebo naopak zda je povinen ukrýt je pro sebe, jestliže se přesvědčí, že se Bohu líbí to, co myslí?

ODPOVĚĎ:

Je třeba mít na paměti to, co Bůh řekl ústy proroka: „Běda těm, kdo jsou ve vlastních očích moudří a sami před sebou rozumní!“ (Iz 5,21), i na slova Apoštola: „Neboť toužím vidět vás a dát vám

nějaký duchovní dar k vašemu posílení, to jest, abychom se navzájem těšili společnou vírou, vaší i mou“ (Řím 1,11-12). Myslím, že jsme povinni těm, kdo podali důkaz o své víře a rozumu a jsou téhož smýšlení jako i my, odhalovat to, co si myslíme, aby se napravilo to, co bylo chybné, a schválilo to, co je dobré. Tak unikneme odsouzení těch, kdo jsou „sami před sebou rozumní“.

OTÁZKA 228.

Zda je v každé věci třeba se ohlížet na ty, kdo se pohoršují, nebo zda jsou případy, kdy není třeba brát ohled na to, když se někdo pohoršuje?

ODPOVĚĎ:

Podle možností jsme tento rozdíl vysvětlili, když jsme odpovíděli na tuto otázku výše.

OTÁZKA 229.

Zda je třeba se bez hanby vyznat z hříšných skutků přede všemi, nebo zda jen před některými, a jací tito mají být?

ODPOVĚĎ:

Při vyznání hříchů je třeba se řídit takovými zásadami jako při odhalování tělesných slabostí. Proto jako ne všem lidé odhalují nemoci těla a ani ne ledaskomu, ale pouze těm, kdo mají zkušenost s léčením, stejně tak je třeba vyznávat hříchy těm, kteří z nich mohou léčit, jako je psáno: „My silnější musíme snášet slabosti slabých“ (Řím 15,1).

OTÁZKA 230.

Co to znamená „služba“ a co „duchovní bohoslužba“ (srov. Řím 12,1)?

ODPOVĚĎ:

Podle mého názoru to znamená horlivé, stálé a pozorné uctívání toho, komu sloužíme. Rozdíl mezi rozumnou a nerozumnou službou podává Apoštol, když jednou říká: „Víte, že když jste byli pohany, táhlo vás to a chodili jste za němými modlami“ (1 Kor 12,2), a jindy: „Abyste svá těla přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť, jako svou duchovní bohoslužbu“ (Řím 12,1).

Neboť kdo se dává vést tam, kam se vede, vykonává nerozumnou službu proto, že jej nevede rozum, ale dá se pohnout vzplanutím žádosti, oddává se moci toho, kdo vede, kdo i proti jeho vůli jej vede, kam chce.

A naopak, kdo se zdravým rozumem a dobrou vůlí všude a vždy s velikou péčí hledá a vykonává to, co se Bohu líbí, ten vykonává příkaz rozumné služby podle slov: „Tvé slovo je světlo mým nohám a pochodní na mých stezkách“ (Ž 119,105), a dále: „Tvá ustanovení jsou pro mě rozkoší a tvé příkazy jsou mými rádci“ (Ž 119,24).

OTÁZKA 231.

Zda je dovoleno splnit příkaz daný o nepřátelích ohledně bratra a někdy i kněze, jestliže se dopouští vůči mně křivdy a hněvá se na mě?

ODPOVĚĎ:

Pán v přikázáních, které vyhlásil o nepřátelích nečiní rozdíl mezi nepřáteli a nepřátelstvími, pouze poukazuje na to, že tentýž hřích, kterého se dopustil ten výše postavený, je těžší, když říká: „Proč vidíš třísku v oku svého bratra, a ve vlastním oku trám nepozoruješ?“ (Mt 7,3).

Proto výše postavení a ti, kdo se jeví slavnějšími, potřebují ohledně svého vedení více horlivosti a pozornosti. Tak o ně projevíme patřičnou péči jak v těšení tak i v kárání, s náležitou trpělivostí. A když všechno ostatní ve vztahu k nim zachováme podle přikázání Páně, budeme i v tomto případě bez viny.

OTÁZKA 232.

Zda bohumile jedná ten, kterému je ukřivděno a on to nikomu nepoví, ale je trpělivý a odpouští a ponechává vše Božímu soudu?

ODPOVĚĎ:

Pán řekl: „A když vstanete k modlitbě, odpusťte, jestliže máte něco proti někomu, aby i vám váš Otec, který je na nebesích, odpustil vaše hříchy“ (Mk 11,25), a dále: „Jestliže se tvůj bratr prohřeší proti tobě, jdi a napomeň jej mezi čtyřma očima. Jestliže tě poslechne, získal si svého bratra. Jestliže tě neposlechne, přiber si ještě jednoho nebo dva, aby byla každá výpověď potvrzena ústy dvou nebo tří svědků. Kdyby ani je neposlechl, řekni to církevní obci. A kdyby ani církev nechtěl poslechnout, ať je pro tebe jako pohan a celník. Vpravdě pravím vám: Co svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a co rozvázete na zemi, bude rozvázáno i v nebi“ (Mt 18,15-18).

Proto je třeba být trpělivý a velkodušný a z upřímné lásky se modlit k Bohu za toho, který nám ukřivdil, a volat: „Pane, nepřičítej jim tento hřích“ (Sk 7,60), abychom – kdybychom se hněvali na bratra – nebyli odsouzeni: „Ale já vám říkám: Před soud půjde každý, kdo se na svého bratra hněvá. Kdo svému bratru řekne: ‚Hlupáku‘, půjde před veleradu. A kdo mu řekne: ‚Ty bohapustý blázne‘, půjde do pekelného ohně“ (Mt 5,22).

Přece je třeba toho, který ukřivdil bratru, napomenout a pokárat jej, aby i on byl osvobozen od budoucího hněvu, který čeká syny neposlušnosti. A kdo se o to nestará a jakoby ze své blahosklonnosti to zamlčí, dopustí se dvou hříchů: Sám se proviní proti onomu přikázání: „Nenos nenávisť ve svém srdci vůči svému bratru! Upřímně napomeň svého bližního, aby jsi kvůli němu nevalil vinu na sebe!“ (Lv 19,17), a pak: svým mlčením se stává spolupachatelem hříchu i proto, že třebaže snad mohl bratra napomenutím zachránit – jak to řekl Pán (srov. Mt 18,15) – nechal jej hynout v hříchu.

OTÁZKA 233.

Zda bude spasen ten, komu chybí jedna ze všech ctností?

ODPOVĚĎ:

Ačkoli ve Starém i Novém zákoně je mnoho takových míst, které nám mohou dát jasnou odpověď na tuto otázku, přece si myslím, že věřícímu stačí onen jeden výrok proti Petrovi. Po tolikerých velkých dobrých skutcích se stal hodným takových chval od Pána, že je nazýván blahoslaveným. Ale když se zdálo, že je jen v jedné věci neposlušný, a to ne z lenosti nebo z nedoceňování, ale ze zbožnosti a z úcty vůči Pánu, jen proto uslyšel: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít se mnou podíl“ (Jn 13,8).

OTÁZKA 234.

Jak zvěstovat smrt Páně (srov. 1 Kor 11,26)?

ODPOVĚĎ:

Tak jako Pán učil slovy: „Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mě“ (Mt 16,24), a Apoštol to doložil vyznáním: „Ale já se nechci chlubit ničím jiným než pouze

křížem našeho Pána Ježíše Krista, kterým je svět ukřižován pro mě a já pro svět“ (Gal 6,14).

To jsme slíbili už před tím při samotném křtu: „Neboť nevíte, že všichni, kteří jsme byli pokřtění v Kristu Ježíši, jsme byli pokřtění v jeho smrt?“ (Řím 6,3). K těmto slovům dodává Apoštol vysvětlení, co to znamená, že jsme byli pokřtění ve smrt Páně: „Vždyť víme, že náš starý člověk byl s ním ukřižován, aby bylo hříšné tělo zničeno, abychom už neotročili hříchu“ (Řím 6,6).

Neotročit hříchu, očistit se od všech životních nezřízeností a stát se hodnými tohoto svědectví apoštolského: „Vždyť jste zemřeli a váš život je s Kristem ukrytý v Bohu“ (Kol 3,3), abychom mohli směle a svobodně říkat: „Už s vámi nebudu mnoho mluvit, protože přichází kníže světa. Nade mnou nemá žádnou moc“ (Jn 14,30).

OTÁZKA 235.

Zda je užitečné se mnoho naučit z Písma svatého?

ODPOVĚĎ:

Existují dva hlavní stavy: ti, kdo jsou pověřeni vést a spravovat druhé – představení, a ti, kdo mají poslouchat – podřízení podle různých darů. Myslím, že ten, kdo je pověřen být představeným a starat se o mnohé, má povinnost učit se a vědět to, co je pro všechny potřebné, aby mohl učit všechny příkázáním a radám a každému ukázat, co je jeho povinností.

Všichni ostatní jsou povinni mít na paměti slova Apoštola: „Mocí milosti, kterou jsem dostal, říkám každému z vás, aby si nikdo nemyslel o sobě víc, než je na místě, ale smýšlejte střízlivě, každý podle stupně víry, jaký mu udělil Bůh“ (Řím 12,3).

Každý má povinnost znát důkladně svou povinnost a plnit si ji, o nic se nestarat, aby se každý stal hodným uslyšet Kristův hlas: „Správně, služebníku dobrý a věrný sluha; byl jsi věrný nad malým, ustanovím tě nad mnohým: vejdi do radosti svého pána“ (Mt 25,21).

OTÁZKA 236.

Ti, kteří se stali hodnými se naučit čtyři Evangelia, jak mají přijmout tuto milost?

ODPOVĚĎ:

Když tedy Pán prohlásil: „Toho, který ji nezná a udělal něco, zač si zaslouží bití, toho zbijí méně. Kdo mnoho dostal, od toho se bude mnoho požadovat, a komu mnoho svěřili, od toho budou více žádat“ (Lk 12,48).

Proto takoví lidé mají za povinnost se více bát a být horlivější, jak to učí Apoštol: „Jako spolupracovníci Boží vás napomínáme, aby jste Boží milost nepřijímali nadarmo“ (2 Kor 6,1), a to se uskuteční, pokud poslechneme Pána: „Když to víte, jste blahoslavení, když podle toho i jednáte“ (Jn 13,17).

OTÁZKA 237.

Která duše se řídí podle vůle Boží?

ODPOVĚĎ:

Ta, která se podrobuje příkazu Páně: „Kdo chce jít za mnou, ať zapře sám sebe, vezme svůj kříž a následuje mě“ (Mt 16,24). Neboť když někdo nezačne nejprve tím, aby zapřel sám sebe a vzal svůj kříž, později najde sám v sobě mnoho překážek v následování.

OTÁZKA 238.

Zda je možné stále zpívat žalmy nebo číst nebo se zabývat slo-
vem Božím tak, aby mezi tím nebyla žádná přestávka pro případ
nutnosti vyhovět nižším potřebám těla?

ODPOVĚĎ:

Na tyto záležitosti nám dal Apoštol pokyn: „Ať se všechno děje
slušně a popořádku“ (1 Kor 14,40), tak, že je třeba ve všem – při-
měřeně k místu a době – zachovávat to, co je slušné a správné.

OTÁZKA 239.

Co je to „dobrý poklad“ a „zlý poklad“ (srov. Mt 12,35)?

ODPOVĚĎ:

Dobrym pokladem je snaha o každou ctnost v Kristu ke slávě
Boží. Zlý poklad je náklonnost k tomu, co Pán zakázal. Jak z jed-
noho tak i z druhého vycházejí – jak to Pán řekl – odpovídající
skutky a slova, dobré nebo zlé.

OTÁZKA 240.

Proč se brána do ztracení nazývá prostornou a cesta tam širo-
kou (srov. Mt 7,13)?

ODPOVĚĎ:

Pán z lásky k lidem užívá názvy a slova známých věcí na vy-
světlení pravdivého učení. Neboť jako na zemi odklon od přímé
cesty poskytuje velkou šíři, stejně tak – říká Pán – kdo se odklo-
ní od cesty, která vede do království nebeského, ocitne se na širo-
kém prostranství bludu. Myslím, že slova prostorný a široký zna-
menají totéž. Tak se užívají tato slova i ve vědách světských od-
větví. Proto prostor bludu je široký a jeho hranicí je ztracení.

OTÁZKA 241.

Co to znamená, že brána je těsná, a cesta, která vede do života, je úzká (srov. Mt 7,14)?

ODPOVĚĎ:

Na tomto místě znovu „těsné a úzké“ neznámá něco jiného. Úzké je to, co je těsné v pravém slova smyslu. To je když je cesta tak vymezená a označená, že cestující je jakoby z pravé i levé strany stlačen a ze všech stran tak ohraničen, že se bez nebezpečí nemůže odchýlit ani napravo ani nalevo. Podobně jako z úzkého můstku spadne do řeky každý, kdo se jen trošičku z něho odchýlí.

Proto David říká: „Pyšní mně nastavují osidla; napínají síť z provazů a kladou mně pasti na cestu“ (Ž 140,6).

Proto ten, kdo se odhodlal vejít do života těsnou branou a úzkou cestou, se musí střežit před každým přestupkem a odklonem od přikázání Páně, musí plnit to, co je psáno: „Neuchyl se ani napravo, ani nalevo“ (Dt 17,11).

OTÁZKA 242.

Co znamenají slova: „Milujte se navzájem bratrskou láskou“ (Řím 12,10)?

ODPOVĚĎ:

Bratrskou láskou lze nazvat vyšší stupeň vlídnosti, něžnou přejícnost a rozpoložení toho, kdo miluje, vzhledem k tomu, koho miluje. Aby bratrská láska nebyla povrchní, nýbrž upřímná, plná vroucnosti, je psáno: „Milujte se navzájem bratrskou láskou“ (Řím 12,10).

OTÁZKA 243.

Co nařizuje Apoštol těmito slovy: „Hněvejte se, ale nehřešte! Slunce ať nezapadá nad vaším hněvem“ (Ef 4,26), a opět na jiném místě říká: „Jakákoliv zatrpklost, hněv, rozhořčení, křik a rouhání i každá jiná zloba ať jsou od vás daleko“ (Ef 4,31)?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že Apoštol podle příkladu Pána pronesl výrok v takovém pořadí, jako Pán v Evangeliu dříve řekl: „Slyšeli jste, že otcům bylo řečeno“ (Mt 5,21), a potom dodává: „Já vám pravím“ (Mt 5,22). Podobně i zde Apoštol připomíná nejprve Starý zákon a to, co tam bylo řečeno: „Hněvejte se, ale nehřešte“ (Ž 4,5 - LXX), a potom dodává své učení, které je vhodné pro nás: „Jakákoliv zatrpklost, hněv, rozhořčení, křik a rouhání i každá jiná zloba ať jsou od vás daleko“ (Ef 4,31).

OTÁZKA 244.

Co znamenají slova: „Nechtějte sami odplácet, milovaní“ (Řím 12,19)?

ODPOVĚĎ:

Znamenají nejen – jak je psáno – neprotivit se zlu, ale taktéž nastavit i druhou tvář tomu, kdo udeří po pravém tváři, a tak dále; nebo i to: „Když vás budou pronásledovat v jednom městě, utečte do druhého“ (Mt 10,23).

OTÁZKA 245.

Kdo je opatrný jako had a bezelstný jako holubice (srov. Mt 10,16)?

ODPOVĚĎ:

Opatrný jako had je ten, kdo se zřetelem na to, co je možné a vhodné, předkládá své učení tak, aby přesvědčil ty, kdo jej po-

slouchají. Bezelstný jako holubice je ten, kdo ani nepomyslí na to, odporovat tomu, kdo jej napadl, ale naopak mu nepřestává projevovat dobro podle slov Apoštola: „Ale vy, bratři, neochabujte v konání dobra“ (2 Sol 3,13).

Když Pán posílal apoštoly kázat, dal jim tento pokyn. Neboť oni potřebovali jak moudrost k přesvědčování tak i trpělivost vůči zlovolníkům. Jak had v ráji uměl mile i přesvědčivě mluvit, aby odvrátil od Boha a přivedl do hříchu, tak i my máme povinnost rozumně mluvit s milou tváří, vhodným způsobem a ve vhodné době všemi způsoby tak, abychom druhé odvrátili od hříchu a přivedli k Bohu. Tak musíme až do konce zachovávat trpělivost v těžkostech (srov. Mt 24,33).

OTÁZKA 246.

Co znamená: Láska... nejedná nečestně“ (1 Kor 13,5)?

ODPOVĚĎ:

To znamená, že nemění svou podobu. A podoba lásky, to jsou vlastnosti, které Apoštol na tomtéž místě vypočítává.

OTÁZKA 247.

Písmo svaté říká: „Přestaňte se chlubit, z úst ať vám nevyjde pýcha“ (1 Sam 2,3), a Apoštol se jednou přiznává: „To, co říkám, neříkám podle Pánovy vůle, ale jako nerozumný, co se týče této chvály“ (2 Kor 11,17), i dále: „Když jsem se chlubil, stal jsem se nerozumným“ (srov. 2 Kor 12,11), ale na jiném místě dovoluje se chlubit: „Kdo se chlubí, ať se chlubí v Pánu“ (2 Kor 10,17). Která je tedy chlouba v Pánu a která je zakázána?

ODPOVĚĎ:

Je jasné, že Apoštol z nutnosti a proti své vůli zápasil se zlem, poněvadž neřekl tato slova kvůli vlastní samochvále, ale proto,

aby zahanbil opovážlivou chlubitost a drzou pýchu některých lidí. A v Pánu se chlubí ten, kdo dobré skutky nepřipisuje sobě, ale Pánu, kdo říká: „Všechno mohu v tom, který mě posilňuje“ (Flp 4,13).

A zakázaná sebechvála může být dvojitá, buď podle slov: „Hříšník se chlubí svou náruživostí“ (Ž 10,3), a „Proč se ještě chvástáš zlobou, ty, který se zmůžeš pouze na ničemnost?“ (Ž 52,3). Nebo také podle toho: „Konají, aby je lidé viděli“ (Mt 6,5), konají s tím úmyslem, aby je za dobré skutky pochválili, jako by se těmi skutky chválili; lze i to říci, že takoví lidé se dopouštějí svatokrádeže, poněvadž si přivlastňují Boží dary, a sobě přivlastňují chválu, která patří Bohu.

OTÁZKA 248.

Jestliže: „Moudrost uděluje Pán, z jeho úst pochází poznání a rozumnost“ (Přís 2,6), a jestliže: „Jeden dostává skrze Ducha slovo moudrosti, druhý podle téhož Ducha slovo poznání“ (1 Kor 12,8); jak to, že potom Pán obviňuje učeníky: „Ještě ani vy nechápete?“ (Mt 15,16), a proč Apoštol obviňuje některé jako nerozumné?

ODPOVĚĎ:

Když někdo pozná dobrotu Boha, „který chce, aby byli všichni lidé spaseni a poznali pravdu“ (1 Tim 2,4); když někdo pozná péči Ducha ve spravování a rozdělování darů Božích, ten ví, že nerozumnost nepochází z nedostatku dárce, ale z nevěry přijímajícího dary. Po právu je obviňován nerozumný, poněvadž zavírá své oči před světlem slunce a nechce být osvícen, aby zůstal ve tmě.

OTÁZKA 249.

Co je slušné a co spravedlivé?

ODPOVĚĎ:

Slušné, myslím, je to, co patří výše postaveným kvůli jejich prvenství. Spravedlivé je pak to, co se dává každému, podle zásluh za jeho skutky. Slušné se vztahuje na způsoby vděčnosti a odměny a spravedlnost zkouší a odměňuje i za zlé.

OTÁZKA 250.

Jak někdo dává: „Co je svaté, psům“, nebo „hází perly sviním“, a jak se stává to, co následuje: „Aby je nohama nepošlapali, neobrátili se proti vám a neroztrhali vás“ (srov. Mt 7,6)?

ODPOVĚĎ:

Dobře nám to vysvětluje Apoštol, který ke slovům řečeným Židům dodal: „Chlubíš se zákonem, a přestupováním zákona znevažuješ Boha?!“ (Řím 2,23). Pán zakazuje zneuctění, které přinášíme svatému slovu Páně, protože takový přestupek zapříčiňuje to, že nevěřící lidé si myslí, že mohou zlehčovat učení Boží, a proto pak opovážlivěji přestupníka napadají a urážkami jakoby trhají.

OTÁZKA 251.

Jak Pán na jednom místě zakazuje brát na cestu měšec a kapsu (srov. Lk 10,4) a na jiném místě zase říká: Ale teď, kdo má měšec, ať si jej vezme, stejně tak i mošnu, a kdo nemá, ať prodá šaty a koupí si meč“ (Lk 22,36)?

ODPOVĚĎ:

Toto vysvětluje sám Pán slovy: „Neboť říkám vám: Musí se na mně splnit to, co je psáno: ‚Započítali jej mezi zločince‘“ (Lk 22,37), protože hned, jakmile se splnilo proroctví o meči, říká Pe-

trovi: „Vrať svůj meč na jeho místo! Neboť všichni, kdo se chápou meče, mečem zahynou“ (Mt 26,52)

Tak potom to slovo, kdo má měšec „ať vezme“, či jak je to ve více rukopisech „vezme“, není příkaz, ale proroctví Páně, že když apoštolové zapomínají na dary a zákon Páně, opováhá se vzít do rukou meče. A že Písmo svaté často používá rozkazovací způsob místo budoucího, to vidíme z více míst jako např.: „Jeho děti ať zůstanou sirotky“ (Ž 109,9); „ať mu po pravici stojí žalobce“ (Ž 109,6) a podobně na jiných místech.

OTÁZKA 252.

Co je to „chléb vezdejší“, o který máme prosit každý den (srov. Mt 6,11)?

ODPOVĚĎ:

Když se někdo namáhá pamětliv Pána, který říká: „Nebudte ustaraní kvůli svému životu, co budete jíst, ani o své tělo, čím se odějete“ (Mt 6,25), pamětliv i Apoštola, který nařídil vydělávat vlastníma rukama, aby měl z čeho obdarovat strádající (srov. Ef 4,28), ten pracuje nikoliv pro svou vlastní potřebu, ale pro příkaz Páně, „protože dělník si zaslouží svůj pokrm“ (Mt 10,10).

Ten vezdejší chléb potřebný pro naši přirozenost kvůli udržení života nepokládá za svůj, ale vyprošuje jej od Boha, předkládá mu svou potřebu a potom je to, kdo mu dává, představený, jehož povinností je vykonávat každý den toto nařízení Páně: „Rozdělovalo se každému podle toho, jak kdo potřeboval“ (Sk 4,35).

OTÁZKA 253.

Co je to hřivna a jak ji rozmnožovat (viz Mt 25,15)?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že ono podobenství je řečeno o každém Božím daru, aby každý ty milosti, které dostal od Boha, rozmnožoval pro dobro a užitek mnohých, poněvadž každý je účastníkem Boží dobroty.

OTÁZKA 254.

Co je tím stolem směnárníků, na který bylo třeba – jak praví Pán – položit peníz (srov. Lk 19, 23)?

ODPOVĚĎ:

Podobenství nepodávají učení podle jejich vlastních pojmů, ale jen přivádějí rozum k poznání věci. Neboť jako se peníze obyčejně svěřují směnárníkům pro zisk (a jsou – jak jsem to viděl v Alexandrii – takoví, kteří peníze k tomu přijímají), tak podobně i ten, kdo přijal jakýkoliv dar, má povinnost odevzdat jej potřebným.

Nebo jednat tak, jak to Apoštol nařídil ohledně učení: „A co jsi slyšel ode mě před mnohými svědky, svěřuj spolehlivým lidem“ (2 Tim 2,2), neboť se nejen v učení, ale i v každé záležitosti stává: někteří mají majetek a druzí zase obratnost k jeho spravování.

OTÁZKA 255.

Kam má odejít ten, komu je řečeno: „Vezmi si, co ti patří, a jdi“ (Mt 20,14)?

ODPOVĚĎ:

Možná dokonce tam, kam měli odejít ti, co stáli po levici, a kteří byli odsouzeni za nedostatek dobrých skutků (srov. Mt 25,41). Neboť každý, kdo závidí bratrovi, je horší než líný (srov. Řím 1,29). Neboť Písmo svaté obvykle závist klade naroveň vraždy (srov. Řím 1,29; Gal 5,21).

OTÁZKA 256.

Jakou odměnu dostanou oni stejně jako ti poslední?

ODPOVĚĎ:

Možná je tou odměnou to, že nebudou odsouzeni za zlé skutky, které spáchali, a to je společné všem poslušným. Neboť obdržet věnec je odměnou těch, kteří vybojovali podle pravidel dobrý boj, běh dokonali, víru zachovali v lásce ke Kristu Pánu (srov. 2 Tim 4,7). Tou odměnou je stonásobek, který v tomto čase slíbil těm, kteří kvůli jeho přikázání opustili všechno.

Proto ono slovo: „Vezmi si tedy, co je tvé“ (Mt 20,14) je možná řečeno o té odměně. A když oni první dělníci byli nemocni nárůživostí závisti vůči těm, kdo obdrželi stejnou odměnu, možná už neobdrží věčný život, nýbrž jen v tomto životě dostanou stonásobnou odměnu a v budoucím budou odměněni za závist a uslyší slovo: „Jdi pryč... (srov. Mt 20,14).

OTÁZKA 257.

Kdo jsou „plevy“, které „spálí v neuhasitelném ohni“ (srov. Mt 3,12)?

ODPOVĚĎ:

To jsou ti, kteří jsou užiteční jako sláma pšenici aspoň těm, kdo jsou hodni království nebeského, ale nevykonávají to z lásky k Bohu a bližním jak v duchovních darech tak i v milosrdných skutcích vzhledem k tělu, a proto se nestali dokonalými.

OTÁZKA 258.

Koho odsuzuje Apoštol slovy: „Nepravou pokorou a přehnaným uctíváním“ (srov. Kol 2,18)?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že další slova vysvětlují otázku, poněvadž pak uvádí: „že trýzní tělo“ (srov. Kol 2,23). Takovými jsou manichejci a jim podobní.

OTÁZKA 259.

Kdo je „vroucího ducha“ (srov. Řím 12,11)?

ODPOVĚĎ:

Ten, kdo vroucí horlivostí a neukojitelnou touhou a stálou ochotou plní vůli Boží v lásce našeho Pána, Ježíše Krista, jak je psáno: „Má velkou zálibu v jeho přikázáních“ (Ž 112,1).

OTÁZKA 260.

Když Apoštol jednou říká: „Nebud'te nerozumní“ (Ef 5,17), a pak: „Nebud'te moudří sami pro sebe“ (Řím 12,16), zda se může stát, aby se nepokládal za moudrého ten, kdo je rozumný?

ODPOVĚĎ:

Každý rozkaz má svoje meze. Po slovech: „Nebud'te nerozumní“ (Ef 5,17) dodává: „ale pochopte, co je Pánova vůle“ (Ef 5,17) a k slovům: „Nebud'te moudří sami pro sebe“ (Řím 12,16) je třeba dodat: „Boj se Pána a vyhybej se zlu!“ (Přís 3,7). Proto nerozumný je ten, kdo nerozumí vůli Páně, a za moudrého se pokládá ten, kdo se řídí svými názory a ne vírou v Boží slovo.

Teda, kdo nechce být ani nerozumný ani se pokládat za moudrého, ten ať pochopí vůli Boží vírou v něho a v bázni Boží ať následuje Apoštola, který říká: „Zbraně našeho boje nejsou tělesné, ale mají od Boha sílu bořit hradby. Boříme jimi lidské výmysly a každou pýchu, jež se staví proti poznání Boha. Poutáme každou mysl, aby byla poslušna Krista“ (2 Kor 10,4-5).

OTÁZKA 261.

Pán slíbil: „Amen, pravím vám: Jestliže budete mít víru a nebudete pochybovat, uděláte nejen to, co se stalo s fíkovníkem, ale kdyby jste dokonce této hoře řekli: ‚Zvedni se a vrhni se do moře‘, stane se to“ (Mt 21,21), a: „A opět vám říkám: Jestliže budou dva z vás na zemi jednomyslně prosit o cokoliv, dostanou to od mého Otce, který je na nebesích“ (Mt 18,19).

Jak to, že svatí o něco Boha prosili a nedostali, jako i sám Apoštol, který říká: „Proto jsem třikrát prosil Pána, aby odstoupil ode mě“ (2 Kor 12,8) a neobdržel milost, o kterou prosil? Podobně i Jeremiáš (srov. Jer 7,16; 11,14; 14,11) a sám Mojžíš (srov. Dt 32,23-26).

ODPOVĚĎ:

Sám Pán náš Ježíš se modlil: „Otče můj, jestliže je to možné, ať mě mine tento kalich“ (Mt 26,39), ale hned dodal: „Avšak ne jak já chci, ale jak ty chceš“ (Mt 26,39). Proto je třeba především vědět, že nesmíme prosit o všechno, o čeho chceme, vždyť ani dokonale nevíme, co je užitečné, o čem bychom měli prosit: „Neboť nevíme ani to, zač se máme modlit, jak je třeba“ (Řím 8,26). Proto musíme své prosby předkládat s velkou rozvahou podle vůle Boží.

Když nejsme vyslyšeni, je třeba vědět, že je potřebná buď vytrvalost nebo horlivost podle Kristova podobenství: „Jak je třeba se stále modlit a neochabovat“ (Lk 18,1), i podle těch druhých slov: „Pro jeho neodbytnost vstane a dá mu, co potřebuje“ (Lk 11,8). Může být třeba polepšení a starostlivosti podle oněch slov, které řekl Bůh některým lidem ústy proroka: „I když rozprostíráte dlaně, odvrátím oči od vás; ... vždyť vaše ruky jsou plné krve. Obmyjte se, očistěte se, odstraňte mně z očí zlobu svých skutků, přestaňte konat zlo!“ (Iz 1,15-16), neboť i teď jsou ruce mnohých

potřísněny krví. Nesmíte o tom pochybovat, když věříme v slova Boží, vyřknuté těm, kteří měli příkaz kázat lidu a oni mlčeli: „Avšak jeho krev budu požadovat ze tvých rukou“ (Ez 3,18).

Apoštol věděl o této nezměnitelné pravdě, když řekl: „Proto vám dnešního dne dosvědčuji, že mou vinou nikdo nezahyne, poněvadž jsem neodešel, aniž bych vám nezhvěstoval celou Boží vůli“ (Sk 20, 26-27).

A když bude zodpovědný za krev hříšníka ten, kdo jen mlčel, co máme potom říci o těch, kteří svými skutky a slovy pohoršují druhé? Existují případy, že Bůh nevyslyší modlitby proto, že ten, kdo prosí, je nehodný, jak se to stalo Davidovi, který toužil postavit Bohu chrám, ale Bůh mu to nedovolil. On určitě Boží přízeň neztratil, ale byl jen nehodný oné milosti. Jeremiáš nebyl vyslyšen, jak se zdá, kvůli zlobě těch, za které se modlil. Mnohokrát se stává, že z lenosti zanedbáváme okamžik vhodný na modlitbu, kdy bychom se měli modlit, a potom už pozdě a bez úspěchu prosíme.

A ohledně oněch slov: „Proto jsem třikrát prosil Pána, aby mě toho zbavil“ (2 Kor 12,8), je třeba vědět, že mohou existovat nejrůznější příčiny, kvůli kterým Bůh posílá nebo dopouští kříže týkající se buďto vnějších věcí nebo samotného těla, a to z vyšších a důležitějších důvodů než je naše potřeba co nejdříve se osvobodit od utrpení.

Protože kdyby někdo mohl poznat, že modlitbou a půstem se musí osvobodit od utrpení, pak by jistě uslyšel to, co ti dva slepci v Evangelii nebo těch deset malomocných nebo mnozí další, ale když někdo nezná příčinu, proč je zkoušen (poněvadž často se trpělivostí musí dosáhnout cíle Božího dopuštění), proto když v takovém případě, jestliže má vydržet do konce, prosí o osvo-

bození – nebude vyslyšen, protože se nepřizpůsobuje úmyslům Boží laskavosti.

A význam těchto slov: „Jestliže budou dva z vás na zemi jednomyslně prosit o cokoliv, dostanou to od mého Otce, který je na nebesích“ (Mt 18,19) se vysvětluje v souvislosti s jinými slovy. Tu je řeč o tom, kdo napomíná hříšníka, a o tom, kdo je napomínán. Neboť jestliže Bůh nemá zálibu v tom, „aby zemřel bezbožný, ale aby se ... obrátil ze své cesty a žil“ (Ez 33,11), když napomenutý lituje v srdci a poslechne radu napomínajícího, pak o cokoliv budou prosit - to znamená o odpuštění jakéhokoliv hříchu budou prosit - vždy je vyslyší milovník lidí – Bůh.

A naopak, jestliže se napomínaný neshodne s tím, kdo napomíná, nenastane odpuštění, ale svázání, jak to vyplývá ze slov: „Co svážete na zemi, bude svázáno i na nebi, a co rozvážete na zemi, bude rozvázáno i v nebi“ (Mt 18,18).

Takto se pak splní onen výrok: „Kdyby ani je neposlechl, řekni to církevní obci. A kdyby ani církev nechtěl poslechnout, ať je pro tebe jako pohan a celník“ (Mt 18,17).

OTÁZKA 262.

Písmo svaté chválí bídu a chudobu a praví: „Blahoslavení chudí“ (Mt 5,3), a: „ty vyslyšíš přání ubožáků“ (Ž 10,17), dále: „chudák a žebrák budou velebit tvé jméno“ (Ž 74,21). Jaký rozdíl je mezi bídou a chudobou a jak mohl David říkat: „Já jsem sice nuzný a ubohý“ (Ž 40,18)?

ODPOVĚĎ:

Když si připomeneme slovo Apoštola, že Pán: „ačkoliv byl bohatý, stal se pro vás chudým“ (2 Kor 8,9), myslím, že chudý je ten,

kdo z bohatství sestoupil do chudoby a nuzný je ten, kdo byl od začátku v nedostatku a tento stav přijal bohumile.

A David vyznává, že je chudý a nuzný možná proto, že mluví ve jménu Páně, kterého nazýváme chudým, protože „ačkoliv byl bohatý, stal se pro vás chudým“ a nuzným, poněvadž podle těla jej nazývali synem nikoli boháče, ale řemeslníka (srov. Mt 13,55). A možná proto, že jako Job neshromažďoval bohatství, nepokládal je za své a se vším zacházel podle vůle Páně.

OTÁZKA 263.

Čemu nás chce naučit Pán příklady, do kterých dodává slova: „Tak ani jeden z vás, jestliže se nezřekne všeho, co má, nemůže být mým učedníkem“ (Lk 14,33), neboť když chce někdo postavit věž nebo se pustit do boje s jiným králem, musí se připravit buď na stavbu věže nebo do boje, a když není připraven, pak musí hned na začátku buď nepoložit základy nebo prosit o mír. Zda ten, kdo se chce stát učedníkem Páně, se musí zřici všeho, a jestliže pozná, že je to pro něho těžké, zda může od začátku nebýt učedníkem Páně?

ODPOVĚĎ:

Úmyslem Páně není těmito příklady dovolovat být či nebýt učedníkem, ale ukázat nemožnost líbit se Bohu uprostřed záležitostí, které rozptylují, ve kterých se snadno můžeme vystavit nebezpečí padnout do sítí ďábových a dostat se do stavu být na posměch a opovržení z toho důvodu, že jsme zanechali nedokončenou věc, za kterou jsme – jak se zdálo – horlili. Záchranu před tím vyprošoval prorok: „A tak pravím: ‚Ať se již neradují nade mnou; a když uklouznu, ať se nevypínají nade mnou.‘“ (Ž 38,17).

OTÁZKA 264.

Apoštol říká: „Abyste byli upřímní“ (Flp 1,10) a: „mluvíme upřímně“ (srov. 2 Kor 2,17). Co je to upřímnost?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že upřímné je to, co je nesmíchané a úplně očištěné od opačného a co je zaměřeno a ustanoveno výlučně k uctívání Boha; a nejen to, ale i k tomu všemu, co v každé době a v každé záležitosti vyhovuje úmyslům zbožnosti tak, že například kdo má něco nařízeno, si ani nevšimne jiné, třebaže dobré věci.

Výklad druhé citované věty vyplývá z dalších slov Apoštola, protože k slovům: „upřímně“ dodává: „z Boha a před Bohem v Kristu“. První citát vyjasňují slova: „Mocí milosti, kterou jsem dostal, říkám každému z vás, aby si nikdo nemyslel o sobě víc, než je třeba pomýšlet, ale smýšlejte střízlivě, každý podle stupně víry, jaký mu udělil Bůh“ (Řím 12,3) a to, co je dále.

OTÁZKA 265.

Zda jen kněžím samotným bylo řečeno: „Když tedy přinášíš dar na oltář a tam si vzpomeneš, že tvůj bratr má něco proti tobě, nechej svůj dar před oltářem a jdi se nejprve smířit se svým bratrem; až pak přijď a obětuj svůj dar“ (Mt 5,23-24), nebo zda všem? A jak má každý z nás přinášet svůj dar na oltář?

ODPOVĚĎ:

Tato slova se v první řadě a v hlavním významu vztahují na kněze, protože je psáno: „Vy však se budete nazývat kněžími Páně“ (Iz 61,6) a: „Kdo přináší oběť chvály, ten mě ctí“ (Ž 50,23), a: „Obětí milou Bohu je zkroušený duch“ (Ž 51,19).

I Apoštol praví: „Abyste svá těla přinášeli jako živou, svatou, Bohu milou oběť, jako svou duchovní bohoslužbu“ (Řím 12,1).

Každý z těchto výroků je společný všem a každý z nás musí to vše splnit.

OTÁZKA 266.

Co je to sůl, o které Pán praví: „Mějte v sobě sůl a žijte jeden s druhým v pokoji“ (Mk 9,50), i Apoštol říká: „Vaše řeč ať je vždy milá, solí kořeněná, abyste uměli každému odpovědět“ (Kol 4,6)?

ODPOVĚĎ:

I zde je z dalších slov je jasný význam. Neboť ze slov Páně se učíme tomu, abychom nezavinili mezi sebou rozpolcení, neshody a roztržky, ale abychom se uchovali v poutu pokoje a jednoty ducha; a ze slov Apoštola se učíme, že každý, kdo si připomene slova: „Co lze jíst bez soli něco mdlého?“ (Job 6,6), se naučí dobře mluvit na povzbuzení ve víře tak, aby slovo „přinášelo milost těm, kdo naslouchají“ (Ef 4,29), používajíc vhodnou dobu i vhodný způsob mluvy, aby snáze přesvědčili ty, kdo je poslouchají.

OTÁZKA 267.

Jestliže jednoho „zbijí více“ a druhého „zbijí méně“ (srov. Lk 12,47), jak to že někteří říkají, že trest bude trvat bez konce?

ODPOVĚĎ:

To, co se na některých místech Písma svatého jeví nejistým a nejasným, vysvětluje se tím, co je řečeno na jiných místech. Proto když Pán řekl, že tito půjdou do věčného trápení (srov. Mt 25,46) a dále další posílá do věčného ohně, který je připravený ďáblu a jeho andělům (srov. Mt 25,41); a na jiném místě, když mluví o ohnivém pekle, dodává: „Kde jejich červ neumírá a oheň nehasne“ (Mk 9,49), a ještě ve Starém zákoně skrze proroka a některé řekl, že „Jejich červ neumírá a jejich oheň nevyhasne“ (Iz

66,24). Když tedy je podobných výroků v Písmu vnuknutém Bohem mnoho, pak je ďábelský podvod to, že mnoho lidí zapomíná na taková početná a tak výrazná slova a výroky Páně a vymýšlí si jakýsi konec trestů, aby měli více smělosti hřešit.

Neboť když má skončit nějaký trest, bezpodmínečně se končí i nebeský život, a když něco takového nemůžeme o tomto životě ani jen pomyslet, jak potom můžeme mluvit o konci věčných muk, když se stejně k jednomu jako i k druhému dodává slovo: „věčný“ – „tito půjdou“, praví – „do věčného trápení, zatímco spravedliví do věčného života“ (Mt 25,46). Proto když je to všeobecně známá pravda, je třeba vědět, že i to slovo: „zbijí více“ a: „zbijí méně“ neznamena konec, nýbrž rozdíl mezi mukami.

Neboť když je Bůh spravedlivý Soudce nejen pro dobré, ale i pro zlé, a dává každému podle jeho skutků, lze říci, že někteří si zasloužili oheň neuhasitelný, buď slabší nebo pálivější, a druhí zase si zasloužili červa; jedny bude méně a druhé více hryzat, každého jak si zasloužil, další si zase zasloužili propast ohně, ve které se všeobecně nacházejí různé muky, a ještě další vedlejší tmu, v které jeden pláče a druhý skřípá zuby, podle velikosti utrpení. Ona vedlejší tma, zdá se, je každopádně něco vnitřního a i to slovo: „V hlubinách podsvětí jsou ti, jež pozvala“ (Přís 9,18) ukazuje, že někteří jsou v pekle, ale nikoliv na dně, někteří mají pak lehčí trápení.

To můžeme pozorovat už nyní na utrapách těla. Neboť jeden má horečky s jinými bolestmi a příznaky nemoci, další má horečku, ale ne jako ten předchozí, a ještě další nemá horečku, ale má bolesti v některém údu těla – a to zase jeden větší a druhý menší. Ona slova: „více“ a „méně“ řekl Pán v běžné řeči jako i další podobná. Víme, že tento způsob mluvy se užívá i u těch, kteří trpí

nějakou nemocí. Mluvíme například o někom, kdo má jen horečku, nebo ho jen bolí oči, a obdivujeme ho, že „tolik vytrpěl“ a „takové velké bolesti prožil“. Proto i ono „více a méně zbitým“ – ještě jednou to zdůrazňuji – neznamená trvání či skončení doby, ale různost muk.

OTÁZKA 268.

V jakém významu nazývá Písmo svaté někoho: „neposlušnými syny“ (Ef 5,6) a: „dětmi hněvu“ (Ef 2,3)?

ODPOVĚĎ:

Pán nazývá dítětem nebo synem někoho toho, kdo vykonává něčí vůli, buď vůli zlého nebo dobrého: „Kdyby jste byli Abrahámovy děti, dělali by jste skutky Abrahámovy“ (Jn 8,39) a dále: „Vaším otcem je ďábel a vy chcete plnit přání svého otce“ (Jn 8,44).

Proto jsou neposlušní synové ti, kdo činí skutky neposlušnosti. A jako se ďábel nazývá nejen hříšným, ale jakoby samotným hříchem, poněvadž je – jak se domnívám – příčinou a učitelem hříchu, stejně tak jej lze nazvat z téhož důvodu zosobněnou neposlušností.

A dítětem hněvu je ten, kdo se stal hodným hněvu, poněvadž jako ty, kdo jsou hodni Pána, a ty, kdo vykonávají skutky světla a dne, Apoštol nazývá syny světla a syny dne (srov. 1 Sol 5,5), stejně tak je třeba rozumět i slovům: „Byli jsme dětmi hněvu“ (Ef 2,3).

Proto je třeba vědět, že syn neposlušnosti znamená totéž, co i syn hněvu, když přece Pán řekl: „Kdo věří v Syna, má věčný život, ale kdo v Syna nevěří, neužítí život a spočine na něm Boží hněv“ (Jn 3,36).

OTÁZKA 269.

Když je psáno: „Dělali jsme, co chtělo tělo a smysly“ (srov. Ef 2,3), jaký je rozdíl mezi žádostmi těla a žádostmi smyslů a čím tyto žádosti jsou?

ODPOVĚĎ:

Žádosti těla podrobně a vymezeně vypočítává Apoštol na jiném místě: „A skutky těla jsou zřejmé: je to smilstvo, nečistota, chlípnost, modloslužba, čáry, rozbroje, sváry, žárlivost, hněvivost, podlost, rozpory, rozkoly, závist, opilství, hýření a jim podobné věci. O tomto vám předem říkám, jako jsem to už řekl, že ti, kdo dělají takové věci, nedosáhnou Božího království“ (Gal 5,19-21).

A na jiném místě všeobecně: „Smýšlet podle těla je nepřátelstvím vůči Bohu, poněvadž se nepodřizuje Božímu zákonu – a ani se nemůže“ (Řím 8,7), a žádosti smyslů mohou být myšlenky, které nejsou schválené Písmem svatým, a jsou to ty, o kterých je řečeno: „Zbořit hradby nepravdy, rozrušit výmysly a všechnu pýchu vypínající se proti poznání Boha“ (2 Kor 10,4-5) – myšlenky, které nejsou podrobeny poslušnosti Kristově.

Z tohoto důvodu je nutné a jisté vždy a všude zachovávat ono slovo Davida: „Tvá ustanovení jsou mými vůdci“ (Ž 119,24).

OTÁZKA 270.

Co znamenají slova: „Jsme bezradní, ale nejsme zoufalí“ (2 Kor 4,8)?

ODPOVĚĎ:

Apoštol projevuje silné přesvědčení o své naději v Boha v protikladu k lidskému rozpoložení, a proto se vyjadřuje tímto způsobem. Vzhledem k lidskému rozpoložení říká: „Ze všech stran

nás sužují“, a vzhledem k naději v Boha dodává: „Ale nejsme zahrnuti do úzkých“ (2 Kor 4,8).

Dále znovu s ohledem na vzhledem k lidské smýšlení říká: „Jsme bezradní“ a s ohledem na naději v Boha: „Ale nejsme zoufalí“. Podobná slova najdeme i na jiném místě: „Jakoby umírající a hle, žijeme, jakoby trestaní, ale ne usmrcení, jakoby smutní, ale vždy se radujeme, jakoby chudí, ale mnohé obohacujeme, jako bychom nic neměli, a přitom nám všechno patří“ (2 Kor 6,9-10).

OTÁZKA 271.

Když Pán řekl: „Ale co je uvnitř, rozdejte jako almužnu a všechno vám bude čisté“ (Lk 11,41), zda se lze almužnou očistit od všech hříchů, kterých se člověk dopustil?

ODPOVĚĎ:

Samotná souvislost s předcházejícími slovy vysvětluje vše. Před těmito slovy Pán řekl: „Vy, farizeové, čistíte čiši a mísu zvenka, ale vaše nitro je plné loupeží a nepravostí“ (Lk 11,39); pak dodává: „Ale co je uvnitř, rozdejte jako almužnu a všechno vám bude čisté“ (Lk 11,41), to znamená všechny ty hříchy a nedobré skutky, které pácháme krádeží a lakotou.

Zacheus to také potvrzuje těmito slovy: „Pane, polovici svého majetku dám chudým, a jestliže jsem někoho oklamal, vrátím to čtyřnásobně“ (Lk 19,8). Takto se lze takovým způsobem očistit od všech těch hříchů, ze kterých se člověk může vykoupit a za které musí mnohonásobně dát náhradu; říkám výrazně „takovým způsobem“, poněvadž on sám o sobě nestačí k očistě, ke kterému je zapotřebí především milosrdenství Božího a krve Kristovy: „V něm máme vykoupení skrze jeho krev, odpuštění hříchů“ (Ef

1,7), když přinášíme za každý hřích ovoce opravdového pokání (srov. Lk 3,8).

OTÁZKA 272.

Když Pán přikázal: nestarat se o zítřek (srov. Mt 6,34), jaký je správný význam toho příkazu, když vidíme, že se často staráme horlivě o věci potřebné pro život a shromažďujeme je na dost dlouhou dobu?

ODPOVĚĎ:

Kdo přijal učení Páně: „Hleďte tedy nejprve Boží království a jeho spravedlnost“ (Mt 6,33) a kdo je přesvědčen o pravdivosti jeho slibu: „a toto všechno dostanete navíc“, ten nebude zbytečně zatěžovat duši starostmi života, které zadušují slovo, takže zůstane bez úrody (srov. Mt 13,22). V dobrém boji za Boží zaslíbení věří slovu Páně: „Dělník má právo na svou mzdu“ (Mt 10,10), a o tu mzdu se vůbec nestará, ale pracuje a stará se ne kvůli sobě, ale kvůli přikázání Kristovu, jak to ukázal a učil Apoštol: „Ve všem jsem vám ukázal, že je třeba takto pracovat a ujímat se slabých“ (Sk 20,35). Neboť starat se o sebe je odporným sobectvím, a starat se a pracovat kvůli přikázání je chvályhodné rozpoložení lásky ke Kristu a k bratřím.

OTÁZKA 273.

Kdo se rouhá proti Duchu svatému (srov. Mk 3,29; Mt 12,31)?

ODPOVĚĎ:

Z rouhání farizeů, proti kterým bylo řečeno ono slovo, je vidět, že i dnes se rouhá proti Duchu svatému ten, kdo skutky a plody Ducha svatého přivlastňuje protivníkovi. Nám se to také často stává, že lehkomyšlně nazýváme usilovného pyšným a z hněvu nesprávně obviňujeme člověka, který projevuje dobrou horlivost,

a když jiné dobré skutky označujeme nepravdivě kvůli špatnému podezřívání.

OTÁZKA 274.

Jak se lze stát bláznem na tomto světě (srov. 1 Kor 3,18)?

ODPOVĚĎ:

Když se budeme bát odsouzení Božího: „Běda těm, kdo jsou ve vlastních očích moudří a sami před sebou rozumní!“ (Iz 5,21), a když se budeme držet toho, co řekl: „Před tebou jsem byl jako dobytče“ (Ž 73,22). Odhodíme každou myšlenku o moudrosti a pak není třeba pokládat žádné své mínění za dobré, ba ani není třeba začínat o něčem přemýšlet, dokud si nezvykneme podle přikázání Páně hledat Boží zalíbení, ať už skutkem či slovem či v myšlence, tak jak to řekl Apoštol: „Takto důvěřujeme Bohu skrze Krista. Ne že bychom byli schopni vymyslet něco sami od sebe, jako by to bylo z nás, ale naše schopnost je z Boha“ (2 Kor 3,4-5), „který učí lid moudrosti“ (Ž 94,10).

OTÁZKA 275.

Zda může satan překazit rozhodnutí svatých, když je psáno: „Jednou i podruhé jsme chtěli k vám přijít, ale satan nám to překazil“ (srov. 1 Sol 2,18)?

ODPOVĚĎ:

Dobré skutky vykonávané v Pánu se uskutečňují buď vůlí a rozumem nebo – ty, které vyžadují úsilí nebo snášet utrpení – tělem. Ty, které se uskutečňují působením duše, nemůže satan nijak překazit. Ale na ty, které se vykonávají silou těla, Bůh často dopouští překážky pro vyzkoušení a napomenutí člověka. Tak se ukáže nestálost v dobrém úmyslu jako u těch, kdo byli zase ti na skále, kdo na chvíli s radostí přijali slovo a v době zkouš-

ky hned odpadli (srov. Lk 8,15). Nebo aby se ukázala jejich vytrvalost v dobrých předsevzetích, v horlivosti dobrých skutků jako i Apoštol, který mnohokrát měl úmysl navštívit Římány, nedbal na překážky a, jak sám přiznává, neodstoupil od předsevzetí, dokud je nevyplnil. Nebo se dobré skutky uskutečňují trpělivým snášením utrpení jako u Joba: on tolik vytrpěl od ďábla, který jej chtěl přivést k tomu, aby se rouhal nebo projevil nevďěčnost vůči Bohu. Přece však ani v největších pohromách neodstoupil od bázně Boží ani od správného smýšlení o Bohu, jak je o něm psáno: „V tomto ve všem Job nezhřešil a nevyřkl proti Bohu nic nepřístojného“ (Job 1,22).

OTÁZKA 276.

Co znamenají slova Apoštola: „Abyste uměli rozeznat, co je Boží vůle, co je dobré, milé a dokonalé“ (Řím 12,2)?

ODPOVĚĎ:

Mnohé věci chce Bůh: některé chce ve shovívavosti a dobrotě, ty jsou a také se nazývají dobrými, jiné jsou výrazem jeho hněvu kvůli našim hříchům a ty se nazývají špatnými. Toto také říká: „Způsobuji blaho a utvářím neštěstí, já jsem Pán, který dělám toto všechno“ (Iz 45,7) – nikoli ta neštěstí, které nás trestají, ale ta, která nás mají polepšit, ona se pak stávají dobrem, poněvadž utrpením nás vedou k polepšení.

Proto ty věci, které Bůh chce ze shovívavosti a lásky, máme i my chtít a držet se jich. Neboť praví: „Budte milosrdní, jako je milosrdný váš Otec“ (Lk 6,36). I Apoštol říká: „Napodobujte Boha jako milované děti a žijte v lásce tak, jako i Kristus miluje nás a jako vydal sebe samého Bohu za nás jako dar a oběť líbezné vůně!“ (Ef 5,1-2).

Ty věci, které chce z hněvu kvůli našim hříchům, které se nazývají zlomem kvůli našemu utrpení, ty nesmíme činit. Když je vůle Boží, aby lidé často umírali hladem, na mor, válkou nebo něčím podobným, nemusíme té vůli posluhovat.

K tomu Bůh použije i špatné služebníky, jako je řečeno: „Seslal na ně oheň svého hněvu, rozhořčení, hrůzu a strach jako posly zkázy“ (Ž 78,49). Proto především je třeba hledat to, co je vůle Boží, co je dobré, a pak když ji poznáme, je třeba rozeznávat, zda je to dobré i milé Bohu, poněvadž se vyskytuje to, že něco je jak vůlí Boží tak i dobrým, ale když to pochází od nevhodné osoby nebo se to děje v nevhodné době, přestává to být Bohu milé. Například: vůlí Boží bylo i dobrým bylo přinášet Bohu kadidlo, ale nelíbilo se Bohu, že to dělali Datan a Abiron (srov. Nm 16,17).

Stejně tak je vůlí Boží a něčím dobrým dávat almužnu (srov. Mt 6,2), ale dělat to s úmyslem získat si slávu u lidí už není Bohu milé. Dále bylo vůlí Boží a dobrým to, aby učedníci rozhlašovali ze střeš, co slyší v soukromí (srov. Mt 10,27), ale říkat cokoli předčasně se už Bohu nelíbilo: „Nikommu neříkejte o tomto vidění, dokud Syn člověka nevstane z mrtvých“ (Mt 17,9). Stručně řečeno, vůle Boží je tehdy jak dobrá tak i bohumilá, když se uskutečňuje v ní to, co řekl Apoštol: „všechno dělejte na Boží slávu“ (1 Kor 10,31). „Ale ať se všechno děje slušně a popořádku“ (1 Kor 14,40).

A konečně, když něco je jak vůlí Boží tak i dobré i bohumilé, ani tehdy ještě nemůžeme být spokojeni a jistí, ale je třeba se snažit a namáhat, aby to bylo dokonalé a výborné jak s ohledem na věc samu, tak také s ohledem možností člověka: „Milovat budeš Pána, svého Boha, z celého svého srdce, z celé své duše, ze všech svých sil a z celé své mysli a svého bližního jako sebe sama!“ (Lk

10,27), jak to i v Evangeliiu Pán učil svatého Jana (srov. Jn 13,34). Tak je třeba splnit každý příkaz: „Blahoslavený služebník, kterého pán při svém příchodu najde takto jednat“ (Mt 24,46).

OTÁZKA 277.

Co je ta „komůrka“ (srov. Mt 6,6), do které Pán radí vcházet k modlitbě?

ODPOVĚĎ:

Komůrkou obvykle nazýváme prázdnou místnost, do které odkládáme to, co si chceme pečlivě uchránit, nebo do které se můžeme schovat podle slov proroka: „Jdi, můj lide, vstup do svých komnat a zavři dveře za sebou“ (Iz 26,20). Moc tohoto příkázání vysvětluje předmět samotný; mluví se tu o těch, kteří jsou nemocní náruživostí zalíbit se lidem.

Proto jestliže někoho trápí tato náruživost, dělá dobře, když odchází k modlitbě na samotu tak dlouho, až dokud si nezvykne si nevšímat lidské chvály a obracet své oči k samému Bohu jako ten, kdo řekl: „Jako oči služebníků hledí na ruce svých pánů, jako oči služebnic hledí na ruce své paní, tak hledí naše oči na Pána, našeho Boha, dokud se nesmiluje nad námi“ (Ž 123,2).

A když se někdo s milostí Boží očistí od této náruživosti, už přestává být pro něj potřebné skrývat dobro, jak to i sám Pán učí: „Město postavené na vrchu nelze ukrýt. Ani lampu člověk nerozsvítí a nepostaví pod nádobu, ale na svícen, aby svítila všem, kdo jsou v domě. Ať tak svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a oslavovali vašeho Otce, který je na nebesích“ (Mt 5,14-16). Totéž, o čem je tu řeč, se vztahuje na almužny, pústy a všeobecně na všechny skutky zbožnosti.

OTÁZKA 278.

Jak se modlí můj duch, ale můj rozum z toho nemá užitek (srov. 1 Kor 14,14)?

ODPOVĚĎ:

To je řečeno těm, kdo opakují modlitby nesrozumitelnou řečí, poněvadž říká: „Jestliže se modlím darem jazyků, modlí se můj duch, ale má mysl zůstává bez užitku“ (1 Kor 14,14). Neboť když jsou slova modlitby nesrozumitelná pro přítomné, rozum toho, kdo se modlí, nemá užitek, nemá žádný prospěch. Jestliže přítomný rozumí modlitbě, která může být užitečná těm, kteří poslouchají, pak ten, kdo se modlí, má prospěch, povznesení poslouchajících. Totéž se vztahuje i na každé přednesené slovo Boží, poněvadž je psáno: „Ale pouze dobré, na potřebný pokrok“ (Ef 4,29).

OTÁZKA 279.

Co znamená: „Zpívejte hymny rozumně“ (Ž 47,8 - LXX)?

ODPOVĚĎ:

To, čím je u pokrmu chuť, pocítění jakosti každého pokrmu, tím je při slovech Písma svatého porozumění: „Nerozlišuje snad ucho slova tak, jako patro ochutnává pokrm?“ (Job 12,11). Proto když někdo má takové rozpoložení, které je přiměřené moci každého slova, jako je chuť přiměřená jakosti každého pokrmu, ten plní ono přikázání: „Zpívejte hymny rozumně“ (Ž 47,8 - LXX).

OTÁZKA 280.

Kdo je „čistého srdce“ (Mt 5,8)?

ODPOVĚĎ:

Ten, kdo si není vědom žádné lehkomyšlnosti ani zanedbání Božího zákona.

OTÁZKA 281.

Zda je třeba přinutit řeholnici, která nechce zpívat?

ODPOVĚĎ:

Když nepřistupuje ke zpívání žalmů s ochotou a když neprojevuje ducha toho, kdo řekl: „Jak sladké jsou tvé výroky pro mé patro, pro má ústa jsou sladší než med“ (Ž 119,103); když nepokládá lenost za velkou ztrátu, ať ji buď napraví, nebo vyhodí, aby trochu kvasu neprokvasila celé těsto (srov. Gal 5,9).

OTÁZKA 282.

Kdo jsou ti, kdo říkají: „S tebou jsme jedli a pili“, a uslyší odpověď: „Nevím, odkud jste“ (srov. Lk 13,26)?

ODPOVĚĎ:

Možná ti, které Apoštol popsal ve vlastní osobě: „Kdyby jsem mluvil jazyky lidskými i andělskými, a lásky bych neměl, byl by jsem jako dunící kov a zvučící zvon. A kdyby jsem měl dar prorokování a poznal všechna tajemství a všechnu vědu a kdyby jsem měl tak silnou víru, že bych hory přenášel, a lásky bych neměl, ničím bych nebyl“ (1 Kor 13,1-2).

Toto se naučil Apoštol od Pána, který o některých řekl: „Jako to dělají pokrytci ... aby je lidé chválili. Vpravdě pravím vám: Už dostali svou odměnu“ (Mt 6,2). Neboť vskutku, co se činí nikoliv z lásky k Bohu, ale kvůli lidské chvále, nezasluhuje pochvalu zbožnosti, ale odsouzení těch, kdo konají kvůli lidskému mínění, sobeckosti, pýše, závisti nebo něčemu podobnému.

Z toho důvodu Pán nazývá takový skutek nepravým, a těm, kdo říkali: „Jedli jsme s tebou“ (Lk 13,26), odpovídá: „Odejděte ode mě všichni, kdo pácháte nepravostí“ (Lk 13,27). Vždyť jak

by neměli být pachateli nepravosti ti, kdo Boží dary zneužívali k uspokojení svých choutek.

Takoví byli ti, o kterých Apoštol říká: „Nejsme jako ti mnozí, co falšují Boží slovo“ (2 Kor 2,17), a: „Zbožnost pokládají za zdroj zisku“ (1 Tim 6,5).

Tentýž Apoštol se ukazuje čistý od toho všeho těmi slovy: „Ale jako nás Bůh vyzkoušel, že nám lze svěřit evangelium, tak mluvíme, ne abychom se lidem zalíbili, ale Bohu, který zkoumá naše srdce. Nikdy jsme se, jako víte, neuspokojovali řečmi, ani nás nehnala lakota, Bůh je svědkem, ani jsme nehledali slávu u lidí, ani u vás, ani u druhých“ (1 Sol 2,4-6).

OTÁZKA 283.

Zda ten, kdo plní vůli někoho, je tím jeho společníkem?

ODPOVĚĎ:

Jestliže věříme slovům Páně: „Každý, kdo páchá hřích je otrokem hříchu“ (Jn 8,34), a dalším: „Vaším otcem je ďábel a vy chcete plnit přání svého otce“ (Jn 8,44), jestliže to věříme, tehdy víme, že ten, kdo plní vůli někoho, přijímá – podle slov Páně – nejen za společníka, nýbrž i za pána a za otce toho, čí skutky koná.

Totéž říká i Apoštol: „Nevíte, že komu se dáváte za služebníky a posloucháte jej, jste služebníky toho, koho posloucháte: zda hříchu ke smrti, nebo poslušnosti pro spravedlnost?“ (Řím 6,16).

OTÁZKA 284.

Zda může klášter, který kvůli neštěstí nebo kvůli nemoci trpí nedostatkem, přijímat to, co je potřebné od druhých, a od koho pak může přijímat?

ODPOVĚĎ:

Kdo má na paměti slova Páně: „Cokoliv jste učinili jednomu z těchto mých nejmenších bratří, mně jste učinili“ (Mt 25,40), ten vynaloží všechnu snahu, horlivost a námahu, aby se stal hodným se započítat sa mezi bratry Páně. Když je někdo takový, ať nepochybuje o tom, zda přijmout, ale ať je vděčný.

O tom od koho, kdy a jak je třeba přijímat, ať rozhodne ten, kdo je pověřen se starat o všechny, pamětliv slov Davida: „Olej hříšníka ať nestéká po mé hlavě“ (Ž 141,5), a: „kdo kráčí cestou poctivou, ten mně smí sloužit“ (Ž 101,6).

OTÁZKA 285.

Zda klášter, který obchoduje s druhým klášterem, má povinnost velmi hledět na přiměřenou cenu zboží?

ODPOVĚĎ:

Když slovo Boží dovoluje bratřím vzájemně od sebe kupovat, nemám co o tom říci. Neboť dávat si vzájemně to, co potřebujeme, se učíme z těchto slov: „Teď jim váš přebytek pomůže v nedostatku, aby zase jejich přebytek pomohl v nedostatku vám“ (2 Kor 8,14).

Když se někdy vyskytne taková nutnost, je třeba dbát na to, aby raději kupující velmi uvažoval o tom, zda nekupuje příliš levně, a ne aby to dělal prodávající. Oba dva ať pamatují na ono slovo: „Není dobré škodit spravedlivému“ (Přís 17,26 - LXX).

OTÁZKA 286.

Zda lze převést do nemocnice toho, kdo přebývá v klášteře a onemocní?

ODPOVĚĎ:

Je třeba si rozmyslet potřebu každého místa a přiměřený cíl pro všeobecný užitek a slávu Boží.

OTÁZKA 287.

Jaké je ovoce opravdivého pokání (Lk 3,8)?

ODPOVĚĎ:

Skutky spravedlnosti, které se protíví hříchu. Ten, kdo dělá pokání, má přinášet takové ovoce, vykonávajíc ono slovo: „že budete přinášet ovoce všech dobrých skutků“ (Kol 1,10).

OTÁZKA 288.

Zda je třeba se před všemi zpovídat, zda před kýmkoliv a před kým?

ODPOVĚĎ:

Úmysl Božího milosrdenství vzhledem k hříšníkovi se projevuje slovy: „Nemám zalíbení v tom, aby zemřel bezbožný, ale aby se bezbožný vrátil ze své cesty a žil“ (Ez 33,11). Když tedy obrácení má být přiměřené hříchům, je třeba přinášet ovoce opravdivého pokání podle těchto slov: „Přinášejte tedy ovoce hodné pokání“ (Lk 3,8).

Aby se kvůli jejich nedostatku nesplnila dodaná vyhrůžka: „A každý strom, který nepřináší dobré ovoce, vytnou a hodí do ohně“ (Lk 3,9), je třeba se zpovídat z hříchů před těmi, kteří jsou pověřeni rozdělovat tajemství Boží.

Neboť tak to dělali dávno, zpovídajíc se před svatými, i ti, kdo činili pokání. Proto je v Evangelii je psáno, že obviňovali sebe ze svých hříchů před Janem Křtitelem (srov. Mt 3,6) a v Skutcích apoštolských před apoštoly (srov. 19,18).

OTÁZKA 289.

Co má dělat ten, kdo činil pokání za hříchy, a znovu upadne do těchže hříchů?

ODPOVĚĎ:

Že se někdo po pokání dopustil téhož hříchu, je znamením, že na samém počátku se ne zcela očistil od první příčiny toho hříchu, ze které jakoby z kořene znovu roste totéž. Neboť je to podobné, jako když někdo vyseká větve a nechá kořen, ze kterého pak znovu vyrůstají výhonky. Tak i některé hříchy nepocházejí sami od sebe, ale jakoby z druhých vyrůstají.

Proto, kdo se chce od nich očistit, musí nejprve vytrhnout příčinu těchto hříchů. Například: snaha o prvenství a závist nemají samy v sobě svou příčinu, ale vyrůstají z lásky ke slávě jako z kořene. Neboť kdo velmi dbá na oslavu před lidmi, chce předběhnout toho, koho si lidé velmi váží, a závidí tomu, kdo má u lidí větší slávu.

Proto, kdo byl jednou přichycen při závisti nebo svárlivosti a znovu se k ní vrací, ať si je vědom, že vlastní příčinou závisťi nebo svárlivosti je náruživost zalíbení ve slávě nacházející se uvnitř. Tuto náruživost musí léčit opačným cvičením v poníženosti – a cvičení v poníženosti spočívá v tom zaměstnávat se ponižujícími pracemi.

Takto získá ctnost poníženosti a potom se už nevrátí znovu do onoho vzpomenutého výhonku zalíbení ve slávě. Tak je to s každým podobným hříchem.

OTÁZKA 290.

Jak lze být ustavičně horlivým v díle Páně (srov. 1 Kor 15,58)?

ODPOVĚĎ:

Když budeme rozmnožovat daný dar prací k prospěchu a pokroku bližních, nebo že budeme projevovat v záležitostech Božích větší snaživost, než obyčejně bývá snaha o lidské záležitosti.

OTÁZKA 291.

Co je to: „Nalomená třtina a doutnající knot“ (Mt 12,20) a co to znamená nedolomit třtinu a neuhasit knot?

ODPOVĚĎ:

Myslím, že nalomenou třtinou je ten, kdo plní přikázání Boží s nějakou náruživostí. Není na místě jej lámat či vyhazovat, ale raději léčit jako učil Pán: „Dejte si pozor a nekonejte své dobré skutky před lidmi, aby vás obdivovali“ (Mt 6,1). I Apoštol přikazuje: „Všechno číňte bez reptání a pochybování“ (Flp 2,14), a na jiném místě: „Nedělejte nic z nevráživosti ani pro marnou slávu“ (Flp 2,3).

A hasnoucím knotem je ten, kdo neplní přikázání s vroucí touhou a s plnou horlivostí, ale ospale a lenivě. Není na místě jej dohasit, ale spíše probudit myšlenkou o Božím soudu a jeho zaslíbeních.

OTÁZKA 292.

Zda má být v klášteře učitel světských chlapců?

ODPOVĚĎ:

Apoštol říká: „A vy, otcové, nedrážděte své děti k hněvu, ale vychovávejte je důsledně a napomínejte je v Pánu“ (Ef 6,4). Jestliže je rodiče s tím úmyslem odevzdávají a ti, kdo je přijímají, jsou přesvědčeni, že mohou chlapce vychovávat v kázni a bázni Boží, ať se dodržuje onen příkaz Páně: „Nechejte děti a nebraňte jim

přicházet ke mně, poněvadž takovým patří nebeské království“ (Mt 19,14). Bez tohoto úmyslu, bez této naděje myslím, že to není ani Bohu milé, ani pro nás vhodné a užitečné.

OTÁZKA 293.

Jak zacházet s lidmi, kteří se střeží těžkých hříchů, ale bez váhání se dopouští lehkých?

ODPOVĚĎ:

Především je třeba vědět to, že v Novém zákoně se nečiní takový rozdíl, poněvadž všechny hříchy se vztahují na jeden výrok Páně: „Každý, kdo páchá hřích, je otrok hříchu“ (Jn 8,34), a potom: „Slovo, které jsem mluvil, jej bude soudit v poslední den“ (Jn 12,48), a Jan hlasitě volá: „Kdo Synu nevěří, neuzří život a spočine na něm Boží hněv“ (Jn 3,36).

Neposlušnost si nezasluhuje varování kvůli rozdílu mezi hříchy, nýbrž kvůli přestoupení samotnému. A vůbec, jestliže můžeme takto mluvit: malý a velký hřích, bez nejmenší pochybnosti je třeba tomu tak rozumět, že pro každého je velké to, co nad ním vládne, a malé je to, nad čím on vládne.

Mezi atlety je silnější ten, kdo zvítězí, a poražený je slabší než vítěz, ať už by byl kdovíjaký. Proto je třeba při jakémkoliv hříchu u každého, kdo hřeší, zachovávat tento příkaz Páně: „Jestliže se tvůj bratr prohřeší proti tobě, jdi a napomeň ho mezi čtyřma očima. Když tě poslechne, získal si svého bratra. Když tě neposlechne, přiber si ještě jednoho nebo dva, aby byla každá výpověď potvrzena ústy dvou nebo tří svědků. Kdyby ani je neposlechl, pověz to církevní obci. A kdyby ani církev nechtěl poslechnout, ať je pro tebe jako pohan a celník“ (Mt 18,15-17).

Ohledně všech, kteří jsou toho smýšlení, ať se zachová to, co říká Apoštol: „Vy se ještě vypínáte místo toho, aby jste se raději zarmoutili a vyloučili ze svého středu toho, kdo se dopustil takového činu“ (1 Kor 5,2), protože je potřebné, aby trpělivost a milosrdenství byli pospolu s přísností.

OTÁZKA 294.

Proč myšlenkou zapomínáme na Boha?

ODPOVĚĎ:

Protože zapomínáme na Boží dobrodiní a nejsme vděční dobrodinci.

OTÁZKA 295.

Podle jakých příznaků lze poznat roztržitého člověka?

ODPOVĚĎ:

Podle toho, že zanedbává věci Bohu milé, poněvadž prorok praví: „Pána mám vždy před očima; a protože je po mé pravici, nezakolísám“ (Ž 16,8).

OTÁZKA 296.

Jak může duše být přesvědčena o tom, že je čistá od hříchů?

ODPOVĚĎ:

Pokud v sobě zjistí rozpoložení Davida, který řekl: „Nenávidím lež, protiví se mně“ (Ž 119,163), nebo se přesvědčí o tom, že v sobě uskutečnila apoštolský rozkaz: „Umrtnujte tedy své pozemské údy: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlou žádostivost a lakotu, která je modloslužbou! Kvůli takovým věcem přichází Boží hněv“ (Kol 3,5-6). Tu potom zahrnul do tohoto odsouzení všechny hříchy a dodal: „Na odbojné syny“ (Kol 3,6).

Potom může duše s Davidem zopakovat: „Zkažené srdce se mně přičí, zlovolníka nechci znát“ (Ž 101,4). Ten stav své duše lze

vypozorovat, když i vůči hříšníkům duše bude tímtež strašným soucitěm jatá jako též svatí.

David praví: „S odporem pohlížím na odpadlíky, neboť nedbají na tvé výroky“ (Ž 119,158), a Apoštol: „Vždyť kdo je slabý, aby jsem nebyl slabý i já? Kdo je vystavený pohoršení, aby to i mě nepálilo?“ (2 Kor 11,29).

Neboť, jestliže duše skutečně převyšuje tělo, když vidíme, že si protivíme a odvracíme se od každé ošklivosti těla a pohled na každou ránu a zradu raní bolestí a smutkem naše srdce, čím více musí trpět bolestí a smutkem, když vidí hříšníky ten, kdo má lásku ke Kristu a bratřím. Vždyť on vidí duši hříšníků, jako by ji trhali divoká zvířata a požírali a jako by z ní vytékala krev a hniloba.

David k tomu říká: „Hříchy mě přerostli přes hlavu a tíží mě příliš, jako velké břemeno. Rány mně zapáchají a hnisají kvůli mé nerozumnosti. Jsem sehnutý a velmi sklíčený, smutně se vleču celý den“ (Ž 38,5-7). Apoštol upozorňuje: „Ostnem smrti je hřích“ (1 Kor 15,56).

Proto, když někdo zjistí, že jeho duše je rozpoložená vůči svým a cizím hříchům tak, jak to bylo řečené na začátku, může si být jist, že je čistá od hříchů!

OTÁZKA 297.

Jak je třeba se obrátit z hříchů?

ODPOVĚĎ:

Když budeme následovat vnitřní stav Davida, který nejprve říká: „Vyznal jsem se ti ze svého hříchu a nezatajil jsem své přestoupení. Řekl jsem si: ‚Vyznám Pánu svou nepravost.‘“ (Ž 32,5);

dále popisuje způsob pokání v 6. žalmu a v mnohých dalších obrazech.

A pak také když budeme kráčet podle učení Apoštola, který píše o tom, jak se Korinťané zachovali k cizímu hříchu: „Vždyť zármutek podle Boží vůle způsobuje pokání“ (2 Kor 7,10) a dodává o vlastnostech tohoto zármutku: „Pohleďte, co znamená se zarmoutit podle Boží vůle: jakou starost to ve vás vyvolalo, jakou obranu, jaké rozhořčení, jakou bázeň, jakou touhu, jakou horlivost, jaké potrestání: Tím vším jste ukázali, že jste čistí v oné věci“ (2 Kor 7,11).

Z toho všeho vidíme, že je třeba se nejen odvrátit od hříchu samotného a mít s hříšníky tak slitování, ale je třeba se i od hříšníků odvrátit podle slov Davida: „Pryč ode mě všichni, kdo pácháte nepravostí“ (Ž 6,9). A Apoštol přikázal: „S takovým ani nezasedněte ke stolu“ (1 Kor 5,11).

OTÁZKA 298.

Zda slovo Boží dovoluje dělat dobro podle vlastního zalíbení?

ODPOVĚĎ:

Kdo má zalíbení v sobě, má zalíbení v člověku, poněvadž i on je člověkem. Proto „zlořečený je muž, který důvěřuje v člověka a tělo učinil svou oporou“ (Jer 17,5), což znamená důvěřovat v sebe sama. K těmto slovům dodává prorok: „Ale od Pána se mu srdce vzdálilo“ (Jer 17,5).

Tak i ten, kdo hledá zalíbení v druhém, nebo kdo dělá něco kvůli zalíbení v sobě, odpadá od zbožnosti a dostává se do náruživosti líbit se lidem. Pán Ježíš říká: „Modlívej se ... aby je lidé viděli. Vpravdě praví vám: Už dostali svou odměnu“ (Mt 6,5).

I Apoštol říká: „Kdyby jsem se ještě chtěl líbit lidem, nebyl by jsem Kristovým služebníkem“ (Gal 1,10). Ještě strašnější hrozba se nachází v Písmu svatém od Boha vnuknutém: „Bůh roztrousil kosti těch, kteří se líbí lidem“ (Ž 53,6 - LXX).

OTÁZKA 299.

Jak se může duše přesvědčit, že se odvrátila od zalíbení v marné slávě?

ODPOVĚĎ:

Když se podrobí slovům Páně: „Ať tak svítí vaše světlo před lidmi, aby viděli vaše dobré skutky a oslavovali vašeho Otce, který je na nebesích“ (Mt 5,16), a přikázání Apoštola: „Ať už tedy jíte či pijete či děláte cokoliv jiného, všechno dělejte k Boží slávě“ (1 Kor 10,31).

Takový ctitel Boží, který nedbá ani o vezdejší ani o budoucí slávu, ale nade vše si cení lásky k Bohu, má odvahu říci: „Ani přítomnost ani budoucnost ... nás nebude moci odloučit od Boží lásky, která je v Kristu Ježíši, našem Pánu“ (Řím 8,38-39).

Neboť i sám náš Pán, Ježíš Kristus, říká: „Nehledám svou slávu“ (Jn 8,50), a dále: „Kdo mluví sám ze sebe, hledá svou vlastní slávu. Ale kdo hledá slávu toho, který ho poslal, ten je pravdivý a nepravost v něm není“ (Jn 7,18).

OTÁZKA 300.

Jaký se děje obrácení, když se jedná o věci a záležitosti neviditelné?

ODPOVĚĎ:

Způsob obrácení jsme vysvětlili v otázce, kde byla řeč o tom, jak je třeba se obrátit z hříchů. Když se tu jedná o záležitost neviditelnou, připomeňme si, co říká Pán: „Neboť nic není skryté,

co by se neodhalilo, a nic utajené, co by se nepoznalo“ (Mt 10,26), a dále: „z plnosti srdce mluví jeho ústa“ (Lk 6,45).

OTÁZKA 301.

Když někdo říká: „Svědomy mě nic nevyčítá“?

ODPOVĚĎ:

Něco takového se stává i u nemocí těla. Neboť je mnoho nemocí, které nemocný ani necítí. Přece však více důvěřuje zjištění lékaře než své nezkušenosti. Podobně je to i u nemocí duše. Ačkoli si někdo není vědom hříchu a nedělá si výčitky, přece je povinen věřit více těm, kteří mohou lépe vidět jeho hříchy.

Tak jednali i svatí apoštolové, kteří – třebaže si byli jisti svým vnitřním postojem vůči Pánu – přece když uslyšeli: „Vpravdě pravím vám: Jeden z vás mě zradí“ (Mt 26,21), raději uvěřili slovům Páně a v pochybnostech se začali ptát: „Jsem to snad já, Rabbi?“ (Mt 26,22).

Ještě výrazněji nás tomu učí svatý Petr, který z hluboké pokory nechce souhlasit s tím, aby přijal úsluhu od Pána, svého Boha a Učitele, ale v silném přesvědčení o pravdě slov Páně – když uslyšel: „Jestliže tě neumyji, nebudeš mít podíl se mnou“ (Jn 13,8) – říká: „Pane, tak potom nejen nohy, ale i ruce a hlavu!“ (Jn 13,9).

OTÁZKA 302.

Zda dávat ze zásob kláštera i lidem cizím, kteří jsou v nouzi?

ODPOVĚĎ:

Když se budeme řídit slovy Páně: „Já jsem poslán pouze k ovčím ztraceným z domu Izraele“ a: „Není dobré vzít chléb dětem a hodit jej štěňatům“ (Mt 15,24.26), se nemá bez rozdílu to, co je určené pro ty, co se zasvětili Bohu, rozdávat lidem cizím.

Ale když chceme jednat podle slov ženy, kterou Pán pochválil za její víru: „Ano, Pane, ale i štěňata žerou drobky, které padají ze stolu jejich pánů“ (Mt 15,27), ať o tom rozhodne ten, kdo je pověřen spravovat společný majetek a s jeho rozhodnutím budou souhlasit jeho spolubratři v úřadu, aby v hojnosti svítilo slunce podle toho, jak je psáno, „na dobré i na zlé“ (srov. Mt 5,45).

OTÁZKA 303.

Zda je třeba se v klášteře podrobovat všem, když něco rozkazují?

ODPOVĚĎ:

Je velmi obtížné dát odpověď na tuto otázku především proto, že výrazně poukazuje na nepořádek, když všichni mluví. Apoštol praví: „Proroci ať mluví po dvou nebo po třech a ostatní ať to posuzují“ (1 Kor 14,29). Tentýž Apoštol při rozdělení duchovních darů ustanovil pořádek pro každého z těch, kdo mluví, když řekl: „Podle stupně víry, jaký mu udělil Bůh“ (Řím 12,3). A na příkladu údů těla jasně ukázal zvláštní místo pro každého, kdo mluví, a ještě důkladněji to vysvětlil slovy: „Jestliže někdo má dar vyučovat, ať vyučuje. Kdo má dar napomínání, ať napomíná“ (Řím 12,7–8).

Z toho jasně vyplývá, že ne všechno se dovoluje všem, a každý má zůstat v tom, do čeho je povolán, a vykonávat svědomitě to, co mu Pán svěřil. Proto ten, kdo je představeným nad všemi a má všem rozkazovat, má povinnost vzít na sebe s velkou rozvahou tuto péči tak, aby se s patřičnou usilovností staral o všechny, spravoval a rozkazoval s úmyslem zalíbit se Bohu a při tom bral v úvahu nadání a síly každého pro společný užitek.

A podřízení v zachování dobrého pořádku a v poslušnosti, která zná své povinnosti a míru, mají pamatovat na slova Páně: „Moje ovce slyší můj hlas, já je znám a ony jdou za mnou. Já jim dávám věčný život“ (Jn 10,27-28), a výše: „Za cizím nepůjdou, naopak utečou od něho, neboť cizí hlas neznají“ (Jn 10,5).

Mají povinnost mít na paměti i Apoštola, který říká: „Kdo učí jinak a nepřidrží se zdravých slov našeho Pána Ježíše Krista a učení, které odpovídá zbožnosti, je nadutý a nic neví“ (1 Tim 6,3-4), a když vypočítal následky takového jednání, dodává: „Utíkej před ním“ (verš 11) a na jiném místě: „Proroctvími nepohrdejte, ale všechno zkoumejte a co je dobré, toho se držte! Chraňte se zla v jakékoliv podobě!“ (1 Sol 5,20-22).

Proto, když někdo něco rozkazuje podle přikázání Páně, je třeba se podrobit, třebaže i s ohrožením života. Ale když něco, co je mimo přikázání nebo proti přikázání – třebaže by to i anděl z nebe nebo někdo z apoštolů přikazoval – nedívejme se na to, nebo když slibuje život nebo vyhrožuje smrtí, vůbec to nesmíme poslouchat, poněvadž Apoštol říká: „Kdyby jsme vám hlásali my nebo i anděl z nebe jiné evangelium, než jsme vám hlásali, ať je proklet“ (Gal 1,8).

OTÁZKA 304.

Zda přijímat to, co někdo z příbuzných chce dát klášteru?

ODPOVĚĎ:

O to se má postarat a o tom rozhodnout představený. Jestliže však chcete znát můj názor, myslím, že jistější a pro příklad mnohých užitečnější je nepřijímat takové dary. Neboť kvůli takovým darům bývá často klášter bezohledně posuzován. Mimo to ten, jehož příbuzní něco darovali pro klášter, má důvod k pyšce, často

se stává i to, co Apoštol vytýkal těm, kdo na společných místech pro věřící jedli a pili své pokrmy: „Chcete zahanbit ty, co nic nemají“ (1 Kor 11,22).

Proto, když je to příležitostí k mnohým hříchům, je lépe zcela nepřijímat takové dary. Přece však je to třeba nechat představenému, ať on rozhodne, od koho přijat dary a jak je rozdělit.

OTÁZKA 305.

Zda přijat dary od lidí cizích z důvodu přátelství nebo vzdáleného příbuzenství?

ODPOVĚĎ:

Tato otázka má stejný smysl jako ta předcházející: zda přijímat to, co někdo z blízkých příbuzných dal klášteru.

OTÁZKA 306.

Jak získat úplné soustředění a jakým způsobem se vyhneme roztržitostem?

ODPOVĚĎ:

Když si osvojíme ducha vyvoleného Davida, který říkal: „Pána mám vždy před očima; a protože je po mé pravici, nezakolísám“ (Ž 16,8), a jinde: „Mé oči se neustále upírají na Pána, vždyť on mně vysvobozuje nohy z osidel“ (Ž 25,15), a na jiném místě: „Jako oči služebníků hledí na ruce svých pánů, jako oči služebnic hledí na ruce své paní, tak hledí naše oči na Pána, našeho Boha, dokud se nesmiluje nad námi“ (Ž 123,2).

Abychom se na menším příkladu naučili vykonávat věci důležitější s větší péčí, ať každý sám u sebe uvažuje o tom, jaký je v přítomnosti druhých, třebaže i jemu rovných, jak se snaží chovat bez napomenutí, i když stojí nebo jde nebo v jakémkoliv pohybu těla nebo v řeči. A jako se snažíme dávat pozor na sebe,

když jsme před lidmi v tom ve všem, co lidé vidí, stejně tak, ba ještě více, se máme snažit chovat, když budeme myslet na to, že jsme před Bohem, a on se na nás dívá: „Jenž zkoumáš mysl i srdce“ (Ž 7,10).

Ať si představí Jednorozeného Syna Božího, jak uskutečňuje to, co slíbil: „Kde jsou dva nebo tři shromáždění v mém jménu, tam jsem já uprostřed nich“ (Mt 18,20), i Ducha svatého, přítomného a rozdělujícího dary a svou silou působícího, i anděly, ochrance každého podle slov Páně: „Dejte si pozor, aby jste nepovrhli ani jedním z těchto maličkých. Neboť vám říkám, že jejich andělé v nebi ustavičně hledí na tvář mého Otce, který je na nebesích“ (Mt 18,10).

Takový člověk bude úspěšněji i horlivěji pracovat, aby získal co nejlepší zbožnost a tímto způsobem se posilňuje a zdokonaluje i soustředěnost. I tím, když se bude snažit splnit to, co je řečeno: „Pána chci velebit v každé době, má ústa jej budou vždy chválit“ (Ž 34,2), a: „O jeho zákoně rozjímám dnem i nocí“ (Ž 1,2).

Pak duch zaměstnaný stálým rozjímáním a poznáním vůle Boží a chválami Božími nemá čas na roztržitosti.

OTÁZKA 307.

Zda začínat zpívání žalmů nebo modlitby střídavě?

ODPOVĚĎ:

Když je dost schopných lidí, ať se v té věci zachovává patřičný pořádek tak, aby ani tato věc nebyla pokládána za malichernou, nebo lhostejnou. Ani zase aby nevyvstalo podezření, že vedoucí osoba je člověk pyšný a opovrhuje druhými, kdyby to jedna nebo druhá osoba konala stále.

OTÁZKA 308.

Zda je třeba se odvděčovat za dary pro klášter stále ve stejné míře, nebo zda míra odměny má být přiměřená daru?

ODPOVĚĎ:

Celá tato otázka je čistě lidská. Ale když bude třeba projevit vděčnost, ať to přenechávají hospodáři kláštera, aby on rozhodl, zda přijmout obětované věci a jakým darem se odvděčit.

OTÁZKA 309.

Zda se může odvážit přistoupit ke svatému přijímání ten, komu se přihodilo něco obyčejné a přirozené?

ODPOVĚĎ:

Apoštol ukázal, že ten, kdo se ve křtu spolu s Kristem choval, převyšuje přirozenost a obvyklost (srov. Řím 6,4). Tam, kde mluví o vodě křtu, dodává: „Vždyť víme, že náš starý člověk byl s ním ukřižován, aby bylo hříšné tělo zničeno, abychom už neo- tročili hříchu“ (Řím 6,6).

Na jiném místě přikazuje: „Umrtvujte tedy své pozemské údy: smilstvo, nečistotu, vášeň, zlou žádostivost a lakotu, jež je mod- loslužbou! Kvůli takovým věcem přichází Boží hněv na odbojné syny“ (Kol 3,5-6).

Jindy ustanovil zákon slovy: „Ti, kdo patří Kristu Ježíši, ukři- žovali tělo s vášněmi a žádostmi“ (Gal 5,24). Já vím, že to usku- tečnili milostí Kristovou, jak muži tak i ženy, silou víry v Pána.

A když někdo nečistý přistupuje do svatyně, už ze Starého zá- kona víme, jaké strašné odsouzení jej čeká (srov. Lv 15,31). A pro- to, že ještě světlejší než samotná svatyně je Kristus, proto nás také strašnějším způsobem poučuje o tom Apoštol: „Neboť kdo jí a pi-

je, a nerozlišuje tělo, ten jí a pije ke svému odsouzení“ (1 Kor 11,29).

OTÁZKA 310.

Zda je přípustné odbavovat nejsvětější oběť v obyčejném domě?

ODPOVĚĎ:

Tak jako Písmo svaté nedovoluje přinášet do svatyně žádnou nádobu, tak také se nesluší ani nejsvětější oběť přinášet v obyčejném domě, protože ve Starém zákoně z příkazu Božího podobné věci nebyli dovoleny. Když přece Pán praví: „Je zde někdo větší než chrám“ (Mt 12,6), a Apoštol praví: „Cožpak nemáte domy, kde můžete jíst a pít? ... Co vám mám říci? Mám vás snad chválit? Za toto vás nepochválím“ (1 Kor 11,22); „Vždyť já jsem od Pána přijal to, co jsem vám také odevzdal“ (1 Kor 11,23), i to, co dále následuje.

Z toho se máme naučit tomu, abychom obyčejnou večeři nejedli v chrámě, ani večeři Páně v obyčejném domě nezneuctívali, jedině když někdo v nutném případě vybere jak dům tak i nejvhodnější dobu.

OTÁZKA 311.

Zda je třeba navštívit kohokoli, když nás o to prosí?

ODPOVĚĎ:

Navštěvovat druhé je skutek Bohu milý. Ten však, kdo navštěvuje, musí být rozvážný v naslouchání, moudrý v odpovídání, zachovávajíc při tom to, co je řečeno: „Vaše řeč ať je vždy milá, solí kořeněná, abyste věděli, jak máte každému odpovídat“ (Kol 4,6).

Ale navštěvovat někoho proto, že je příbuzný či přítel, není v duchu našeho povolání.

OTÁZKA 312.

Zda zvát na modlitby lidi světské, kteří jsou u nás na návštěvě?

ODPOVĚĎ:

Jestliže jsou Božími přáteli, nebude to neslušností, poněvadž i Apoštol jim píše: „proste ... i za mě, aby mně byla dána řeč, když otevřu ústa, a aby jsem směle zvěstoval tajemství evangelia“ (Ef 6,19).

OTÁZKA 313.

Zda je třeba pracovat, když máme návštěvu?

ODPOVĚĎ:

Vůbec není na místě přerušovat ty věci, které máme přikázány vykonat, kvůli těm, kdo nás ze zdvořilosti navštěvují, jedině kdyby vyvstala mimořádná potřeba pomoci duši, která podle přikázání Páně má přednost před péčí o tělo tak, jak to i apoštolové říkají ve Skutcích: „Není správné, abychom my zanedbávali Boží slovo a obsluhovali u stolů“ (Sk 6,2).

